

Uchwała Nr
Rady Gminy Iwaniska
z dnia

Projekt

w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie miejscowości Iwaniska statusu miasta.

Na podstawie art. 4 ust. 2 oraz art. 4b ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 4 ust. 1 pkt.2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2020 r poz. 713 z późn. zm.) oraz § 1 ust. 1 ,oraz § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia ,łączenia ,dzielenia ,znoszenia i ustalania granic gmin , nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta ,ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (tj. Dz. U. z 2014 r ,poz. 310) Rada Gminy Iwaniska uchwała co następuje :

§ 1

1. Postanawia się wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji , za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego , z wnioskiem o nadanie miejscowości Iwaniska statusu miasta.
2. Treść wniosku wraz z uzasadnieniem stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy .

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Walory historyczno –kulturowe oraz obecna struktura społeczno – gospodarcza , a nade wszystko oczekiwany dalszy rozwój miejscowości Iwaniska są podstawowymi argumentami w procesie ubiegania się o nadanie miejscowości statusu miasta.

Stosownie do treści art. 4 ust. 1 pkt. 2 w związku z art. 4bust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2020 r poz. 713 z późn. zm.) Rada Ministrów , w drodze rozporządzenia nadaje gminie lub miejscowości status miasta oraz ustala ich granice.

Wydanie rozporządzenia na wniosek rady gminy wymaga m.in. wniosku tej rady gminy poprzedzonego przeprowadzeniem konsultacji z mieszkańcami wraz z uzasadnieniem oraz niezbędnymi dokumentami ,mapami i informacjami potwierdzającymi zasadność wniosku.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr ...
Rady Gminy w Iwaniskach
z dnia 28 stycznia 2021 r.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

Ul. Stefana Batorego 5

02-591 Warszawa

Za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego

w Kielcach Al. IX Wieków Kielc III

25-516 Kielce

WNIOSEK

O NADANIE MIEJSCOWOŚCI IWANISKA

W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM STATUSU MIASTA

Biorąc pod uwagę układ przestrzenny i charakter zabudowy miejscowości Iwaniska, względy historyczne oraz więzi społeczne, gospodarcze, kulturowe zapewniające zdolność do wykonywania zadań publicznych, jak również infrastrukturę społeczną i techniczną wnosi o:

- 1) zaakceptowanie wniosku Rady Gminy w Iwaniskach o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska ,
- 2) Utworzenie w miejsce dotychczasowej jednostki samorządowej Gminy Iwaniska –Miasta i Gminy Iwaniska

U z a s a d n i e n i e

Za nadaniem miejscowości Iwaniska statusu miasta przemawiają przesłanki wymienione w art. 4 ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r poz. 713 z późn. zm.) zgodnie z którymi miasto tworzy się na terenie zurbanizowanym , o przewadze ludności nierolniczej, posiadającym odpowiedni potencjał gospodarczy i odpowiednio ukształtowaną infrastrukturę w sferze urządzeń komunalnych i komunikacyjnych.

Stanowisko wnioskodawcy dotyczące spełnienia przesłanek o którym mowa w art. 4 ust. 4 ustawy

Status miasta Iwaniska posiadały przez 466 lat od 1403 do 1869 r. Mieszkańcy nigdy się nie pogodzili z faktem utraty praw miejskich , w związku z czym pragniemy przywrócić miejscowości Iwaniska jej dawny prestiż i tradycje miejskie. Dlatego zwracamy się z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska. Inicjatywę popierają mieszkańcy, którzy podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych poparli wniosek o nadanie miejscowości Iwaniska praw miejskich.

1. Położenie administracyjne i geograficzne.

Gmina Iwaniska położona jest we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie opatowskim nad rzeką Koprzywianką.

Bezpośrednimi sąsiadami gminy są:

- od północy : Gmina Baćkowice, Gmina Opatów (powiat opatowski)
- od wschodu: Gmina Lipnik (powiat opatowski)
- od południowego -wschodu – Gmina Klimontów (powiat sandomierski)
- od południa: Gmina Bogoria (powiat staszowski)
- od południowego -zachodu: Gmina Raków (powiat kielecki)
- od zachodu: Gmina Łagów (powiat kielecki)

Powierzchnia gminy wynosi 105 km². Siedzibą Gminy jest miejscowość Iwaniska.

Do gminy należy 27 sołectw.

Terytorium gminy obejmuje 2 pasma Gór Świętokrzyskich : Pasma Wygiełzowskie (południowa część gminy) oraz Pasma Iwańskie (północno zachodnią i środkową część gminy). Wschodnia część znajduje się w obrębie Wyżyny Opatowskiej , stanowiącej północno-zachodnią część Wyżyny Sandomierskiej.

Obszar Gminy pod względem fizyczno-geograficznym położony jest na Wyżynie Kieleckiej w kilku mezoregionach. Są to mezoregiony : Gór Świętokrzyskich ,Wyżyny Sandomierskiej i opadającej w dolinę rzeki Wisły – Niziny Nadwiślańskiej.

Mapa topograficzna gminy Iwaniska w skali 1 : 25 000 , z zaznaczeniem dotychczasowych granic obrębu Iwanisk, który nie uległby zmianie z chwilą zmiany statusu miejscowości Iwaniska na miasto jak również opinia Głównego Geodety Kraju potwierdzająca przebieg dotychczasowych granic gminy Iwaniska z rejestrami granic i powierzchnią jednostek zasadniczego podziału terytorialnego kraju stanowią załączniki do niniejszego wniosku.

Gmina Iwaniska jest członkiem Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki, Związku Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego, Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego, Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej.

2. Rys historyczny miejscowości (Gminy) Iwaniska.

Większość autorów piszących o dziejach Iwanisk, wymienia 1403 r. jako początek Iwanisk, które pierwotnie nazywano Unieszów, a miejscowość ta powstała na gruntach wsi Onispówka , wiąże się to z założeniem w tej osadzie parafii. Nie ma dziś pewności czy Unieszów istniał obok Iwanisk czy też obie wioski połączyły się lub też nowa osada wchłonęła Unieszów. Dokumenty dotyczące uposażenia nowo powstałej parafii we wsi „Unieszów” głoszą cytat : „ Dnia 3 lutego 1403 r rycerze mieszkający w tej okolicy oraz dostojnicy z ziemi Krakowskiej zebrali się w Mydłowie aby uposażyć nowo powstałą parafię we wsi Unieszów. Wśród zebranych byli: Dobiesław z Koszyc podsędek z ziemi krakowskiej, Tomko i Wisław z Mydłowa, Dobiesław, Piotr, Jakusz , Mikołaj z Krępy, Stanisław, Jaśko i Miczko Kaliski z Mydłowca oraz Sieciej, Otto i Maciej z Gołoszyc. Zebrani rycerze wspólnie uposażyli Kościół w Unieszowie. Nowo powstała parafia miała wspólną plebanię z parafią Ujazd. Pierwszym znanym plebanem był Grzegorz Kownacki. Nazwa Unieszów brała najpewniej początek od dawnej nazwy dopływu rzeki Koprzywianki, która w starych dokumentach nazywa się „Unieszówka”. Jednak w tym samym dokumencie uposażającym parafię w Unieszowie wymiennie stosuje się też inną nazwę wsi czyli „Iwaniska” ta nazwa pochodzi od staropolskiej nazwy osobowej „Iwan”. Istnieje również inne przypuszczenie nadania nazwy Unieszów , którą przypisuje się do nazwiska właściciela Unieszowskiego herbu „Janina” z Unieszowa opatowskiego. Nazwa Iwaniska znajduje się na dokumencie z 1415 r., gdzie występuje niejaki Maciej z „Iwanisko” herbu Łódzia. W zapiskach z XV w spotykamy się z obiema nazwami , np. : 1450 r. król Kazimierz Jagiellończyk nadaje prawo średzkie wsi Unieszów wchodzącej w skład okolicznych włości Jana Głowacza z Oleśnicy Wojewody Sandomierskiego. Tak więc Iwaniska przechodzą na własność rodu Oleśnickich, Głowacz jest bowiem bratem Zbigniewa Oleśnickiego ówczesnego Kardynała Polski. We władaniu tego rodu Iwaniska pozostają lat kilkadziesiąt. Kolejnych praw Iwaniska doczekały się zapewne w pierwszej połowie XVI wieku – ale nie wiadomo, kiedy dokładnie. Dokument „ Liber retaxationum” z 1529 r. stwierdza, że w Iwaniskach była wtedy karczma a miejscowość miała kmieci i zagrodników. W każdym razie Iwaniska XVI- wieczne, to miasto rzemieślników, kupców i handlarzy, choć nie brakowało tu chłopów. Już ponoć w 1400 roku istniał tu zorganizowany cech krawców, w 1520 r. cech kowali . Później byli też ludwisarze, szewcy, mosiężnicy i złotnicy. W 1578 r. zapisy rejestru podatkowego od domów mieszkalnych dla Iwanisk odnotowały 16 florenów szosu. Pozwala to szacować liczbę mieszkańców na około 400 osób, w tym 44 rzemieślników, 15 komorników i 13 gorzelników. Początek XVI wieku a konkretnie 1502 r przynosi dla Iwanisk pierwsze bardzo poważne zniszczenie miasta. Dokonali tego Tatarzy, którzy przeszli Wisłę pod Zawichostem i dotarli do Iwanisk, łupiąc i paląc miasto. Wydarzyło się to jak pisał kronikarz w niedzielę przed dniem św. Marcina. Przez kilkadziesiąt lat szesnastego stulecia Iwaniska jak i inne miasta tego regionu miały charakter protestancki bo taką religię wyznawali ich właściciele. W 1552 r. właściciel Iwanisk Piotr Zborowski przekształca Kościół katolicki w Iwaniskach w zbór protestancki oraz współorganizuje synod Kalwiński, w którym bierze udział Jan Łaski znany wówczas humanista. Lata osiemdziesiąte XVI w 1584-1588 r. to dynamiczny okres rozwoju dla miasta Iwanisk. Profesor Feliks Kiryk informuje, że Iwaniska dochodzą do rangi znaczącej. Wielkość miasta o charakterze handlowym w tej części kraju, Iwaniska posiadały w tym czasie ratusz oraz 36 domów w rynku i około 200 domów poza nim. Rzemiosło reprezentowane było przez 6-ciu kowali, 6-ciu rzemieślników, 9-ciu szewców, 7-miu piekarzy, 5-ciu garncarzy, 5-ciu tkaczy, 4-ech kuśnierzy, 2-sukienników, 2 piwowarów, stelmacha, łąziebnika, stolarza i 19 gorzelników. Liczba mieszkańców mogła dochodzić do 1200 osób. Początek XVII wieku to jest w 1603 r. Iwaniska przechodzą na

własność Sebastiana Ligęzy podstolego sandomierskiego, który likwiduje zbór kalwiński a kościół przywraca katolikom. Zakłada on również w 1605 r. szkołę parafialną w Iwaniskach, gdzie pierwszym nauczycielem jest Melchior z Ćmielowa. Wcześniej bo w 1598 r. Sebastian Ligęza ożenił się z Barbarą Trojanowską z którą miał synów : Stanisława i Jana. Sebastian Ligęza umiera 29 marca 1618 r. dobra obejmuje jego młodszy syn Jan Ligęza, który natychmiast po śmierci ojca sprzedaje Iwaniska Janowi Zbigniewowi Ossolińskiemu, Wojewodzie Sandomierskiemu. Wojewoda Jan Zbigniew Ossoliński w 1619 r. przekazuje ten majątek swemu synowi Krzysztofowi Ossolińskiemu Podkomorzemu Sandomierskiemu.

W tym roku nastąpiło również przeniesienie siedziby parafii z Ujazdu do Iwanisk, bo kościół w Ujeździe zniszczył pożar. Od 1612 r. kościół w Iwaniskach był już po uroczystym ponownym konsekrowaniu. Na początku lat dwudziestych XVII w., prawdopodobnie gdzieś 1625-1627 przeprowadzona była lustracja parafii Iwaniska w tym zaś szkoły parafialnej. W szkole tej wówczas uczono również muzyki i gramatyki a nauczycielem był Stanisław pełniący też funkcję pisarza miejskiego.

W czasach Ossolińskich Iwaniska były dość dużym miasteczkiem w tym rejonie, co potwierdza spis podatkowy za rok 1629, który wymienia ponad 20 rodzajów zawodów płacących podatki w Iwaniskach. W tym czasie Iwaniska płaciły większe podatki niż, Ćmielów, Tarłów, Zawichost czy Waśniów, co dowodzi ich rangi na tle innych miast Województwa sandomierskiego tego okresu historycznego.

W latach 1631- 1644 Krzysztof Ossoliński realizuje budowę potężnej Fortecy, w której był też wspaniały pałac znany powszechnie jako „Krzyżtopór” w Ujeździe. Pracą kieruje sprowadzony specjalnie architekt Wawrzyniec Senes, który na bieżąco wprowadza podczas prac budowlanych uwagi i wnioski właściciela- fundatora dotyczące wznoszonej rezydencji typu „Polazzo in Forteza”, czyli pałac forteca. Obiekt miał być i został odzwierciedleniem potęgi i znaczenia Krzysztofa Ossolińskiego, pełniącego od 1638 r. funkcję Wojewody Sandomierskiego oraz całego rodu Ossolińskich w Polsce. Budowa „Krzyżtoporu” w Ujeździe przenosi w pewnym sensie punkt ciężkości „magnackiego państewka” Krzysztofa Ossolińskiego z Iwanisk do Ujazdu, to jednak i one skorzystały z tego układu. Dowodem tego stanu rzeczy może być dokument z 1631 r., który wystawił Urząd Wójta Iwanisk. Dokument ten stwierdza, że Zofia małżonka Senesa Laurensa natenczas architekt zamku „Krzyżtopór” zapisuje mężowi dożywocie na całość swojego majątku.

Przy miejscowym kościele w Iwaniskach tego okresu jak już wcześniej wspomniano powstaje stała szkoła parafialna oraz znajdował się szpital dla ubogich, rozwijało się prężnie rzemiosło pracujące na rzecz okolicznych wiosek. W roku 1644 Krzysztof Ossoliński który kończy budowę kompleksu obronno- pałacowego „ Krzyżtopór” w Ujeździe zapisuje zamek oraz Miasto Iwaniska jedynemu synowi Krzysztofowi Baldwinowi Ossolińskiemu , po czym umiera . Krzysztof Baldwin Ossoliński uczestniczy w walkach Postania Chmielnickiego na Ukrainie i w 1649 r podczas bitwy pod Zborowem, przeszyty strzałą w gardło umiera bezpotomnie. Wobec tego Iwaniska drogą spadkową przeszły na własność jego stryjów Jerzego i Maksymiliana ale i oni umarli bez męskich potomków a Iwaniska stały się posesją córek Jerzego Ossolińskiego, to jest: Urszuli, Heleny i Anny. Córki te stały się kolejno żonami: Samuela Kalinowskiego, Aleksandra Michała Lubomirskiego i Zygmunta Denhoffa. Powoduje to przechodzenie Iwanisk z rąk do rąk w/w rodów magnackich. Ostatecznie w wyniku podziałów majątku Ossolińskich w 1652 r. Iwaniska otrzymali Denhoffowie. Ciężki czas przyszedł dla Iwanisk w 1655 r. podczas potopu szwedzkiego, kiedy to miasto zniszczyli Szwedzi a w 1657 r. najazd wojsk Księcia Siedmiogrodzkiego Jerzego II Rakoczego. Wojska te w kwietniu tegoż roku plądrują, niszczą i palą miasto a zniszczenia są wielkie. Skala zniszczeń okazuje się tak

duża, że Król szwedzki Karol IX Gustaw, który miał spotkać się z Rakoczym właśnie w Iwaniskach, wybrał inne miejsce na to spotkanie pod wsią Modliborzyce. Po wojnie ze Szwecją synowie Zygmunta Denhoffa: Karol i Franciszek odstąpili te dobra w Iwaniskach Kalinowskiemu. Samuel Kalinowski mąż Urszuli z Ossolińskich ginie w bitwie pod Batohem w 1652 r. i majątek przejęli jego synowie Jerzy i Marcin Adam. Właścicielem Iwanisk został Marcin Adam Kalinowski, który ożenił się z Krystyną Zebrzydowską a ich jedynym dzieckiem była Helena. To właśnie Helena Kalinowska otrzymała w posagu miasto Iwaniska, kiedy zawarła związek małżeński z Jakubem Władysławem Morsztynem- Wojewodą Sandomierskim, który starał się odbudować miasto. To ten Wojewoda w 1718 r. funduje Iwaniskom budowę nowego modrzewiowego Kościoła, zapisanego pod wezwaniem Św. Katarzyny Panny i Męczennicy. Wracając do innych historycznych wydarzeń z historii Iwanisk, które negatywnie wpływały na losy miasta Iwaniska powodując upadek jego świetności i znaczenia należy wymienić epidemie chorób zakaźnych, zwanych wtedy zarazami. Powoduje to wyludnienie miasta, tak, że poborcy podatków w 1622 r. doliczają się tylko 386 mieszkańców. Kolejne lata już XVIII wieku, to kolejni zmieniający się właściciele Iwanisk. Ze związku Jakuba Władysława Morsztyna i Heleny Kalinowskiej nie było dzieci a majątek z Iwaniskami przechodził na własność kilku możnych rodów. Badacze tego okresu historii zgłaszają różne tezy dotyczące kolejnych właścicieli Iwanisk, takich jak: Wiśniowieccy, Dockorońscy i Pacowie. Według „Herbarza” Bonieckiego majątek został przekazany przez Helenę z Kalinowskich Morsztynową rodzinie Potockich. Faktem jest, że w latach siedemdziesiątych XVIII stulecia dziedzicami miasta Iwaniska byli Pacowie możny ród z Litwy herbu „Gozdawa”. Około roku 1760 r. Jan Michał Pac – Generał Wojsk Litewskich zostaje właścicielem Ujazdu i Iwanisk, przeprowadza on remont możliwych do zamieszkania części zamku „Krzyżtopór” i zakłada aleję lipową z Ujazdu do Planty. Po zawiązaniu konfederacji barskiej w 1768 r. skierowanej między innymi przeciwko Królowi i próbie wprowadzenia reform oraz przeciwko dysydentom i rosyjskiemu panowaniu w Polsce, nowy właściciel Iwanisk zostaje jej marszałkiem generalnym. Ściąga więc do swojej siedziby zwolenników konfederacji co powoduje, że Ujazd i Iwaniska znalazły się w strefie walk zbrojnych pomiędzy stronami z negatywnymi konsekwencjami dla mieszkańców. Po przegranej stronnictwa konfederatów Jan Michał Pac wyemigrował do Francji, gdzie zmarł. Ujazd i Iwaniska pozostają dalej we władaniu rodu Paców. W wyniku I rozbioru Polski w 1772 r.- Iwaniska znalazły się w granicach państwa Austriackiego i poddane zostały austriackiemu systemowi administracyjnemu, który po III rozbiorze w 1795 r. dzieli kraj na cyklady a ten na okręgi . W 1782 r. Iwaniska i przyległe dobra kupuje od Paców Biskup Krakowski i zarazem Książę Siewierski. Kajetan Sołtyk, którego rodzina należy do obozu reformatorskiego w XVIII wiecznej Polsce. Dobra te biskup przekazał w 1817 r. swojemu bratankowi Stanisławowi Sołtykowi, ten zaś jako nowy właściciel Iwanisk wybudował dwór w pobliskiej Plancie będącej od tej pory siedzibą kolejnych dziedziców tych dóbr.

Dnia 10 czerwca 1787 r. Iwaniska, które już widziały w swej przeszłości orszak Króla Szwedzkiego Karola Gustawa, odwiedził ostatni król Polski Stanisław August Poniatowski. Iwaniska w tym czasie były niewielką mięsciną, która właśnie w 1787 r. liczyła tylko 138 domów, gdzie zamieszkiwało 822 osoby w tym 102 osoby to Żydzi . Początek XIX wieku, osoba Napoleona Bonapartego i wojny napoleońskie przynoszą nowe zmiany, obejmujące swoim zasięgiem również Iwaniska a mianowicie: w roku 1809 tereny tak zwanej Zachodniej Galicji a więc i Iwaniska zostają włączone do utworzonego w 1807 r. Księstwa Warszawskiego i wzorem Francji obszary Księstwa zostały podzielone na departamenty a te na powiaty. Konstytucja Księstwa warszawskiego z 1807 r. wprowadziła zmiany w ustroju lokalnym a szczególnie dekret z 23 lutego 1809 r. o gminach miejskich i wiejskich. Organem samorządowym stała się Rada Miejska, której członków mianował prefekt

z wykazu kandydatów przedstawionych przez zebranie posiadaczy miejskich. Administracją miejską kierował burmistrz mianowany przez władzę w urzędowaniu pomagali mu ławnicy, pełniący funkcję bezpłatnie. Na mocy cytowanych wyżej przepisów powołano gminy wiejskie na czele z wójtami, którymi z mocy prawa stawali się właściciele ziemscy. Gmina wiejska musiała liczyć przynajmniej 10 domów i musiała obejmować jeden majątek. Na obszarze dzisiejszej gminy istniało miasto Iwaniska natomiast prawie każda wieś stanowiła oddzielną gminę wiejską. W Królestwie Polskim na mocy postanowienia namiestnika państwa z 1816 r w miastach wprowadzono tak zwaną zwierzchność miejską, która składała się z burmistrzów i ławników. Burmistrz mianowany był przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji na wniosek Komisji Wojewódzkich i pobierał wynagrodzenie, a ławnicy w miarę możliwości budżetowych miasta. Zakres obowiązków zwierzchności miejskiej był bardzo duży. Należało do nich między innymi: czuwanie nad przestrzeganiem prawa, zarządzanie własnością miejską, utrzymywanie dróg i mostów, kwaterowanie wojska, przeprowadzanie spisów ludności, zasiew i zbiór, pobór podatków. Sprawowanie sądownictwa cywilnego, roboty publiczne i inne. Miasto Iwaniska od tej pory przestawało być miastem prywatnym a stało się samorządowym miastem publicznym. Na obszarze dawnej prowincji austriackiej powstały departamenty : radomski i krakowski. Iwaniska znalazły się w departamencie radomskim i powiecie staszowskim. Departamentami kierowali prefekci a powiatami podprefekci. Na Kongresie Wiedeńskim w 1815 roku po upadku Napoleona z większości ziemi Księstwa Warszawskiego utworzono Królestwo Polskie pod zwierzchnictwem cara Rosji Aleksandra Pierwszego. Każdorazowy car Rosji stawał się automatycznie królem w Królestwie Polskim. W miejsce departamentów wprowadzono polski termin- województwa, które dzieliły się na powiaty te na obwody jako szczebel pośredni. Obwód liczył od jednego do trzech powiatów. Iwaniska jeszcze miasto znalazły się wówczas w powiecie staszowskim obwodzie Sandomierskim Województwa Sandomierskiego ale siedziba władz wojewódzkich mieściła się w Radomiu. Powstanie listopadowe w 1830 r i jego klęska, rozpoczęła proces upodobniania administracji terytorialnej Królestwa Polskiego do obowiązującego w Rosji. W 1837 r. województwa przemieniano na gubernie z gubernatorami na czele a 1842 r obwody zyskały miano powiatów, których granice uległy różnym korektom do 1863 r. Początkiem XIX w gdzieś około 1827 r. liczba mieszkańców miasta Iwaniska nieznacznie wzrosła, wynosiła bowiem 1088 osób, które mieszkały w 167 domach. Wśród w/w liczby mieszkańców 792 osoby to katolicy a 296 osób stanowili żydzi. Około roku 1830 Iwaniska dobra koligacji rodzinnych stają się własnością rodu Łempickich. Pierwszym wzmiankowym dziedzicem, dóbr Planta- Iwaniska jest Ludwik Łempicki herbu „Junosza” Pełnił on funkcję radcy departamentu sandomierskiego i posła na Sejm w latach 1825-1831 a od roku 1831 senator Kasztelana Królestwa Polskiego. W połowie XIX wieku prawdopodobnie na przełomie lat 1850-1855 został wzniesiony w Iwaniskach budynek przeznaczony dla potrzeb samorządu na wzór ratusza, który zlokalizowano pośród płaszczyzny rynku i funkcjonował on gdzieś do roku 1868. Miasta polskie Królestwa Polskiego funkcjonowały na podstawie regulacji prawnej przepisów z 1863 r. które ustalały zasady działania. Mocą tych przepisów na czele władz miejskich stał burmistrz i radni powoływani przez naczelników powiatowych. Tworzyli oni tak zwany magistrat a mogli się rekrutować wyłącznie spośród właścicieli miejskich. Praktycznie o wielu nominacjach decydował jednoosobowy naczelnik powiatu według własnego uznania. Ten okres czasu charakteryzuje się znacznym ograniczeniem kompetencji magistratu i zwiększeniem nadzoru nad nim ze strony władz nadrzędnych. Po upadku Powstania Styczniowego w 1864 r., naczelną władza rosyjska w Królestwie, czyli tak zwany Komitet Urzędniczy do spraw Królestwa Polskiego reorganizuje administrację. Celem jej jest zniesienie odrębności Królestwa Polskiego i wprowadzenie instytucji rosyjskich istniejących w całym

cesarstwie Rosji. Po powołaniu nowych powiatów i guberni, zajęto się sprawą miast, głównie zaś zmniejszeniem ich liczebności. W królestwie Polskim było ich bowiem dość dużo, a większość z nich powstała jeszcze w średniowieczu i była w fazie stagnacji gospodarczej. Jednym z powodów tej stagnacji było obciążenie miast wieloma opłatami i podatkami, np. : targowa, wjazdowe, rogatkowe, dyszlowe, kopytkowe, jarmarczne, kamienne, polankowe i inne. Dla miast o niskiej liczbie ludności miasta. i niewielkim zakresie handlu oraz rzemiosła jak również dużych kosztów administracji miejskiej , to jest utrzymanie burmistrza i magistratu było bardzo obciążające i nie pozwalało na rozwój. Opublikowany w dniu 1 czerwca 1869 r. ukaz carski polecał komitetowi do spraw Królestwa Polskiego, co następuje cytat: „, miasta, które z powodu nieznacznej liczby mieszkańców, małego rozwoju handlowego niedostatecznych dochodów nie mają w rzeczywistości znaczenia miast, przemianować na osady miejskie i zastosować wobec nich moc ukazu z dnia 19 lutego 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich jak też wszystkich wydanych w jego rozumieniu postanowień” koniec cytatu. W przypadku miasta Iwaniska były to jednak carskie represje za czynny udział mieszkańców w postaniu styczniowym w 1864 r. W wyniku w/w zaleceń Komitet do spraw Królestwa Polskiego zniósł ustrój miejski Iwanisk, które tracą prawa miejskie i stają się osadą miejską z rozbudowanym samorządem przyłączoną jednak do gminy Iwaniska. Wejście w życie tych uregulowań nastąpiło z dniem 1 stycznia 1870 r. a praktycznie z dniem 13 stycznia 1870 r z uwagi na różnice czasowe między kalendarzem obowiązującym w Rosji a kalendarzem obowiązującym w Królestwie Polskim. Razem z Iwaniskami rangę miasta utraciło jeszcze 13 innych miast w dawnym powiecie opatowskim, niejako zdegradowanych w statusie społecznym. Czwarte ćwierćwiecze XIX w czyli lata 1857-1900, to powolny, stopniowy wzrost znaczenia Iwanisk na tle innych okolicznych miejscowości gmin. Według opisu z roku 1882 było w Iwaniskach już 200 domów, w których mieszkało 1662 mieszkańców i stał w osadzie modrzewiowy kościół z początku XVIII w. Iwaniska posiadały aptekę, szkołę elementarną z nauką czytania i pisania, Posterunek Żandarmerii, Urząd Skarbowy, Urząd Pocztowy, Skład tytoniu i stanął Sąd Gminny i Urząd Gminy. Odbywały się tu targi, raz w tygodniu a dniem wyznaczonym w tym czasie był poniedziałek. Stały się więc Iwaniska ważnym społecznie ośrodkiem administracyjno- handlowym w tym rejonie. W dniu 19 lipca 1898 r. doszczętnie płonie w Iwaniskach drewniany kościół, pochodzący z fundacji Władysława Morsztyna, który funkcjonował od 1718 r. czyli przez okres 180 lat. Zaraz po pożarze kościoła ówczesny proboszcz parafii w Iwaniskach ks. Marian Pinakiewicz inicjuje plan budowy nowego murowanego kościoła dla społeczności w Iwaniskach. Świątynia miała być nowoczesnym obiektem sakralnym trójnawowym, przedstawionym w stylu neogotyckim, uwzględniającym przyszłościowy rozwój osady. Zrezygnowano z budowy podziemia z katakumbami, w celu obniżenia kosztów realizacji inwestycji oraz zmniejszenia czasu jej wykonania. W 1899 r. rozpoczęto w Iwaniskach budowę, nowego murowanego kościoła, który zlokalizowano na tym samym miejscu co poprzedni i pod tym samym wezwaniem św. Katarzyny Panny i Męczennicy. Projekt świątyni wykonał Antonii Wieczorkowski a realizację inwestorską prowadził inicjator budowy tego obiektu Ks. Marian Pinakiewicz proboszcz parafii Iwaniska. Rok 1900 to poświęcenie i otwarcie ukończonego budynku administracyjnego dla Zarządu Gminy w Iwaniskach, usytuowanego w południowej części rynku. W dniu 25 listopada 1905 r odbyło się poświęcenie dokonane z udziałem prałata i dziękowano Kapitulie Katedralnej w Sandomierzu Ks. Wawrzyńcowi Szubertowiczwi w asyście 15 kapłanów. Rolę gospodarza uroczystości sprawował Ks. Henryk Skowierzak.

W maju 1906 r. została utworzona w Iwaniskach Ochotnicza Straż Pożarna, nosząca wtedy nazwę „, Straży Ogniowej” z dostępnych dokumentów z tego okresu wynika, że powstała ona dzięki staraniom sekretarza Sądu Wieczorka, aptekarza Cichockiego oraz znanych wtedy społeczników,

takich jak : Czesław Krzyżanowski, Józef Sejmicki, Glibowski i Leon Zegarłowicz. Zakupiony z funduszy społecznych sprzęt gaśniczy, przechowywany był początkowo w prywatnych pomieszczeniach u różnych gospodarzy. Sprawa organizacji drużyny pozwalała jednak w wypadku alarmu, zgromadzić potrzebny sprzęt i ruszyć do gaszenia ognia. Członkowie straży szkolili się na kursach pożarniczych organizowanych przez Zarząd Główny Związku Floriańskiego. Strażacy, którzy ukończyli kursy szkolili później pozostałych członków straży. Czyniono to tak sprawnie, że strażacy z Iwanisk zaczęli zdobywać na zawodach pożarniczych I miejsca i nagrody w postaci sprzętu pożarniczego.

Właściciel majątku dworskiego Planta- Iwaniska Stanisław Dzierżykraj –Borowski zakłada w Iwaniskach w 1912 r tartak. Była to uzasadniona decyzja, Gmina Iwaniska bowiem posiadała bogate zasoby leśne na swoim terenie. W okresie tym powierzchnia wszystkich gruntów szacowana była na 2 tysiące 635 mórg, a w niej grunty leśne zajmowały ok.1750 mórg czyli prawie dwa razy więcej niż wszystkie pozostałe grunty. W 1914 r. uruchomiono w Iwaniskach linię kolejki wąskotorowej z tak zwanym rozjazdem kolejowym. Powstała więc możliwość kontaktów komunikacyjnych z Bogorią a poprzez nią ze Staszowem i poprawienie zaopatrzenia ludności. W okresie lat 1914-1918 Iwaniska znajdowały się wielokrotnie w strefie bezpośrednich walk frontowych I wojny światowej. Biorąc pod uwagę położenie geograficzne Iwanisk możemy stwierdzić, że znalazły się one na obszarze frontu wschodniego, który był frontem ruchomym I wojny światowej w Europie. Powodowało to kilkakrotne przechodzenie Iwanisk z rąk do rąk przeciwnych stron walczących na tym froncie. Już pod koniec roku 1914 utworzono na terenie Iwanisk, na wschód od ciągu ulicy Rakowskiej cmentarz Wojskowy, przeznaczony dla poległych w walkach frontu wschodniego żołnierzy Austro- Węgier. Przesuwający się front i intensywne walki a szczególnie w bitwie pod Konarami stoczonej w okresie od 16 do 23 maja 1915 r. z udziałem I Brygady Legionów Józefa Piłsudskiego po stronie Austro-Węgier w rejonie : Garbowice: Przepiórów , Kujaw Gminy Iwaniska, spowodował wiele zniszczeń i problemy z zaopatrzeniem w żywność. Problemy te próbowała rozwiązać powstała w Iwaniskach lokalna organizacja społeczna tzw. „Sekcja Żywnościowa „, Działali w niej między innymi : Ks. Henryk Skowierzak, Ks. Jerzy Szadkowski, Roman Wolański z Iwanisk oraz właściciele majątku Tadeusz Morawski z Planty, Wilhelm Orsetti z Ujazdu, Stanisław Rytel z Mydłowca oraz Mieczysław Rytel z Przepiórowa . Syn Tadeusza Morawskiego, Stanisław Maria Morawski był głównym zwolennikiem przedłużenia kolejki wąskotorowej z Iwanisk do Włostowa, gdzie funkcjonowała dobrze prosperująca cukrownia. Połączenie takie zostało uruchomione pod koniec 1916 r., co podniosło znaczenie stacji kolejki w Iwaniskach jako tak zwanej stacji rozjazdowej czyli z możliwością komunikacji w 2 różnych kierunkach. W 1917 r Jan Kargulewicz zakłada w Iwaniskach komórkę Polskiej Organizacji Wojskowej oraz werbunek ochotników z Iwanisk i okolic do Legionów Józefa Piłsudskiego. Lokalna Kampania zorganizowana wtedy przez Jana Kargulewicza liczyła łącznie 146 osób. Również w 1917 r. dokonano konsekracji Kościoła w Iwaniskach poprzez Ks. Biskupa Sandomierskiego Ks. Mariana Ryka. Jeszcze przed oficjalnym odzyskaniem przez Polskę niepodległości bo 1 listopada 1918 r. Kampania P.O.W z Iwanisk rozbraja austriackie posterunki żandarmerii zdobywając uzbrojenie. W grudniu 1918 r. a dokładnie 25 XII wyrusza do Lwowa w składzie Batalionu Odsieczy Lwowa jako wsparcie dla polskich oddziałów Jana Kargulewicza i uczestniczy ona w wojnie z bolszewikami w 1920 r., kiedy to w bitwie pod Berezyną ranny zostaje Jan Kargulewicz. Pierwsze ćwierćwiecze XX w. a więc lata 1901-1925 r., to czas kolejnego wzrostu znaczenia osady miejskiej w Iwaniskach, na tle innych miejscowości gminy, dokumenty potwierdzają, że w 1927 r. znajdowały się w powiecie opatowskim, województwa kieleckiego i było tu 254 domy, w których mieszkało 2803 osoby, w tym

1518 osób stanowili Żydzi a 1285 Polacy. Iwaniska posiadały brukowane ulice, kościół, własną rzeźnię, szkołę, tartak, aptekę, straż ogniową, której Komendantem był Stefan Cieśla oraz targowicę, gdzie raz w tygodniu, w poniedziałek odbywały się targi. Głównie handlowano: końmi, bydłem i nierogacizną a rzemiosłem i handlem zajmowała się przeważnie ludność żydowska, w mniejszym stopniu zaś rolnictwem. W osadzie Iwaniska funkcjonowały trzy młyny, dwa wodne których właścicielem byli Żydzi, to jest Dawid Alkierman i Aron Rozenberg. Młyn motorowy posiadał również Żyd Boszek Rozenberg a tartak posiadał wtedy Józef Fajnuch. Liczące się zakłady rzemieślnicze prowadzili: czapnicy: Ch.M Fuks i W Zybelman, krawcy K. Goldminc, A. Grunblat, J. Laufer, piekarnie: W. Floderwasser, A. Gejfogiel, N.Hochman, L.Sztajberg, Rzeźnicy: M. Bornsztajn, I. Grynszpan. Stolarstwem zajmował się M. Fajntuch a rymarstwem Ch. Erylich. Przebiegająca przez Iwaniska od 1914 r. linia kolejki wąskotorowej, przedłużona w 1916 r. do Włostowa, usprawniła komunikację i transport, poprawiając zaopatrzenie głównie gospodarstw w różnych dziedzinach życia. W dniu 13 stycznia 1929 r, na zebraniu organizacyjnym pod nazwą Kasy Stefczyka powołano w Iwaniskach instytucję oszczędnościowo- kredytową w formie spółdzielni z odpowiedzialnością nieograniczoną . W zebraniu tym uczestniczyło 35 osób i wybrało ono Radę Nadzorczą w składzie 9 osób oraz 3 zastępców na 3 letnią kadencję. Pierwszym członkiem tejże Rady byli: Ks. Henryk Skowierzak, Ks. Bolesław Jagiełło, Michał Brygider, Stefan Ossys, Jan Drożdziejewicz, Karol Glibowski, Władysław Członkowski, Andrzej Kiljanek, Waclaw Glibowski, Władysław Grysiński, Jan Bednarski, Adam Kijanka. Rada w/w składzie na posiedzeniu w dniu 15 stycznia 1923 r. wybrała "Zarząd" w następującym składzie: Ks. Bolesław Jagiełło jako prezes, Michał Brygider jako skarbnik, Stefan Ossys jako rachmistrz. Pierwsze podjęte przez radę decyzje, dotyczyły: upoważnienia Zarządu do przyjmowania, wkładów i zaciągania pożyczek do 50 tysięcy złotych, udzielania pożyczek członkom zwykłym za poręczeniem do wysokości 1000 złotych, a Spółdzielniom do 2000 tysięcy złotych. Ustalono oprocentowanie wkładów, które wynosiły bez wypowiedzenia 6 procent, za wypowiedzeniem 8 procent. Ustalono również terminy załatwiania interesantów, to jest: dwa razy w tygodniu, we wtorek i czwartek od godziny 3 do 6 po południu. Zorganizowana w ten sposób forma Spółdzielni Bankowej w Iwaniskach została zarejestrowana w Sądzie Okręgowym w Radomiu w dniu 28 lutego 1929 r. i działała do wybuchu II wojny światowej uzyskując dobre efekty i wzrost znaczenia w lokalnej społeczności. Poświadczyło to już pierwsze walne zgromadzenie Kasy Stefczyka, oceniające działalność w roku poprzednim jakie odbyło się 4 maja 1930 r. w lokalu Urzędu Gminy Iwaniska. Z danych organizacyjno- finansowych z tego okresu wynika, że Kasa zrzeszała już 52 członków, a w tym: 38 rolników, 8 nauczycieli, 2 księży, 2 urzędników komunalnych, 1 włościan przedsiębiorstwa handlowego: jeden wolny zawód. W okresie tym przyjęto wkłady na kwotę 2 690 złotych, udzielono pożyczek 10 tysięcy 830 zł, a koszty wyniosły 263,7 zł. Większość tych kosztów dotyczyło opłat legalizacyjnych zakupu książek, druków i formularzy. Powolny rozwój spółdzielni odbywał się do wybuchu II wojny światowej, na koniec 1939 r. zrzeszała już 157 członków chociaż działalność prowadziła nawet w czasie okupacji niemieckiej, którą przerwały walki frontowe toczone na tym terenie. Oficjalnie od marca 1944 r. działalność Kasy Stefczyka w Iwaniskach została zawieszona lecz istotną dokumentację odpowiednio zabezpieczono. Rok 1930 plasuje Iwaniska wysoko na liście znaczących ośrodków gospodarczo-społecznych regionu. Działa tu kancelaria adwokacka Waclawa Glibowskiego usługi lekarskie świadczył Abraham Sztokman Felczerem jest J. Szucht a akuszerką- położną M. Wolańska. Działa apteka Kowalczewskiego. Funkcjonuje Sąd Pokoju, posterunek Żandarmerii i Straży Skarbowej. Istnieje dobrze rozwinięta sieć placówek usługowych i handlowych. Według Księgi Adresowej Polski wraz z wolnym Miastem Gdańskiem dla Handlu, Przemysłu, Rzemiosła,

i Rolnictwa 1929, Warszawa 1930 działali w Iwaniskach wyliczenie imiennie usługodawcy i handlowcy różnych branż a mianowicie;

Lekarze (medecins): Sztokman Abr. Dr.

Adwokaci (avocats) Blibowski Wacł. (obr. Sąd.)

Apteki (pharmacies): Kowalczewski.

Bednarze (lanneliers): Baroński W.- Jagielski L- Jagielski W.

Bielizna (lingerie): Dyzenhaus B- Podeszwa F.

Bławaty (lissus) Czernikowski B.- Goldsztajn B.- Klajman F.-Lederman H.-Lederman J.- Rottenberg J.- Wajs M.- Wajsdorf M.

Bydło- handel (march/ de bestiauz): Borensztajn I.- Frymerman M.- Grynszpan S.

Cieśle-(charpenliers) Fitek J.- Serwinowski P.

Czapnicy (fabric. de casquettes): Fuks Ch.M.-Zylberman W.

Felczerzy (barbiers- chirurgins) : Szucht J.

Felczerowy Weterynarii (aides vilernaires) Pomykała J.

Fryzjerzy (coiffeurs): Ausdajczner M.- Glik I

Galanteria (merceries): Blumentfeld B- Blumenfeld M- Zalcman M.

Garbarnie (tanneries): Kohna M. Sukc. –Wajnberg A.

Kamasznicy (liges p. chaussures) : Frymerman J. –Goldwaser Sz.-Grynberg J.- Rottenberg Z.- Watman M.

Kamieniołomy: (carriers de pierres): Leonard J.

Kołodzieje (charons): Sejmicki J.- Serwinowski S.- Wiśniewski S.

Kowale (forgerons): Czereśnia M.- Kijanka A- Potocki W.

Krawcy (lailleurs): Goldminc K.- Grynblat A.-Laufer J. Organek B.- Teperman.

Mleczarnie (laiteries) Dudek S.

Młyny (moulins): Jezierscy A. i J. (wod-mot.).

Murarze (macons) Barański W.- Cieszkowski J.- Kabaciński j.- Królikowski W.- Sejmicki S.- Wąchocki W.

Nabiał(crimiers): Broner Sz.- Rotenberg M.

Nawozy sztuczne (engrais chimiques) Bowan St.

Piekarze (boulangers): Floderwasser W .Gajefogiel A. Hochman N.-Iwański B.- Lipowicz K.- Sztajberg Ł.- Wajzdorf Sz.- Kijanka J.-Koperszyk M.-Kowalik St.- Lipowicz R.

Piwownie (brasseries- debil): Czereśnia I. Majerowicz S. Uchański St.

Restauracje (restaurants) Pilemacher L.- Wolański R.- Zygarłowski W.

Różne towary (articles divers) Glat E.- Iwańska R.

Rymarze (burreliers): Czereśnia J.- Erllch Ch.

Rzemieślnicy (bouchers): Barwiński L.- Boresztejn M.- Drozdiewicz Kargulewicz P.- Grynszpan – Uchański S.

Skóry (cuirs) Dyzenhaus Sz.-Goldwasser Sz.- Rotenberg H.-Rotenberg M.- Rotenberg Z – Watman M.

Spożywcze artykuły (comestibles): Baran S.- Broner M.- Brygider M. Goldhar R.- Goldman Ch.- Grinblat R.- Hirszam W. Lenart J.- Majerowicz A.- Majerowicz M. Sztajman M. – Urman J. – Zajdenwar T.

Stolarze- (menuisiers)-Boroński J.- Fańtuch M.- Karwacki S.- Kryształ I.- Milgram S.- Nowakowski P.

Szewcy (cordonniers): Ajdelkopf M.- Apolet H.- Buła Ch.-Iwaniski J.- Kabaciński S. – Małczyk T.- Pokrzewnick M.-Rozenbaum W.- Ruciński J.- Rusak J.- Sejmicki – Serwinowski J.- Sławski S.- Watman Sz.

Tartaki (scieries)- Fajntuch J.

Tytoniowe wyroby (tabacs): Brygider M.- Goldman H.- Goldamn L. Grunbaum Ch. Rotenberg I.-Rotenberg S.- Winiarski J.

Ubrania gotowe (velements confectionnmes): Gielbaum A.

Węgiel (charbons): Bowan St.

Wiatraki (moulins a vent):Bednarski J

Zboże (grains) Gutman Ch. – Lipowicz –Sztajman M.- Weigman Ch.- Zalcman M.

Zegarmistrze (horlogers) Blajberg H.

Żelazo (fers): Goldhar J.- Najman M.- Zalcman L.

W 1936 r. Zarząd Gminy w Iwaniskach z Wójtem Stefanem Mirowskim, podejmuje uchwałę, w sprawie budowy nowego murowanego budynku dla szkoły Powszechnej w Iwaniskach. Nauczanie bowiem jest prowadzone aż w czterech różnych miejscach na terenie osady miejskiej, w tym trzech wynajmowanych u prywatnych właścicieli. Obiekt zlokalizowano przy ulicy Opatowskiej i wczesną wiosną rozpoczęto jego budowę, z uroczystym poświęceniem fundamentów i wmurowaniem kamienia węgielnego. Z przebiegu ważnego wtedy dla społeczności Iwanisk wydarzenia, zachowało się do dziś kilka odbitek fotografii dokumentowanych niejako tamte chwile. Wszystkich odbitek tych

fotografii jest 18 sztuk, ukazują one poszczególne fazy początku budowy tej inwestycji. Widać na nich kilka elementów dotyczących wznoszenia obiektu takich jak :

- prace przy wykopach pod fundamenty,

- akt poświęcenia wykonanych już fundamentów , którego dokonał . Proboszcz parafii Ks. Kazimierz Wiechecki,

- wbudowanie kamienia węgielnego podpisywanie aktu erekcyjnego, rusztowania wokół fundamentów, duże grupy mieszkańców Iwanisk , wśród nich zaś: dzieci, młodzież i dorośli a w tym osób publicznych, powszechnie znanych w osadzie ,takich jak: księża: Kościewski, Wiechecki, nauczyciele: Czerwonka, Chodurski, Mazur, Szambelan Morawski z Planty, majster budowy Jan Wiktor i wiele innych. Jedna z fotografii ukazuje gotowy już na wiosnę 1939 r. budynek w stanie surowym, w którym brakowało jeszcze, kompletnego pokrycia dachowego oraz zamontowanych okien i drzwi a widoczne są tylko otwory na okna i drzwi.

W 1939 r., dokładniej 5 września zaczęły się dla Iwanisk działania II wojny światowej. Niemiecki samolot dokonał nalotu bombowego na stacji kolejki wąskotorowej, powodując znaczne straty materialne ale ofiar w ludziach nie odnotowano. Dwa dni po nalocie prawdopodobnie nocą z 7 na 8 września wkroczyły do Iwanisk pierwsze oddziały wojsk niemieckich. Nastąpiło to od strony południowej z Gminy Bogoria. Termin ten oznacza rozpoczęcie okupacji hitlerowskiej dla osady i gminy , były to oddziały zmotoryzowane. Tuż przed wybuchem II wojny światowej. Liczbę ludności w osadach miejskich Iwaniska szacowano na 4300 osób w tym około 2075 to Żydzi. Dane te pochodziły z ogłoszeń mobilizacyjnych dla mężczyzn, których wzywano do wojska. W październiku 1939 r. utworzono w Iwaniskach trzy niemieckie posterunki, to jest: Żandarmerii Hitlerowskiej, Policji Granatowej i Straży Leśnej. Na początku tej ostatniej przeznaczono nowy budynek szkolny, którego ostateczną fazę budowy ukończyli Niemcy a dokładniej żołnierze austriaccy, czescy i węgierscy służący w Wehrmachcie. Hitlerowscy okupanci tworzą w Iwaniskach już w listopadzie 1939 r. Getto dla Żydów z Iwanisk i całego terenu gminy, przy czym w okresie do 1942 r. izolacja ludności w Getcie nie było rygorystycznie stosowana. Już w listopadzie 1939 r. i na początku 1940 r. powstały w Iwaniskach pierwsze oczywiste tajne działające ruchy oporu skierowane przeciwko hitlerowskiemu okupantowi. Należała do nich „Służba Zwycięstwu Polski” , którą kierował Jan Kargulewicz pseudonim „Orzeł”, działacz niepodległościowy z okresu walk o niepodległość o czym wspominao relacjonując lata 1917-1920 oraz początkiem 1940 r. „Odwet” kierowany w Iwaniskach przez Henryka Podgórskiego pseudonim „Sieja”. Organizacja „Odwet” w Iwaniskach była komórką organizacyjną grupy „Odwet” utworzonej przez nauczyciela z Tarnobrzega Władysława Jasińskiego pseudonim najpierw „Kmitas” a następnie „Jędrus” jeszcze w październiku 1939 r. Grupa „Odwet” redagowała , wydawała i kolportowała pismo pod tym samym tytułem „Odwet”. Wytworzyła własną strukturę organizacyjną i taktykę walki oraz pracy konspiracji. Organizacja „Odwet” oddziaływała na inne ugrupowanie, służąc przykładem, doświadczeniem, osłabiając okupanta, wpływając na kształtowanie świadomości zachęcając do oporu społeczeństwo. Na uwagę zasługują program „Odwet”, który ukazał się w artykule z 29 grudnia 1940 r. zamieszczony w tym czasopiśmie pod tytułem „ W drugim roku okupacji” . Był to program mobilizujący wszystkich Polaków do czynnego i zbrojnego oporu, który może gwarantować odzyskanie niepodległości. Kierownikiem komórki „Odwet” w Iwaniskach jak wspominao był Henryk Podgórski pseudonim „Sieja” a punkt kontaktowy mieścił się w domu członkowskich, zaś działaczami między innymi byli: Henryk Chodurski pseudonim „Majewski”, Władysław Bakulak, Antoni Pietrzyk pseudonim „Zagórski” oraz

wymieniony wcześniej Jan Kargulewicz pseudonim „ Orzeł”, komendant Iwańskiej organizacji Służby Zwycięstwu Polski. Na początku 1940 r. organizacja S.Z.P zmienia nazwę na Związek Walki Zbrojnej w którym poza Janem Kargulewiczem w kierownictwie znaleźli się: Antoni Pietrzyk, „Zagórski”, Henryk Chodurski pseudonim „ Majewski” Stanisław Bakas pseudonim „Znam Bakasa”. Działająca w Iwaniskach Organizacja Związku Walki Zbrojnej, stanowiła podobwód organizacyjny, których w powiecie było siedem, wchodzący w skład obwodu opatowskiego. Obwodem od czerwca 1941 r. dowodził kapitan Witold Saggiłło ps. „ Sulima” a komendantem podobwodu w Iwaniskach w tym czasie był porucznik Adam Taborski ps. „Żegota”. We wrześniu 1941 r. powstaje na stopniu powiatu siatka „Tajnej Komisji Oświaty i Kultury”, której reprezentantem w Iwaniskach zostaje nauczyciel Stefan Ossys. Głównym zadaniem tej konspiracyjnej instytucji jest zorganizowanie Kompletów tajnego nauczania dzieci i młodzieży na wszystkie poziomach nauczania oczywiście w miarę naturalnych uwarunkowań i możliwości. Wcześniej bo w maju 1941 r. Władysław Jasieniak przyjmuje pseudonim „Jędrus” tworzy na bazie odwetu oddział partyzancki, nazywany od jego pseudonimu „Jędrusiami” oddział ten posiada jedną z baz wypadowych właśnie na terenie Gminy Iwaniska w miejscowości „Albinów” będącej przysiółkiem wsi Kujawy na posesji leśnej inż. Jana Pikulskiego, który jest członkiem oddziału i zarazem jednym z jego zaopatrzeniowym. W ramach ciekawostki historycznej można umieścić informację dotyczącą genezy pseudonimu dowódcy „Jędrus” jak i całego oddziału partyzanckiego „ Jędrusie” otóż w posiadłości leśnej inż. Jana Pikulskiego w Albinowie przebywał dłuższy czas Władysław Jasiński twórca „ Odwetu” z rodziną w tym z synem Andrzejem, nazywany przez bliskich pieszczotliwie „ Jędrus” stał się znanym wówczas szeroko pseudonimem oddziału partyzanckiego i jego dowódcy. Za głowę, którego Niemcy w listopadzie 1942 r. wyznaczili nagrodę w kwocie 5000 zł., które oferowano w pisemnym afiszach, rozplakatowanych na tablicach ogłoszeniowych służb policyjnych okupanta. Szersza informacja dotycząca „Odwetu” Jędrusiów wiąże się ściśle z Iwaniskami, bowiem w Iwaniskach mieszkała część działaczy „Odwetu” o których wspomniano wcześniej oraz część partyzantów oddziału „Jędrusiów” Działania oddziału w tym akcje zbrojne obejmowały swoim zasięgiem aż 5 powiatów, to jest mielecki, opatowski, sandomierski, staszowski i tarnobrzeski. Szeregi „Jędrusiów” systematycznie rosły a w lipcu 1944 r. oddziały liczyły 79 ludzi pod bronią. Związek Walki Zbrojnej przechodzi reorganizację w skali kraju, począwszy od lipca 1941 r., która trwa do lutego 1942 r. Reorganizację tą zrealizowano też w Gminie i Osadzie miejskiej w Iwaniskach. W efekcie ze Związku Walki Zbrojnej powstały trzy nowe organizacje konspiracyjne realizujące program walki zbrojnej z okupantem. Były to : Armia Krajowa (A.K.) Bataliony Chłopskie (B.Ch) i Narodowe Siły Zbrojne (N.S.Z) w każdej z tych w/w polityczno-wojskowych organizacji, znajdowali się mieszkańcy Iwanisk oraz Gminy Iwaniska. Tak więc wśród żołnierzy A.K. w Iwaniskach w czasie okupacji między innymi byli: Andrzej Firych, Ryszard Bednarski, Stanisław i Tadeusz Florysowie, Stanisław Jezierski, Jan Kargulewicz, Stefan Kasproicz, Eugeniusz Królikowski, Maciej Kosicki, Antoni Pietrzyk, Jan Paluch, Henryk Wiktorowski, Wincenty Wąchocki i na pewno wielu innych, których imion i nazwisk nie udało się ustalić. W szeregach B.CH. który nosił pseudonim „Ruiny” walczyli następujący partyzanci z Iwanisk. Bolesław Krakowiak i Stanisław Podsiadło. To nie znaczy, że oddział „Ruiny” miał tylko 2 partyzantów, bowiem w jego skład wchodziłi chłopcy z ośmiu innych miejscowości. Gmina Iwaniska do Formacji Narodowych Sił Zbrojnych, którzy wywodzili się z Iwanisk należeli: Kazimierz Glibowski, Zdzisław Krzyżanowski i Stanisław Lenart. Czerwiec 1942 r. zapisały się dla Iwanisk groźnym pożarem , który zniszczył większą część skupiska mieszkalnego osady. Ogień pojawił się jednocześnie w dwóch częściach miejscowości, było to w rejonie ulicy stanowiącej kompleks żydowskiego Getta . Rodziło to przypuszczenie u Niemców o celowe podpalenie domów

żydowskich w celu zniszczenia substancji majątkowej Żydów. Żyjący jeszcze do niedawna naoczni świadkowie tamtych wydarzeń, potwierdzają tę hipotezę. Tak twierdzili: Partyzant AK Stanisław Florys i partyzant B.Ch.- Stanisław Krakowiak Dowodem celowego podpalenia, miały być utrudnienia gaszenia pożaru przez członków działającej rzekomo w Getcie, Żydowskiej organizacji konspiracyjnej. Zaraz po pożarze, może dwa, może trzy dni żandarmeria hitlerowska przyprowadziła 10-cio osobową grupę oskarżoną o podpalenie na plac w Iwaniskach zwanym „Błonie”. Na placu tym hitlerowcy przeprowadzili egzekucję rozstrzelając w/w grupę Żydów i była to pierwsza masowa egzekucja w osadzie i Gminie Iwaniska. W październiku 1942 r, ludność Żydowską zgromadzoną w Iwaniskach wypędzono na rynek i ustawiono w długie kolumny marszowe bo było to około 2 tys osób. Oddziały ukraińskiej formacji wojskowej pod dowództwem oficera SS, zezwoliły na zabranie przez Żydów jedynie rzeczy osobistych. Następnie poprowadzono ich do punktu zbiorczego w Jasicach k/Ożarówka około 40 km od Iwanisk, gdzie formowano transporty kolejowe do obozów śmierci, głównie do Majdanka. Komendant AK rejonu podobowodu IV Kryptonim 400 w Iwaniskach Jan Kargulewicz ps. „Orzeł” i „Tułacz” w czasie akcji zbrojnej w grudniu 1942 r. zostaje poważnie ranny. Leczenie zaś musi być przeprowadzone konspiracyjnie w obozie w obawie przed aresztowaniem i efekcie śmiercią lub obozem koncentracyjnym. Nocą 23 stycznia 1943 r. w Kościele parafialnym w Iwaniskach ks. Kazimierz Wiechecki członek „Odwet” Jędrusiowi i Armii Krajowej ps „NN” odprawił mszę świętą w intencji poległych partyzantów z Oddziału „Jędrusie” w walce z okupantem hitlerowskim. Dnia 9 stycznia 1943 w Trzciance śmierć ponieśli „Jędrusie” a mianowicie dowódca Władysław Jasiński ps. „Jędrus” oraz Gorycki ps. „Polikier” i Antoni Toś ps. „Antek”. Wszyscy trzej zostali pochowani w dniu 11 stycznia 1943 r. nocą na cmentarzu w Sulisławicach z tradycyjnymi honorami żołnierskimi. Komórka „Odwet” i „Jędrusiów” w Iwaniskach była ważnym elementem w strukturach ogólnej organizacji dlatego w/w nabożeństwie w Iwaniskach uczestniczyła duża grupa partyzantów i działaczy jako honorowa część zarówno z centrum dowództwa jak kierownictwa miejscowego. Na mszy tej tron organizacji reprezentowali – dow. Józef Wiszek ps. „Sowa”, z-ca dow. Stanisław Wiącek ps. „Inspektor”, Edward Kabota ps. „Książę Bali”, Marian Lech ps. „Marian Wielki”, Zbigniew de Ville ps. „Zdzich”, Eugeniusz Dąbrowski ps. „Puszka, Genek”, Józef Szelest ps. „Romek Uszaty” czyli łącznie 9 osób z zewnątrz. Z grupy „Odwet” i Jędrusie” i A.K z Iwanisk asystował: kierownik grupy Henryk Podgórski ps. „Sieja”, Stanisław Bakas – hasło znam Bakasa, Henryk Chodurski ps. „Majewski”, Antoni Pietrzyk ps. „Zagórski” oraz sprawujący mszę św. Ks. Kazimierz Wiechecki ps. „NN” a więc 5 osób z organizacji w Iwaniskach. W licu 1942 r. o czym wspominało wcześniej, umiera komendant AK w Iwaniskach Jan Kargulewicz. Miesiąc sierpień 1943 r. to dla mieszkańców Iwanisk, pierwsze publiczne zetknięcie się z atakiem okupacyjnego terroru, zastosowanego bezpośrednio do konkretnych osób oraz do tak dużej grupy społecznej. Nieliczni żyjący jeszcze do niedawna świadkowie tamtego wydarzenia relacjonowali: przymusowo zgromadzono prawie wszystkich obecnych wtedy mieszkańców Iwanisk w okolicę „Synagogi” żydowskiej a następnie grupie więźniów przywiezionych z Ostrowca Św. odczytano wyrok śmierci i pod tym murem synagogi dokonano publicznej egzekucji przez rozstrzelanie. W czerwcu i lipcu 1944 r. ma miejsce ucieczka i wysiedlenie mieszkańców Iwanisk przed zbliżającym się Walkami Frontu Wschodniego. Jego odgłosy a przeważnie kanonady dział artyleryjskich słychać było w Iwaniskach dość wyraźnie od połowy lipca. W dniach od 5 do 7 sierpnia 1944 r. trwały intensywne walki zbrojne o wyzwolenie z rąk hitlerowców Iwanisk. Doszło do wielkich zniszczeń materialnych, spowodowanych użyciem przez Rosjan baterii dział rakietowych zwanych przez stronę rosyjską „Katuszami” Ostrzał tych dział jak wspominali naoczni świadkowie tamtych dni tworzył ciągle trwający błysk ognia i huk

wystrzałów. W sierpniu 1944 r. prawdopodobnie 7 lub 8 sierpnia została utworzona Gminna Rada Narodowa w Iwaniskach, której wyboru dokonano na Zamku „ Krzyżtopór w Ujeździe. Członkowie Gminnej Rady Narodowej zostali wybrani z delegatów poszczególnych wsi już wyzwolonych od okupantów. Na tymczasową siedzibę w/w rady wyznaczono wieś Radwan, która była położona dalej niż Iwaniska od linii frontu przebiegającej przez dużą część terenu Gminy Iwaniska. Same Iwaniska w okresie od sierpnia 1944 r do stycznia 1945 r. znajdowały się jak już wspomniano tuż przy linii frontu. W związku z tym były w zasięgu ognia armatniego wojsk hitlerowskich, prowadzących liczne kontrataki w celu odbicia Iwanisk i przełamania frontu części przyczółku Baranowsko-Sandomierskiego. W dniu 12 stycznia 1945 r ruszyła rosyjska ofensywa w tym właśnie z przyczółku Baranowsko- Sandomierskiego a więc i w pasie frontowym Gminy Iwaniska. Nastąpiło rozbitcie obrony hitlerowskiej i walki przeniosły się daleko poza miejscowość i Gminę Iwaniska.

Zaraz po przejściu frontu dalej na zachód przenoszone są do Iwanisk siedziby administracyjne organów samorządowych i zaopatrzeniowo- handlowych. W dniu 13 stycznia 1945 r. Zarząd Gminy Iwaniska z Wójtem i Sekretarzem, który miał siedziby w Przyborowicach Gminy Bogorii, zajmuje budynek przy ulicy Opatowskiej w Iwaniskach po dawnej niemieckiej straży leśnej. Dwa dni po tym to jest 15 stycznia 1945 r. Rolniczo-Handlowa Spółdzielnia mająca również siedzibę w Przyborowicach, przenosi się też do Iwanisk. Wynajmuje ona pomieszczenie w prywatnym domu Pana Walentego Barwińskiego przy ul. Kolejowej. Miesiąc luty i marzec 1945 r. to stopniowy powrót z wysiedlenia i ucieczki mieszkańców Iwanisk do swoich posiadłości. Na okres lutego 1945 r przypada organizowanie cmentarza wojennego przy ul. Rakowskiej, dla poległych w czasie 5- cio miesięcznych walk żołnierzy radzieckich pasa frontowego. Prowadzono ekshumacje ciał z pojedynczych i zbiorowych mogił, żołnierzy w różnych miejscach dyktowanych koniecznością w promieniu 10 km od Iwanisk. Bazę tego cmentarza stanowił stosunkowo duży, wolny jeszcze od pochówków obszar, w granicach dawnego cmentarza austriackiego z I wojny światowej. Prace ekshumacyjne, szczególnie dotyczące identyfikacji pochowanych żołnierzy były utrudnione, a identyfikacja w przeważającym stopniu wprost niemożliwa. Identyfikatory jakie posiadali żołnierze radzieccy były drewniane i po jakimś czasie przestawały być czytelne. W związku z tym na ogólną liczbę ponad 3 tys pochowanych żołnierzy zidentyfikowano z imienia i nazwiska zaledwie sto kilkudziesięciu. W okresie od marca do czerwca 1945 r. zarówno w osadzie miejskiej Iwaniska jak i w całej Gminie Iwaniska przeprowadzono działania zmierzające do stabilizacji życia mieszkańców w powojennej rzeczywistości. Jako przykład można przytoczyć skrupulatne wdrażanie w życie przez Zarząd Gminy w Iwaniskach uchwały Powiatowej Rady Narodowej z dn.11 lutego 1945 r. o gospodarowaniu zwierzętami. Istotą uchwały była pomoc dla rodzin i gospodarstw, które z różnych powodów nie posiadały krowy mlecznej. Zarządy Gminy w powiecie zobowiązane były do dopilnowania aby rolnicy posiadający więcej niż 2 krowy mleczne, nadwyżkę przekazywali za odszkodowaniem do dyspozycji starostwa. Uzyskane w ten sposób zwierzęta przekazywano tym gospodarstwom które ich nie posiadały .W Iwaniskach ustalono tylko listę potrzebujących bo gospodarstw z nadwyżkami nie było. Druga ważna sprawa dla mieszkańców Iwanisk i innych wsi gminnych to realizacja dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 6 IX 1944 r. o reformie rolnej. W tym celu wiosną 1943 r. utworzono w Iwaniskach Gminną Komisję Reformy Rolnej jako organizację pomocniczą do przeprowadzania parcelacji majątków dworskich. Majątki takie istniały w Mydlowcu, Plancie, Przepiórowie i Ujeździe. W okresie maja i czerwca 1945 r. dokonano podziału ziemi dworskiej w Plancie, obdzielając ją bezrolnych i małorolnych. W osadzie Iwaniska, ziemię z tak zwanego nadziału otrzymało wtedy ponad 50 rodzin. Wiosna i lato 1945 r. dla mieszkańców Iwanisk to okres intensywnej pracy na rzecz odbudowy materialnej ze zniszczeń

wojennych. Walki w pasie frontowym, który trwały w Iwaniskach od sierpnia 1944 r. do stycznia 1945 r. jak już wspomniano wcześniej, doprowadziły do wielkich strat materialnych, głównie w budownictwie drewnianym, o które nie było trudno, w otaczających Iwaniska kompleksach leśnych. W lasach tych olbrzymie ilości drzew leżało zniszczonych bombami, kulami armatnimi, bądź też innymi działaniami podczas walk frontowych. Starostwo Powiatowe w Opatowie, wydawało zezwolenia na wywóz tego materiału prawie bez ograniczeń. Toteż od początku 1945 r. z intensywnością w okresie maja i czerwca mieszkańcy Iwanisk zaczęli, wynosić i wywozić na potęgę wszelkiego rodzaju drewno, na odbudowę swoich budynków. Bardzo pomocne w tej sprawie okazało się uruchomienie i przekazanie do publicznego użytku w Iwaniskach zakładów gospodarczych takich jak: tartak, wapiennik i betoniarnia. Zostały one utworzone z inicjatywy i staraniem Gminnego Oddziału Spółdzielni Rolniczo- Handlowej, utworzonej jeszcze 1944 r. przez Powiatową Radę Narodową w Opatowie ale z siedzibą w Przyborowicach. Do najważniejszych problemów gospodarczych tego okresu, należały zaliczyć zaopatrzenie ludności w podstawowe ort. spożywcze oraz drobne przemysłowe. Powyższe zadania starała się wykonać w/w spółdzielnia działająca jednak na obszarze całego powiatu. Działalność jej w istniejących warunkach nie była w stanie zaspokoić nawet połowy istniejących potrzeb. Z tego względu bardziej przyszłościowo myślący działacze osady; Gminy Iwaniska już w październiku 1945 r. dokładnie 18 X 1945 r. zorganizowali i zarejestrowali w starostwie spółdzielnię spożywców w Iwaniskach pod nazwą „Przyszłość”. Pierwszym Prezesem i jednocześnie zaopatrzeniowcem tej spółdzielni był Julian Czub z Sobiekurowa, który pełnił też funkcję agronoma gminy. Księgowym w tej jednostce został kierownik Szkoły w Iwaniskach Jan Czerwonka a skarbnikiem Leon Bilski zamieszkały w Iwaniskach. Materialną podstawą działania stały się udziały członkowskie około 170 osób. W budynku Zarządu Gminy wygospodarowano jedno pomieszczenie i przeznaczono go na potrzeby spółdzielni, gdzie mieściło się jednocześnie: biuro, magazyn i sklep wielobranżowy. Pierwszymi sprzedawcami w tym sklepie były, następujące osoby Irena Kowalska, Maria Pietrzyk, i Janina Kargulewicz. W/w osoby to mieszkanki Iwanisk. Od września 1945 r. zostaje uruchomione w Iwaniskach nauczanie w zakresie szkoły Podstawowej, które przerwała okupacja i działania wojenne. Prowadzono wprowadzić naukę w ramach kompletów nauczania od września 1941 r. lecz nie mogła ona objąć, wszystkich dzieci będących w wieku szkolnym. Za organizację i prowadzenie zajęć lekcyjnych odpowiadał Kierownik Szkoły Podstawowej, którym w 1945 r. został Jan Czerwonka. Poza nim w szkole w Iwaniskach w tym czasie uczyli Andrzej Kijanka, Wiesława Leśniak, Michalina Martyniuk, Leontyna Szymańska, Zosia Salata, Zofia Pietruszka i inni nauczyciele. We wrześniu 1945 r. rozpoczęto również prace przy adaptacji murów po starej szkole w Iwaniskach, które Rada Gminy uchwałą z sierpnia 1945 r. przeznaczyła na potrzeby Ośrodka Zdrowia.

W wyniku tajnego głosowania, Wójtem Gminy Iwaniska został wybrany jak poprzednio w sierpniu 1944 r. Ob. Wacław Miazga, który poza jednym skreśleniem uzyskał wszystkie pozostałe głosy. Na stanowisko zastępcy Wójta zgłoszono również dwóch kandydatów. To jest : ob. Wincentego Grysińskiego i Józefa Cieszkowskiego obydwóch z Iwanisk. Głosowanie tajne wygrał przewagą trzech głosów Józef Cieszkowski zostając zastępcą Wójta Gminy . Kilka zdań o organizacji i pracy Biura Zarządu Gminy w Iwaniskach właśnie jeszcze w 1945 r. Funkcjonowanie biura opierało się o zasady określone w przedwojennej instrukcji kancelaryjnej, która ocalała. Według tej instrukcji istniały wówczas w zakresie kompetencji Zarządu Gminy dwie zasadnicze grupy spraw /łącznie 27 teczek/ które rozdzielono pomiędzy pracowników. Pierwszą grupę tworzyły sprawy państwowe zwane również powierzonymi a drugą stanowiły sprawy typowo administracyjne i budżetowe. Obsada kadrowo-osobowa biura przedstawiała się następująco: na czele biura stał sekretarz którym od

sierpnia 1944 r. był Ob. Henryk Glibowski z Iwanisk. Poza nimi pracowały jeszcze dwie kancelistki. Pracę biurową wykonywano w trudnych warunkach jak prawie we wszystkich jednostkach administracyjnych tego typu na całym obszarze państwa. Wyposażenia Biura Zarządu Gminy w Iwaniskach w tym czasie było najdelikatniej biorąc bardzo skromne. Zajmowało ono do kwietnia 1945 r. dwa pomieszczenia gdzie było: jedno biurko, dwa stoły, stara maszyna do pisania, dwie pary liczydeł kulistych i kilka krzeseł. Największym problemem w pracy biura to był jednak, brak możliwości szybkiego kontaktu z sołectwami oraz brak materiałów biurowych a szczególnie papieru do pisania. Kontakt do sołectwa utrzymano poprzez bezpośrednie dotarcie do sołectwa wykorzystując rower jako środek lokomocji. Na papier do pisania wykorzystywano, wszystko co możliwe np.: zapisane po jednej stronie „, Niemieckie Karty Żywnościowe” itp. Wyeksponowanie w tej części rysu historycznego Iwanisk wydarzeń zaistniałych w roku 1945 w osadzie ma swoje uzasadnienie. Głównie dotyczące problemów powstałych dla Iwanisk” w związku, z prawie półrocznym okresem walk frontowych bo od sierpnia 1944 r. do stycznia 1945 r. i jego skutkami. Należy przypomnieć, że w/w walki rozpoczęły się w najbardziej niekorzystnym dla terenów wiejskich okresie żniwnym. Zboża spalane na pniu, bądź skoszone, spłonęły na polach, w stogach lub pomieszczeniach składowych łącznie z nimi. W Związku z tym głównym i najważniejszym zadaniem organów samorządowych Iwanisk, stawało się organizowanie pomocy dla ludzi. Pomocy pozwalającej im, fizyczne przetrwanie do zbliżających się lepszych czasów. Typowym przykładem takiego działania Zarządu Gminy w Iwaniskach było, rozdzielenie art. żywnościowych w naturze, takich jak: mąka, kasza, cukier, ziarno siewne, odzież itp. Część tych artykułów pochodziła z paczek zagranicznych „,UNNRY”, którymi dysponował i dzielił dla gmin powiat. Odbiór tych materiałów, już po ustąpieniu frontu w 1945 r. trzeba było organizować z siedzibą starostwa w Opatowie odległej o 13 km od Iwanisk we własnym zakresie. Żywność tą przydzielano najbardziej potrzebującym a także wysiedleńcom z innego terenu. W kręgu szczególnej troski i zainteresowań Zarządu Gminy w Iwaniskach pozostała ochrona zdrowia ludności i opieka społeczna. Trudne nawet do opisanie jest w jakich warunkach żyła ludność które sprzyjały powstawaniu chorób. Pozostałości po walkach frontowych, czyli różnego rodzaju miny, granaty i inne niewypały, ukryte na polach, łąkach i lasach zbierały obfite żniwo, rodziły potrzebę udzielenia natychmiastowej pomocy lekarskiej. Możliwość uzyskania tej pomocy, szczególnie w nagłych wypadkach były bardzo ograniczone. Najbliższy punkt gdzie można było uzyskać pomoc lekarską, znajdował się dopiero w Opatowie, co przy ówczesnym stanie dróg i komunikacji stanowiło bardzo poważny problem. Sytuacja stała się bodźcem do rozpoczęcia budowy Ośrodka Zdrowia w Iwaniskach. Na przestrzeni 1946 r. następuje w Iwaniskach stopniowa poprawa warunków egzystencji dla mieszkańców głównie materialnych. A więc :po pierwsze, wszystkie rodziny mają zabezpieczony jaki, taki dach nad głową. Po drugie zwiększa się możliwość udzielania pomocy finansowej dla rodzin potrzebujących ze strony samorządu. W tym celu w lipcu 1946 r. Gminna Rada Narodowa w Iwaniskach uchwała poprawki do preliminaża budżetowego, zwiększające wydatki na cele społeczne, oświatowe i socjalne. Po trzecie wzrasta zasobność i znacznie sprawność działania instytucji zaopatrzeniowych i usługowych. W czerwcu 1946 r powiększa się skład osobowy pracowników poczty w Iwaniskach o trzy osoby, a więc łącznie jest to już Urząd Poczty czteroosobowy, który przenosi się do odrębnego budynku przy ul. Staszowskiej, co znacznie poprawiło jakość obsługi interesantów. Tak wzmocniony osobowo i lokalowo Urząd Poczty w Iwaniskach, przejmuje powoli z rąk sołtysów kolportaż korespondencji i pracy. W październiku 1946 r, czyli po roku działalności Spółdzielnia „, Przyszłość” w Iwaniskach dysponuje już dość znacznym majątkiem, którego wartość wyceniono na ponad dwa miliony zł. W 1946 r. przeprowadzono też intensywne prace przy odbudowie i adaptacji budynku starej szkoły

w Iwaniskach, pod kątem przeznaczenia go na rzecz Ośrodka Zdrowia , jako bardzo potrzebnej instytucji, o czym wspomiano wcześniej. Środki finansowe potrzebne na realizację tego przedsięwzięcia, przydzielono z kredytu Wydziału Powiatowego w Opatowie. W efekcie tych poczynań już w 1947 r. Iwaniska mogły pochwalić się swoim Ośrodkiem Zdrowia, który usprawniał opiekę medyczną dla mieszkańców. Brak było jednak lekarza pracującego na stałe w tej placówce a lekarską obsługę medyczną sprawował, lekarz z Opatowa w ramach tak zwanego dojazdu. Było to dwa razy w tygodniu tylko w ściśle określonych godzinach. Sprawa ta wraz z upływem czasu stawała się poważnym problemem wymagającym rozwiązania. Jeszcze bowiem w 1949 r. w uwagach do budżetu Gminy, uchwalonego poprzez Gminną Radę Narodową w Iwaniskach umieszczono zalecenia dla Zarządu Gminy dotyczące jak najszybszego sprowadzenia do Ośrodka Zdrowia w Iwaniskach lekarza zatrudnionego na stałe. Rok 1948 zastaje Spółdzielnię „Przyszłość” w Iwaniskach jako jednostkę prężną gospodarczo i ważną społecznie, dla której jedno pomieszczenie na działalność jest zupełnie niewystarczające. Następuje też rozdzielenie branż handlowych, na trzy rodzaje, to jest: ogólnospożywcza, obuwnicza i tekstylna . Wszystkie trzy punkty zlokalizowano w centrum części Iwanisk czyli w rynku. To były jednak pomieszczenia wynajmowane w budynkach prywatnych właścicieli. Biuro Spółdzielni też w 1948 r zostało przeniesione do innej siedziby na ulicy Kolejowej. W budynku Ob. Walentego Barwińskiego, gdzie pozostało do czerwca 1949 r. Obok Spółdzielni „Przyszłość” w Iwaniskach, dość szeroką działalność rozwija Gminna Spółdzielnia, opierająca się głównie o wymienione wcześniej zakłady przemysłowo-usługowe , czyli tartak, wapiennik a następnie betoniarnia- cegielnię. W 1949 r. dochodzi do połączenia tych w/w dwu jednostek gospodarczych pod nazwą Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Iwaniskach. Poza tą jednostką działalność handlowo- zaopatrzeniową prowadziły jeszcze sklepy prywatne, których było trzy, wszystkie z siedzibą w Iwaniskach. Gminne organy samorządowe tego okresu posiadały stosunkowo skromne konsekwencje formalno-prawne, dotyczące decydowania o istotnych interesach mieszkańców. Obowiązujące bowiem przepisy prawa, głównie zaś Prezydenta RP z 1924 r. i Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 1932 r. czyniły powiatowy stopień administracji, stopniem podstawowym a więc w większości decyzyjnym. Podstawowe uprawnienia samorządu miejskiego, gminnego, dotyczyły takich grup spraw jak: budżet Gminy, ewidencja i ruch ludności, rejestry mieszkań, podatek gruntowy w tym kompletowanie dokumentów do wymiaru i poboru, utrzymanie szkół, mienie gromadzkie, opłaty za działalność administracji na tzw. kancelaryjne oraz sprawy z zakresu stanu cywilnego ale w ograniczeniu. Dopiero pod koniec 1949 r rozpoczęto na mocy decyzji centralnych w skali państwa, przygotowania do utworzenia na stopniu gminy Urzędu Stanu Cywilnego. W tym celu zatrudniono w gminach osoby do zakładania akt USC, które przepisywały odpowiednie dane, z ksiąg parafialnych do specjalnych rejestrów. Obsada etatowa biura Zarządu Gminy w Iwaniskach, porównawczo do 1945 r była w 1949 r. wcale pokaźna, wynosiła bowiem 10 osób. Przy czym prowadzeniem spraw zajmowało się 7 osób a trzy z nich właśnie zakładali akta USC, przepisując dane z ksiąg parafialnych. Zarówno Wójt jak i Sekretarz sprawowali ogólne kierownictwo nad działalnością, koordynację i reprezentację. Jako nowość wprowadzono, praktycznie od 1950 r. stanowisko Zastępcy Sekretarza Biura, który prowadził sprawy USC jako podstawowe zagadnienie a funkcję zastępcy dodatkowo. Takim przepisem prawa, który zmieniał całkowicie budowę i działanie samorządowej administracji w gminie, była ustawa z 20 marca 1950 r. Nosiła ona nazwę „ o terenowych organach jednolitej władzy państwowej”, którą opublikowano w Dzienniku Ustaw w 1950 r pod Nr 14 pozycja 130. Na mocy tej ustawy wszelkie funkcje uchwałodawcze i wykonawcze, przyjęły rady narodowe i ich prezydium wybierane z grona radnych. W skład prezydium obowiązkowo wchodziło: Przewodniczący , Zastępca Sekretarza prezydium i członek prezydium.

Ustawa likwidowała Urząd Wójta, Starosty i Wojewody a wprowadzała jako stałych pracowników Urzędu Gminy, Przewodniczącego Sekretarza prezydium, którzy dotąd kierowali bieżącą działalnością gminy, W strukturze Urzędu Gminy wydzielono, wieloosobowe stanowiska pracy nazywane referatami. Głównymi referatami były: ogólno-administracyjny, finansowy, spraw socjalnych i kulturowych, wojskowych i spraw rolnych. Rok 1954 r. przyniósł dla Iwanisk obniżenie rangi i znaczenia na tle innych miejscowości w promieniu 10 km. Powoduje to ustawa z dnia 25 września 1954 r., ogłoszona w Dzienniku Ustaw nr. 43 pod pozycją 191, o reformie podziału administracyjnego i powołania gromadzkich rad narodowych. Przepisy tej ustawy likwidują Gminy i w ich miejsce tworzą jednostki, średnio trzykrotnie mniejsze. Tak więc z obszaru Gminy Iwaniska, zostały utworzone trzy Gromadzkie Rady Narodowe, to jest: Gromadzką Radę Narodową w Iwaniskach, Gromadzką Radę w Przepiórowie i Gromadzką Radę Narodową w Ujeździe. Miejscowości, w których mieściły się siedziby nowych jednostek władzy administracyjnej czyli: Przepiórów i Ujazd zyskały na znaczeniu z tak zwanego automatu. Same Iwaniska teoretycznie traciły znaczeniowo, ponieważ mieszkańcy wsi wchodzących w skład nowych gromadzkich rad, nie musieli już utrzymywać tak częstego jak wcześniej kontaktu z Iwaniskami, w tak zwanych sprawach urzędowych. Chociaż w praktyce zmianom podziału administracyjnego na gromady nie towarzyszyły żadne inne zmiany, w strukturze i działalności jednostek gospodarczych, ani też innych jednostek istniejących na terenie byłych gmin nie zmieniono zasięgu działań G.S w Iwaniskach, Urzędu Pocztowego- Telekomunikacyjnego, Ośrodka Zdrowia i Posterunku M.O w Iwaniskach. Jednostki te w dalszym ciągu obejmowały ten sam teren co przed reformą. Sytuacja była więc powodem utrzymania w dalszym ciągu powiązania ludności nowych gromad z miejscowością Iwaniska. Zawsze istniały przecież, życiowe, indywidualne sprawy, które mogły być załatwiane tylko przez w/w jednostki mające siedziby właśnie w Iwaniskach. Rok 1956, dla Iwanisk bardzo ważny okres czasu, który przynosi istotną poprawę warunków życia wszystkich mieszkańców tej osady. Iwaniska zostają bowiem w tym roku zelektryfikowane, co stanowiło rzeczywisty awans cywilizacyjny na szeroką skalę. To nie tylko korzystanie z nowoczesnych, wygodnych źródeł światła, indywidualnie w domach i budynkach gospodarczych oraz społecznie na ulicach oznaczało to możliwość powszechnego stosowania w codziennym życiu, różnych maszyn i urządzeń zasilanych energią elektryczną, w gospodarstwach domowych, rolnych przemysłowych, usługowych itp. W latach 1956/59 wprowadzono inwestycje kubaturową w postaci budowy pomieszczeń dla Przedszkola w Iwaniskach. Obiekt usytuowano przy ulicy Opatowskiej przy lewym brzegu Koprzywianki. Był to budynek murowany, podpiwniczony o dwóch kondygnacjach, kryty dachówką, którego oddanie do użytku nastąpiło w 1959 r. w tym też roku zakończyła się budowa lecznicy weterynaryjnej w Iwaniskach, zlokalizowanej na ulicy Kolejowej. W budynku tym, znalazły się pomieszczenia przeznaczone do leczenia zwierząt z nowoczesną dobrze wyposażoną salą operacyjną. Lecznica była typowym projektem architektury specjalistycznej o bryle jednopiętrowej z dwoma mieszkaniami pracowniczymi i użytkowym poddaszem, konstrukcja murowana o dachu krytym dachówką paloną. Jesienią 1959 r. zapada na stopniu powiatu w Opatowie decyzja o zamknięciu linii kolejki wąskotorowej w Iwaniskach jako mocno deficytowej, niecelowej z punktu władz zasady równowagi budżetowej, po 45 latach jej funkcjonowania. W lutym 1958 r. wchodzi w życie, nowa ustawa o radach narodowych, dająca gromadom większe uprawnienia. Przepis ogłoszony w Dzienniku Ustaw nr 5, poz. 46 z 1958 r., pozwalała na likwidację małych, mało efektywnych gromad na rzecz większych terytorialnie i ludnościowo jednostek. Na mocy tych regulacji wprowadzonych w 1960 r. zlikwidowane zostały dwie gromadzkie rady sąsiadujące z Iwaniskami to jest: Stobiec i Ujazd, których obszary w większości, przejęły Iwaniska. Natomiast w całości sprawy z zakresu USC

prowadzonych do tej pory przez te jednostki przejmuje USC w Iwaniskach. Jeszcze dwie kolejne G.R.N sąsiadujące z Iwaniskami a więc Przepiórów i Marianów pozostały dalej gromadami ale pozbawiono ich uprawnień dotyczących USC. Tereny tych gromad podporządkowano Urzędowi Stanu Cywilnego w Iwaniskach, od roku 1960. Tak więc Iwaniska przejmując tereny tych dwu zniesionych gromad, stały się większą obszarowo jednostką administracyjną. Taki stan rzeczy miał też swój pozytywny wpływ na samą miejscowość Iwaniska. W Iwaniskach, jak już wspomniano wcześniej, miały swoje siedziby i działały podstawowe instytucje użyteczności publicznej niezbędne dla mieszkańców w toku codziennego życia. W okresie przedziału lat 1960-1966, w miejscowości Iwaniska funkcjonowały instytucje, które można ująć w następującej kolejności alfabetycznej: apteka, bank spółdzielczy, biblioteka, biuro gromadzkie, gminna spółdzielnia gdzie pracowało ponad 20 osób, kółko rolnicze, księgarnia, lecznica weterynaryjna, masarnia, ośrodek zdrowia z izbą porodową, parafia, poczta, posterunek milicji, trzy piekarnie, przedszkole, przystanek autobusowy, 11 sklepów różnych branż, straż pożarna, Urząd Stanu Cywilnego oraz zakład gastronomiczny z 60 miejscami konsumpcyjnymi. Sam fakt istnienia ale i sprawnej działalności w/w instytucji podnosił rangę i prestiż Iwanisk na tle okolicznych miejscowości. Powodował on również, że Iwaniska kolejny już raz w swojej historii stawały się największą ludnościowo, gospodarczo i społecznie miejscowością w promieniu wielu kilometrów od swojego geograficznego położenia. W latach sześćdziesiątych dwudziestego wieku dla mieszkańców Iwanisk, przynajmniej znacznej większości, to rolnictwo stanowiło główne źródło utrzymania. W związku z tym ważny jest poziom gospodarki rolnej i jego możliwości rozwoju. Mając na uwadze te możliwości oraz uprawnienia, wynikające z uchwały Rady Ministrów z 22.X.1963 r. Gromadzka Rada w Iwaniskach podejmuje w 1963 r. uchwałę o „agrominimum” dla Iwanisk i wszystkich wsi na obszarze gromady. Agrominimum stanowiło określenie zabiegów agrotechnicznych i zootechnicznych, które rolnicy indywidualni, zobowiązywały się stosować w swoich gospodarstwach. Należało do nich między innymi : wymiana ziaren siewnych zbóż i sadzeniaków ziemniaka, prawidłowe stosowanie nawożenia mineralnego, wapnowanie pól, stosowanie zabiegów pielęgnacyjnych typu podorywek itp. Rolnikom zobowiązali się umową do stosowania „agrominimum” przysługiwały pewne uprawnienia, np.: pierwszeństwo w przydzielaniu kredytów, materiałów budowlanych, otrzymywania pomocy przez Państwowe Ośrodki Maszynowe i kółka rolnicze, w zakresie usług remontowych i transportowych itd. W 1970 została wybudowana i oddana do użytku, zlewnia mleka w Iwaniskach, jako jeden z elementów gospodarczych okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Opatowie, którą zlokalizowano przy ul. Gęsiej na przestrzeni lat 1968-1971 realizowano w Iwaniskach, budowę strażnicy p/poż nazywanej potocznie remizą strażacką. Obiekt duży murowany parterowy, usytuowany przy 2 ulicach to jest od strony południowej przy ulicy Rakowskiej a od strony północnej przy ul. Gęsiej. Od 26 października 1971 r. odnotowano wzrost znaczenia i roli G.S w Iwaniskach. Wynikało to ze znaczenia w skali państwa obowiązkowych dostaw produktów rolnych i przejścia na wolny obrót w handlu rolnym. W latach 1969-1973 realizowano w Iwaniskach inwestycję kubaturową w postaci budynku „Dom Nauczyciela” Typowa budowa tych czasów o konstrukcji murowanej jednopiętrowej, podpiwniczonej i zwieńczonej stropodachem, przekazanie do użytku miało miejsce 18 stycznia 1973 r. w obiekcie tym znalazły się mieszkania dla czterech rodzin nauczycieli. Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Iwaniskach prowadziła w latach 1971-1973 budowę wielkiej piekarni mechanicznej, położonej przy ulicy Kolejowej. Zaprojektowano w niej pełną mechanizację co dawało moc przerobową do 2,5 tony wypieków na dobę. Kolejne lata historii oraz rozwój miejscowości Iwaniska są dość mocno związane z prawnymi regulacjami dotyczącymi kolejnych reform terenowych organów władzy i administracji państwowej. Dotyczy to szczególnie ich pozycji, roli, organizacji oraz sposobu funkcjonowania

i prestiżu społecznego. Zachodzi więc konieczność poświęcenia tym sprawom odrobinę uwagi, nawet w formie skrótowej. Pewne konkretne rozwiązania prawne oraz decyzje, która zapadały na stopniu centralnym, wojewódzkim i powiatowym, silnie wpłynęły na dalsze losy Iwanisk. Dotyczyło to głównie rozwoju. Do tych zewnętrznych pozytywnych dla Iwanisk uregulowań prawnych należały- ustawa z 1972 r. o zmianie ustawy o radach narodowych z 1958 r., rozumiane jako reforma terenowych organów władzy i administracji- uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dnia 8 grudnia 1972 r. o utworzeniu z dniem 1 stycznia 1973 r Gminy Iwaniska w powiecie opatowskim, nazywano „Aktem Erekcyjnym Gminy Iwaniska”. Decyzja władz wojewódzkich w Kielcach o ustanowieniu Gminy Iwaniska tak zwaną „Gminę Wzorcową”, których w województwie wytypowano tylko kilka. Realizację tej reformy rozłożono na trzy etapy, a od 1 stycznia 1973 r wszedł w życie pierwszy etap dotyczący gmin. Objął on trzy zagadnienia, to jest: zasięg terytorialny, kompetencje i uprawnienia oraz strukturę organizacyjną tych organów. W miejscu małych posiadających niewielkie kompetencję gromad powołano jednostki, średnio biorąc dwukrotnie większe, którym przywrócono dawną historyczną nazwę gminy. Jednostkom tym nadawano rzeczywiste uprawnienia i zagwarantowano prawne środki do ich realizacji. Przyjęto również zasadę, że całość kompetencji z zakresu reglamentacyjno- dystrybucyjnego, winna być skupiona głównie na stopniu gminnym. Gmina stała się formalnie organem pierwszej instancji do wydawania decyzji administracyjnych we wszystkich głównych sprawach obywateli. W związku z tym umocniła się też pierwszoplanowa rola miejscowości będących siedzibą organów gminnych, czyli w naszym kontekście Iwanisk. Decyzją Wojewódzkiej Rady Narodowej, została utworzona z dniem 1 stycznia 1973 r. Gmina Iwaniska, z siedzibą organu decyzyjnego w Iwaniskach. W gromadzkich gminach znalazło się większość sołectw ze zlikwidowanych gromad w Przepiórowie i Zbelutce. Gmina Iwaniska posiadała wówczas 27 sołectw, w których mieszkało 8 823 osoby a całkowita jej powierzchnia to 105 km² co dawało 10.623 hektary ziemi, w tym 8.166 ha stanowiły użytki rolne. Odnośne przepisy prawne znowelizowanej ustawy o Radach Narodowych, zmieniły pozycję Prezydium Rady, które nie było już kolegialnym organem administracji, tylko organem wewnętrznym Rady Narodowej, przygotowującym jej pracę. Za wykonanie całości zadań z zakresu administracji państwowej w gminie, jako zadań pierwszej instytucji, odpowiadał jednoosobowy organ nazywany „Naczelnikiem Gminy”. Powołanie tego organu umieszczano na stopniu powiatu, obwarowując to określoną procedurą postępowania. Naczelnik Gminy obowiązki swoje wypełniał przy pomocy, zreformowanego również aparatu administracyjnego nazywanego Urzędem Gminy. Składał się on z trzech wyodrębnionych części . Komórki te posiadały jedno bądź wieloosobowe stanowiska pracy, funkcjonujące za zasadach jednoosobowego kierownictwa, służbowego podporządkowania i indywidualnej odpowiedzialności za wykonywane zadania. Pracą biura kierował bezpośrednio Sekretarz Biura, pracą USC Kierownik tego urzędu a pracą gminnej służby rolnej kierownik tej służby. Wszyscy oni natomiast byli podporządkowani naczelnikowi, który spełniał jednocześnie funkcję służbowego przełożonego wszystkich pracowników urzędu. W połowie 1973 r., zreformowane zostały też struktury terenowych władz i administracji państwowej na stopniu powiatu i województwa. Na stopniach tych wprowadzono jednoosobowe organy administracji, to jest: „Naczelnik Powiatu”, „Wojewodów” i podległe im urzędy powiatowe i wojewódzkie. Gmina Iwaniska już od połowy 1973 r. została zaliczona do gmin wzorcowych i w związku z tym, zaistniał określony stan faktyczny dla gminy i miejscowości Iwaniska. Trwał on wprawdzie zaledwie dwa lata bo do czerwca 1975 r. ale wywarł na gminie i miejscowości Iwaniska swój jakże pozytywny i korzystny praktycznie wpływ, stymulujący dynamiczny rozwój osady i gminy. Dla gmin wzorcowych przyznawano bowiem specjalną, poważną kwotowo dotację finansową ze stopnia

wojewódzkiego, przeznaczoną właśnie na rozwój gospodarczy i likwidację istniejących wcześniejszych opóźnień cywilizacyjnych. Dotacja przekazywana przez Urząd Wojewódzki w Kielcach, wpływała bezpośrednio na konto gminy w Iwaniskach z pominięciem powiatu a jej wielkość sięgała 8 milionów rocznie (osiem milionów zł) Było to znacznie więcej niż wynosiły możliwości, rocznego wykorzystania tych środków w gminie, nawet z częściową pomocą niektórych wydziałów Urzędu Powiatowego w Opatowie. Dotację tą władze gminne Iwanisk w ciągu całego okresu jej otrzymania przeznaczały w większości na gospodarkę komunalną i budownictwo drogowe. To dzięki tym środkom finansowym wykonano najważniejszą część przebudowy rynku w Iwaniskach w okresie od 1973 do 1975, bo całość zadania wykonano dopiero w 1976 r. Sprawa przebudowy rynku w Iwaniskach wymaga dokładniejszego zrelacjonowania szczególnie z punktu widzenia potrzeb realizacji a możliwości zrealizowania. Otóż przebudowę rynku w Iwaniskach ujmowano w założeniu planowanych rok rocznie od 10 lat, lecz nie realizowano z powodu braku Funduszy na jej wykonanie. Przeprowadzenie tego przedsięwzięcia uzależnione bowiem było od rozbiórki budynku mieszkalno-inwentarskiego będącego prywatną własnością a usytuowanego w centralnej części prostokątnej płaszczyzny rynku. Obiekt wybudowany prawdopodobnie w latach 1850-1855, niszczone kilkukrotnie przez działania wojenne, zmieniał też kilkukrotnie właścicieli, którzy zmienili też jego kształty, wygląd i przeznaczenie. Skutkiem tego nie stanowił ani zabytku ani nie nadawał się do dalszego zasiedlenia. Nazywany przez mieszkańców potocznie i z odrobiną ironii ratuszem. Był on przyczyną wielu problemów, począwszy od zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym na tym odcinku aż do drażliwej woni i szpetoty wyglądu. Zamieszkiwało go jednak dwie rodziny z całym dobytkiem i nie mogły być więc bez przydziału pomieszczeń zastępczych i stosownego odszkodowania rozebrany. Na to jednak potrzebne były środki finansowe, które na te cele gromady po prostu nie posiadały. Przybliżone koszty odszkodowania, szacowano w 1968 r na około 250 tys. zł. tymczasem dotacja powiatowa dla całej GRN w Iwaniskach, przeznaczona na gospodarkę komunalną, z której można by było wypłacić odszkodowanie nie przekraczała kwoty 40 tys. zł. Otrzymanie więc tak znacznych środków w ramach wsparcia dla gminy wzorcowej, stworzyły wspaniałą możliwość do zrealizowania tego zadania. Możliwość, która poza rzeczywistym walorami, posiadała też cechy reklamujące działalność gminnych organów w swoim środowisku. Władze gminy postanowiły więc użyć tych środków w 1973 r. przystępowano do opracowania i kompletowania dokumentacji niezbędnej do zrealizowania przebudowy rynku. W 1974 r. zakończono postępowanie odszkodowawczo wywłaszczeniowe, wyszukano i przydzielono na kwotę ponad 300 tys. zł. I dokonano rozbiórki wspomnianego obiektu. Zgodnie z kosztorysem dokumentującym wartość całej przebudowy wynosiła 1 milion i 200 tys. zł. z urządzeniem parku, budową jezdni otaczającej park z trzech stron i budową chodników z czterech stron parku. Jeszcze w 1974 r. zdołano wykonać znaczną część prac ziemnych, które zostały ukończone w 1975 r już po wejściu w życie kolejnego etapu reformy administracyjnej państwa, utrata środków finansowych z puli gminy wzorcowej. Jednak ostatecznie ukończenie przebudowy rynku w Iwaniskach, nastąpiło dopiero w 1976 r. czyli likwidacji powiatów i przejścia Iwanisk do województwa tarnobrzeskiego, jednego z 49 jakie utworzono w trzecim etapie reformy administracyjnej państwa od 1 czerwca 1975 r. Dotacyjne środki finansowe uzyskiwane, w ramach „Gminy Wzorcowej” pomagały realizować dla miejscowości i Gminy Iwaniska, wiele zadań inwestycyjnych, poza wymienioną wcześniej przebudową rynku. Jeszcze w 1974 r. zalecono wykonanie dokumentacji techniczno-ekonomicznej, na budowę nowego ośrodka zdrowia i bloku mieszkalnego Spółdzielni Mieszkaniowej oraz pierwszej nitki wodociągowej w Iwaniskach. Obydwie budowle kubaturowe, zlokalizowano w Iwaniskach, a mianowicie:

- budynek mieszkalny Spółdzielni w południowej części rynku, tuż przy Urzędzie Gminy;

- Ośrodek Zdrowia usytuowano zaś przy sąsiedztwie Domu Nauczyciela. Pierwszą nitką wodociągową zaprojektowano tylko dla części Iwanisk, obejmując projektem, ulice: Opatowską, Młyńską, Kolejową i Rynek. Woda dla tej nitki miała być dostarczana z ujęcia wodnego sąsiedniej gminy, to jest; Miasta i Gminy Opatów. Zadanie to miało być częścią wielkiej inwestycji wodociągowej Kobylany-Planta-Iwaniska. W listopadzie 1974 r. została ukończona i oddana do użytku, mała inwestycja kubaturowa w Iwaniskach. Był to budynek, w którym mieściły się mieszkania służbowe, przeznaczone dla pracowników gminnej służby rolnej, nazywany potocznie „Agronomówką”: Budowlę zlokalizowano przy ul. Klimontowskiej i zaprojektowano jako obiekt o dwu kondygnacjach, liczący dwa służbowe mieszkania pracownicze, w tym, jedno dla kierownika gminnej służby rolnej. W lutym 1975 r. a dokładnie 15 lutego został oddany do użytku budynek Urzędu Gminy w Iwaniskach, po generalnej przebudowie, który sfinansowano również z dotacji dla „Gminy wzorcowej”. Budowlę wzniesiono na fundamentach starego budynku Zarządu Gminy jeszcze z 1900 r. w którym wybudowano nowy parter, dobudowano jeszcze I kondygnację, lecz zachowano podpiwniczenie z mocnymi technicznie sklepieniami. Zrealizowany projekt techniczny wyremontowanego, praktycznie nowego budynku Urzędu Gminy, ujmował funkcjonalne rozmieszczenie w nim poszczególnych stanowisk pracowniczych. Mając na uwadze głównie zapewnienie przez Urząd Gminy sprawnej obsługi obywateli w indywidualnych sprawach z zakresu administracji państwowej oraz zachowując dobre warunki pracy dla pracowników. Z dniem 1 lipca 1975 r. została powołana w Iwaniskach nowa instytucja gospodarczo- społeczna pod nazwą Spółdzielnia Kółek Rolniczych. Jednostka ta powstała z połączenia Kółek Rolniczych ośmiu wsi, które wyraziły zgodę na przekazanie majątku i wspólny z nim Zarząd. Siedziba SKR mieściła się na bazie Kółka Rolniczego w Iwaniskach przy ulicy Rakowskiej. Przybył więc Iwaniskom duży zakład usługowy, zatrudniający 65 osób w tym 8 osób pracowało w administracji zakładowej. Na czele SKR stał dyrektor. Całością spraw finansowych zarządzał główny Księgowy. Kolejne lata działalności, stanowił dla SKR w Iwaniskach okres dynamicznego rozwoju, którego dowodem było wybudowanie już w 1977 r. własnej stacji paliw płynnych oraz dwu wiat gospodarczych na bazie przy ul. Rakowskiej.

Dzień 21 marca 1978 r. to dzień uroczystego wbudowania kamienia węgielnego, pod budowę nowego budynku dla Ośrodka Zdrowia w Iwaniskach, położonego przy ul. Opatowskiej. W przedsięwzięciu tym uczestniczyło wiele osób wśród, których między innymi byli: delegaci władz wojewódzkich z Tarnobrzega, przedstawiciele władz administracji gminy, pracownicy Urzędu Gminy, pracownicy służby zdrowia i pokaźna liczba mieszkańców Iwanisk i innych miejscowości gminy. W fundamentach budynku zamurowano, specjalnie przygotowany metalowy pojemnik, w którym umieszczono „Akt Erekcyjny”. W akcie tym zostało zapisane, między innymi: określenie dokładniej daty wydarzenia, nazwę obiektu, celowość jego budowy, środki finansowe i ich pochodzenie oraz skróconą charakterystykę współczesności zarówno w skali kraju jak i w skali gminy. Na placu gminnym w Iwaniskach nazywanym potocznie „Błonie” w dniu 11 września 1978 r. oddano do użytku pawilon handlowy branży ogólnospożywczej, którego budowę inicjowała i finansowała Gminna Spółdzielnia w Iwaniskach. Był to budynek parterowy o konstrukcji stalowo-betonowej zestawiony z gotowych elementów, który należał do grupy typowych projektów architektury przestrzennej, zalecanych dla tego rodzaju budowli.

Wiosną to jest 7 kwietnia 1979 r. rozpoczęto w Iwaniskach pierwsze stadium budowy, budynku mieszkalnego, dla członków Spółdzielni Mieszkaniowej w Opatowie lecz związanych rodzinnie, bądź miejscem pracy z Iwaniskami lub terenie Gminy Iwaniska. Lokalizację tej budowy wyznaczono i dokumentację techniczną opracowano jeszcze w okresie istnienia „Gminy Wzorcowej” o czym już

wcześniej wspomniano. Głównym wykonawcą tego zadania była również Spółdzielnia Budownictwa Ogólnego ze Staszowa a całość prac przewidywano ukończyć w roku gospodarczym 1979/80.

Parafia Rzymско-Katolicka w Iwaniskach prowadziła w latach 1979/80 inwestycję kubaturową, to jest budowę nowego budynku parafialnego pod popularną nazwą „Plebani”. Prace montażowe zakończono i obiekt został przekazany do użytkowania w lutym 1981 r. Wykonano go tradycyjną techniką murarską z bloczków siporeksowych, przez indywidualnych rzemieślników z terenu parafii. Był to budynek podpiwniczony o dwu kondygnacjach ze strychem, kryty blachą ocynkowaną i zlokalizowany w bliskim sąsiedztwie kościoła. Lata 1979-1980 stanowiły dla mieszkańców Iwanisk, ważny okres czasu. Prowadzono bowiem w nich intensywne prace związane z budową sieci wodociągowej. Stanowiły one praktyczną część, kontynuowanej inwestycji o nazwie „Wodociąg Kobylany - Planta- Iwaniska”. Każda inwestycja typu infrastrukturalnego gdzie część urządzeń musi być ukryta w ziemi, to wyzwanie dla wykonawcy ale i uciążliwość dla mieszkańców. Jednak większa część ulic w Iwaniskach a więc i ich mieszkańcy uzyskali w w/w okresie dostęp do wody z sieci wodociągowej. Marzec 1981 r to zakończenie wszelkich prac budowlanych, montażowych przy budynku Spółdzielni Mieszkaniowej w Iwaniskach i jego zasiedlenie. Blok mieszkaniowy tak nazywali go mieszkańcy, posiadał podpiwniczenia i dwie kondygnacje plus strych użytkowy. W bloku tym znalazło się pięć mieszkań oraz cztery pomieszczenia dla Urzędu Pocztowo-Telekomunikacyjnego. Wyposażono go również w instalację wodno-kanalizacyjną i centralnego ogrzewania. W ostatnim dniu września 1981 r., przekazano do użytku publicznego nowy budynek Ośrodka Zdrowia w Iwaniskach przy ul. Opatowskiej, który budowano od 1978 r. Został on wykonany w oparciu o typowy projekt techniczny i realizacyjno- wyposażeniowy dla tego rodzaju budowli dla takiej miejscowości i gminy jak Iwaniska. W wyposażeniu było pięć gabinetów, a mianowicie: internistyczny, pediatryczny, stomatologiczny i dwa zabiegowe. Poza tym istniały jeszcze: pokój pielęgniarek, pokój rejestracyjno- biurowy, duża poczekalnia, apteka i węzeł sanitarny. To wszystko stanowiło medyczną część Ośrodka Zdrowia i mieściło się na parterze budynku. Ogłoszenie w dniu 13 grudnia 1981 r. stanu wojennego na obszarze powodowało również dla Iwanisk określoną reperkusję, obciążenia i problemy, w prawdzie innej natury niż w ośrodkach miejskich. Dotyczyły one głównie różnych ograniczeń dla mieszkańców, np.: swobody przemieszczania się, komunikowania, kontaktów międzyludzkich szczególnie poza miejscem swojego zamieszkania. Wiosną 1982 r. został otwarty w Iwaniskach nowy punkt handlowy G.S, branży tekstylnej i obuwniczej. Umieszczono go na placu „Błonie” tuż obok pawilonu ogólnospożywczego. Pod datą 28 października 1982 r. zapisała się zmiana w nazewnictwie i topografii Iwanisk. Dotyczyło to zmiany w nazwach, niektórych ulic i usytuowaniu ich ważności w ruchu drogowym dla części przestrzennej Iwanisk. Otóż ulicę Gęsią i jej przedłużenie do ulicy Opatowskiej, które nosiło nazwę ul. Wąskiej, zmieniono na jedną ulicę, stanowiącą ciąg drogowy i nazywano go ulicą Wincentego Witosa, która stała się drogą główną w tej części miejscowości. Umieszczenie apteki w nowym budynku Ośrodka Zdrowia w Iwaniskach od września 1981 r, doprowadziło do zwolnienia lokalu w rynku, zajmowanego przez aptekę w budynku prywatnym. Właśnie obiekt ten zakupiony w 1982 r. na rzecz Gminy, a od 1 stycznia 1983 r. przeznaczono go na pomieszczenia dla biblioteki i czytelnicy w Iwaniskach. Było to dla mieszkańców zarówno Iwanisk jak i okolicznych wiosek jedynym z pozytywnych elementów możliwości kulturalnego rozwoju. Inną drobną ale ważną społecznie inwestycją dla Iwanisk i innych miejscowości gminnych stała się budowa małej zajezdni dla autobusów i innych pojazdów. Zlokalizowano ją przy ulicy Opatowskiej w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły i budynku spółdzielczego, tuż przy drodze wojewódzkiej Staszów-Opatów. Posiadała punkt

dworcowy z możliwością zakupu biletu oraz otwartą lecz zadaszoną wiatą przystankową. Całość tego zadania, ukończono i oddano dla użytku publicznego w kwietniu 1983 r.

W 1987 r. rozpoczęto też budowę nowego budynku dla Banku Spółdzielczego w Iwaniskach. Obiekt zaprojektowany projektem typowym, usytuowano na własnej działce banku położonej w Iwaniskach, przy ulicy Opatowskiej, między drogą wojewódzką Staszów-Opatów a korytem rzeki Koprzywianki, budowę zaś realizowano w systemie gospodarczym. Inwestycję zakończono i obiekt przekazano do użytku w 1990 r. jako budynek spełniający standardowe warunki dla tego typu instytucji usługowej. Osada miejska Iwaniska wzbogaciła się o nowe miejsce użyteczności publicznej, w postaci stadionu sportowego na wolnej przestrzeni. Został on umiejscowiony przy ul. Zaldowskiej, na płaskim terenie, tuż przy biegu Koprzywianki, stadion posiadał boisko sportowe z możliwością rozgrywania zawodów piłki nożnej, ręcznej i siatkowej. Dookoła boiska biegła linia bieżni z utwardzoną nawierzchnią szlakową. Na stadionie zbudowano też basen pływacki otwarty. Otwarcie stadionu nastąpiło 13 września 1992 r.. Po zwodociągowaniu przeważającej większości ulic w Iwaniskach oraz najbliższych wsi jak Planta i Zaldów, zrodziła się konieczność budowy sieci kanalizacyjnej oraz ich oczyszczania . Dlatego jeszcze w 1992 r. uruchomiono postępowanie administracyjne w sprawie opracowania dokumentacji technicznej na wykonanie sieci kanalizacyjnej jak i miejsca ich gromadzenia oraz oczyszczania, czyli „Oczyszczalni Ścieków.

Miejscowość Iwaniska ale i cała Gmina została objęta od 1994 r. zorganizowaną gospodarką odpadami komunalnymi. Stało się tak po przystąpieniu Iwanisk do „Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki”, będących jednocześnie jedną z gmin założycielskich tego związku. Gospodarka ta opierała się na wspólnym prowadzeniu zbiórki odpadów przez wszystkie miejscowości każdej z Gmin należących do EZGDK.

Od 12 czerwca 1995 r. trwał tak zwany rozruch biologiczny, zakończony 15 września 1995 r. Protokolarne przekazanie obiektu do użytkowania nastąpiło w dniu 22 września 1995 r. Zgodnie z dokumentacją techniczno- ekonomiczną oraz wymogami prawa specjalistycznego, została ona umieszczona poza granicą topograficzno- administracyjną Iwanisk. Praktycznie daleko poza strefą zabudowy na płaskim nizinnym terenie blisko rzeki Koprzywianki. Takie ulokowanie oczyszczalni podyktowane zostało prawnym wymogiem, powrotu oczyszczonej wody do natury, czyli w tym przypadku do koryta Koprzywianki.

W okresie roku 1996 miało miejsce w Iwaniskach tylko kilka wydarzeń, których udało się ustalić, a mianowicie: utworzenie klubu sportowego, ukazała się pierwsza gazeta regionalna. Przed Świątami Bożego Narodzenia w dniu 22 grudnia 1996 r. ukazał się pierwszy numer gazety regionalnej pod nazwą „Wieści z Iwanisk”. Czasopismo miało charakter pisma samorządowego, poświęconego głównie miejscowości Iwaniska i Gminie Iwaniska czyli z wiodącą pozycją spraw regionalnych. Stadion sportowy w Iwaniskach stał się miejscem masowych imprez kulturalnych z wolnym wstępem, nazywanych „Dniami Iwanisk”.

W grudniu 1997 r. oddano do użytku po przeprowadzonym remoncie, pomieszczenia w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia w Iwaniskach, przekazano dla Komisariatu Policji w Iwaniskach.

Dzień 13 czerwca 1998 r. zgromadził wielkie tłumy mieszkańców Iwanisk oraz wszystkich sołectw wchodzących w skład Parafii Iwaniska. Tego dnia bowiem odbył się pogrzeb zmarłego 11 czerwca Ks. Kanonika Kazimierza Kasprzyka wieloletniego proboszcza Parafii Iwaniska.

Na mocy nowych uregulowań prawnych, mieszkańcy Iwanisk i całej gminy Iwaniska, znaleźli się od dnia 1 stycznia 1999 r. w innym podziale administracyjnym kraju. Został on ustanowiony, przepisami ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa. Normy prawne tej ustawy zmieniły liczbę województw państwa z 49 do 16

oraz przywracały zlikwidowane w 1975 r powiaty. Oznaczało to dla Iwanisk i wszystkich miejscowości gminy powrót do struktur administracyjnych obowiązujących od czerwca 1975 r. Tak więc mieszkańcy Iwanisk i Gminy Iwaniska w świetle uregulowań prawnych w/w ustawy znaleźli się w granicach administracyjnych powiatu opatowskiego i województwa świętokrzyskiego.

Dnia 11 marca 1999 r. Rada Gminy w Iwaniskach podejmuje Uchwałę w sprawie utworzenia publicznego gimnazjum oraz ustalenia jego obwodu na terenie Gminy Iwaniska. Tym samym wprowadzono praktycznie w szkolnictwie gminy nowy stopień nauczania nazywany gimnazjalnym. Kolejne ważne dla Iwanisk wydarzenie to wmurowanie kamienia węgielnego w dniu 29 czerwca 1999 r. w fundamenty budynku przeznaczonego dla gimnazjum publicznego w Iwaniskach. Możliwie szybkie wzniesienie tego obiektu, staje się potrzebą chwili, ze względu na brak pomieszczeń na sale lekcyjne dla uczniów gimnazjum.

Dzień 24 lipca 2001 r. to dla mieszkańców miejscowości Iwaniska i dla części innych miejscowości gminy, był dniem kataklizmu żywiołowego. Intensywne opady deszczu połączone z oberwaniem chmury, doprowadziły do wylewu Koprzywianki i wielkiej fali powodziowej. Wody tej fali zalały całą część Iwanisk położonych wzdłuż rzeki, powodując zagrożenie zdrowia i życia oraz wielką dewastację i straty materialne zalanych posesji.

Od stycznia 2003 r wznowił funkcjonowanie komisariat Policji w Iwaniskach w ramach wznowienia bezpieczeństwa mieszkańców zarówno Iwanisk jak i innych miejscowości Gminy Iwaniska. Ostatni element obchodów 600 lecia Iwanisk miało miejsce w dniu 11 listopada 2003 r. organizatorzy połączyli jubileusz z 85 rocznicą odzyskania Niepodległości. Nastąpiło uroczyste odsłonięcie i poświęcenie tablicy okolicznościowej, upamiętniającej 600- lecie założenia Iwanisk. „Aktu odsłonięcia tablicy dokonał jeden z najstarszych rzemieślników Gminy Iwaniska Pan Stanisław Bednarski z Iwanisk- mistrz piekarnictwa. Celebrę sakralną w formie uroczystej Mszy św. i poświęcenia tablicy, sprawował Proboszcz Parafii Iwaniska Ks. Kanonik Stanisław Kolasa w obecności przedstawicieli władz samorządowych i licznie zgromadzonych mieszkańców.

6 styczeń 2004 r Gmina rozpoczęła realizację wielkiej inwestycji oświatowej. Zadanie to pod nazwą „Rozbudowa Szkoły Podstawowej z salą gimnastyczną Samorządowcy z Iwanisk przygotowywali od lat, a praktycznie od wejścia w życie ustawy o reformie oświatowej . Postępująca zabudowa indywidualnych posesji w południowej części Iwanisk, spowodowała utworzenie się, małego osiedla stanowiącego zwarty kompleks mieszkalno-gospodarczy. Osiedla tego nie można było zakwalifikować do żadnej z już istniejących i sąsiadujących z nim ulic, co rodziło liczne, problemy adresowe. W związku z tym po konsultacji, dialogach i uzgodnieniach społecznych, powstała od dnia 11 października 2004 r. nowa ulica w Iwaniskach, której nazwano „ Stary Gościniec”.

Wielka inwestycja oświatowa w postaci Rozbudowy Szkoły Podstawowej z Salą Gimnastyczną w Iwaniskach została zakończona. Odbioru technicznego i przekazania w użytkowanie, całego kompleksu budynków szkolnych, w tym profesjonalnej, pełnowymiarowej sali gimnastycznej dokonano w dniu 26 stycznia 2005 r. wydarzenie to oznaczało pozytywną realizację sześcioletniego cyklu inwestycyjnego w dziedzinie oświaty w Iwaniskach jaki wywołała reforma oświatowa w 1999 r. Jako wyraz szacunku i pożegnania zmarłego w dniu 2 kwietnia 2005 r. Papieża Polaka Jana Pawła II, zorganizowano w Iwaniskach dnia 7 kwietnia 2005 r.” Biały Marsz” Żałobna procesja ze sztandarami, transparentami i zniczami przeszła ulicami Iwanisk, od budynków szkolnych na ulicy Opatowskiej, przez ulice Rynek, dookoła parku aż na plac kościelny. W procesji uczestniczyli przedstawiciele wszystkich grup wiekowych i zawodowych oraz zakładów pracy, instytucji, organizacji politycznych , samorządowych i społecznych „ Biały Marsz” zakończył się w kościele nabożeństwem w intencji zmarłego.

Rada Gminy Iwaniskach kadencji 2002/2006 w dniu 31 sierpnia 2005 r. dokonała zmiany formy własności Podstawowej Opieki Zdrowotnej na swoim terenie. Uchwałą Rady Gminy utworzono Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Iwaniskach, dając w efekcie podstawę do prywatyzacji służby zdrowia w Iwaniskach.

Stadion Sportowy w Iwaniskach poddano kompletnemu remontowi, koniecznemu, szczególnie po fali powodziowej z lipca 2001 r. W 2005 r. udało się uzyskać środki finansowe z Unii Europejskiej w ramach programu „Kształtowania Centrum Sportowo- turystycznego Iwanisk. Pozwoliło to na przeprowadzenie kapitalnego remontu. Prace remontowe zostały zakończone, a w dniu 15 listopada 2005 r wyremontowany stadion został przekazany do pełnienia funkcji sportowo- wypoczynkowej przewidywanej dla tego typu obiektu.

Swój 100 letni jubileusz poświęcenia obchodzi kościół w Iwaniskach świątynia ta pod wezwaniem Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w dniu 25 listopada 2005 r. stała się stuletnią i najstarszą budowlą w osadzie Iwaniska. W Jubileuszowej liturgii Mszy Świętej w piątek o godzi 12.00, uczestniczyło 40 księży, którzy związani byli z tą świątynią.

Jednostka OSP w Iwaniskach w dniu 7 maja 2006 r obchodziła 100- lecie swojego powstania i działalności jako instytucji użyteczności publicznej. Strażacy z Iwanisk otrzymali w prezencie jubileuszowym specjalistyczny samochód do ratowania technicznego. To pierwszy sprzęt ratowniczy dla ochotników działających w pożarnictwie na tym terenie. Akt przekazania wozu strażakom z Iwanisk miał charakter uroczysty i odbył się w siedzibie Komendy Straży Pożarnej w Kielcach.

W kościele parafialnym w Iwaniskach dnia 24 czerwca 2007 r. odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą osobie ks. Jana Kościńskiego zasłużonego wikariusza tej parafii w okresie II wojny światowej. Tablicę umieszczono na kolumnie ściennej przy nawie środkowej, a poświęcenia dokonali biskup pomocniczy z Sandomierza Ks. Marian Zimałek.

Decyzją Wojewody Świętokrzyskiego Gmina Iwaniska stała się z mocy prawa nieodpłatnym nabywcą nieruchomości zabudowanej ruinami zamku „Krzyżtopór” w Ujeździe.

W Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach, dnia 19 października 2007 r. zakończył się III Plebiscyt na Euro Gminę w Województwie Świętokrzyskim. Uczestniczyła w nim również Gmina Iwaniska, która w kategorii „Inicjatywa Lokalna” uzyskała nagrodę w postaci statuetki i tytuł Euro Gminy w roku gospodarczym 2006/2007.

Środki finansowe z Unii Europejskiej skierowane na program operacyjny „Kapitał Ludzki” przyczyniły się do reaktywacji Przedszkola w Iwaniskach. Stosowną umowę przedstawiciele organów administracyjno- oświatowych z Iwanisk z przedstawicielami organów samorządowych Województwa podpisano w dniu 15 lipca 2008 w Kielcach.

W dniu 17 lutego 2009 r. zawarto umowę między Parafią w Iwaniskach a Samorządem Województwa. Umowa dotyczyła współrealizacji projektu gospodarczego, w obiekcie sakralnym jakim jest 100 letnia świątynia parafialna w Iwaniskach, którą ujęto w programie Regionalnym dla rozwoju województwa świętokrzyskiego. Główny przedmiot realizacji to, przebudowa dachu oraz instalacja systemów zabezpieczeń przed pożarem i kradzieżą w budynku kościoła.

Piętnastu najmłodszych zawodników G.K.S w Iwaniskach, uczestniczyło w największym w Europie Środkowej turnieju piłkarskim „Rames Cup Opalenica 2009”. Na turniej przybyło 270 drużyn z różnych krajów, głównie 215 z USA, Wielkiej Brytanii, Danii, Litwy, Ukrainy, Rosji i Estonii. Rozgrywki odbywały się w Opalenicy koło Poznania i trwały w okresie od 31 lipca do 4 sierpnia 2009 r. Zawody rozgrywano w różnych kategoriach Wiekowych i w związku z tym utworzono organizacyjnie różne grupy spotkaniowe. Młodych piłkarzy z Iwanisk przydzielono do

grupy A i kategorii „ U-14” rocznik 1995. Walczyli sportowo z wieloma drużynami, a w tym” z Warszawy, Wrocławia, Słupska, Lidzbarka Warmińskiego, Danii i innych.

Marszałek Józef Piłsudski został patronem dla Publicznego Gimnazjum w Iwaniskach, któremu dnia 10 listopada 2009 r. uroczyste nadano imię tego bohatera narodowego.

Zakończone zostały prace przebudowy dachu oraz instalacja systemów zabezpieczeń przed pożarem i kradzieżą w budynku kościoła w Iwaniskach, realizowane przy udziale środków finansowych Unii Europejskiej. Ordynariusz Apostolski Diecezji Sandomierskiej Ks. Bp. Krzysztof Nitkiewicz dnia 15 listopada 2009 r. dokonał aktu poświęcenia wszystkich wykonanych prac z tym związanych oraz przejścia obiektu w użytkowanie. W wyniku zrealizowania tej inwestycji, uzyskano konkretne efekty rzeczowe. Pokryto nową miedzianą blachą obie płaszczyzny dachu wraz z kompletnym orynowaniem miedziowym. Miedzią pokryto też obie wieże, główną i małą, przy czym tą ostatnią zbudowano całkowicie nową.

W Hotelu Kongresowym w Kielcach dnia 9 kwietnia 2010 r. odbyła się uroczysta gala wręczenia prestiżowych nagród samorządowcom gminy w postaci tytułu „ Gmina Roku”. W kategorii Gmin wiejskich, to jest Iwaniskom przypadł tytuł „Gmina Roku 2009” oraz nagroda „ Laur Świętokrzyski”, którą odebrał Wójt Gminy Iwaniska Marek Staniek. Dzień 11 czerwca 2010 r. to dzień szczególny dla szefa administracji samorządowej Iwanisk. W tym dniu otrzymał on bowiem, w Sali Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach, statuetkę i tytuł „ Super Wójta Roku”. Gminie Iwaniska został przekazany „ Euro Certyfikat”, to jest dokument poświadczający oficjalnie walory podmiotu gospodarczego, którym dysponuje. Wręczenie „ Euro Certyfikatu” odbyło się dnia 25 listopada 2010 r. w Warszawie, na ręce Wójta i Sekretarza Gminy Iwaniska.

Gmina Iwaniska uczestniczyła w programie „ Euro Renomy” i w dniu 12 marca 2013 r. otrzymała dokument dający prawo posługiwania się Certyfikatem Europejskiego Rejestru Renomowanych. W praktyce oznaczało to potwierdzenie rzetelności, solidności, wiarygodności firmy, urzędu czy instytucji posiadacza tego dokumentu.

Dnia 29 maja 2014 r. w Sali Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach, Gmina Iwaniska otrzymała statuetkę i tytuł „ Super Gminy Roku” Nagrodę przyznano za realizację inwestycji. Głównie zaś za wykonanie prac konserwatorskich przy zamku Krzyżtopór” w Ujeździe, w ramach projektu „ Zamek Krzyżtopór” markowym produktem turystycznym Województwa Świętokrzyskiego.

Ruszyły w Iwaniskach prace gazyfikacyjne, realizowane w centralnej części miejscowości w ramach pierwszego etapu tej inwestycji. W tym zakresie przewidziano wykonanie sieci gazowej o długości około 6 km. Oraz stopniowe podłączenie kolejnych odbiorców gazu. Wójt Gminy Iwaniska został uznany w dniu 3 grudnia 2015 r. najlepszym samorządowcem roku w powiecie opatowskim. To wyróżnienie przyczynia się do usytuowania samorządu z Iwanisk w czołowej grupie gmin powiatu opatowskiego. Przeprowadzony w roku gospodarczym 2015/2016 XII plebiscyt na „Euro Gminę” z terenu powiatu opatowskiego uzyskała Gmina Iwaniska . To prestiżowe wyróżnienie przyznano za inicjatywy lokalne, inwestycje oraz dobre zarządzanie .

W Pałacu Prezydenckim w Warszawie dnia 20 kwietnia odbyła się uroczystość, związana z uznaniem nowych obiektów zabytkowych w Polsce za Pomnik Historii odpowiednie rozporządzenie Prezydenta RP wydane w tej sprawie uwzględniało zabytek Gminy Iwaniska Ruiny Zamku Krzyżtopór w Ujeździe. W uroczystości Gminę Iwaniska reprezentowała liczna grupa samorządowców z Przewodniczącym Rady Gminy i Wójtem Gminy na czele.

Budowa targowiska „ Mój Rynek” w Iwaniskach zlokalizowanego przy ulicy Kolejowej została zakończona. Otwarcie i przekazanie do użytkowania publicznego tego obiektu nastąpiło w dniu 30 czerwca 2020 r. z udziałem przedstawicieli władz centralnych, wojewódzkich i gminnych. Koszt

całej inwestycji o nazwie „ Budowa targowiska wiejskiego, wraz z budynkiem handlowo-gastronomicznym z sanitariatem i przynależną infrastrukturą techniczną w miejscowości Iwaniska to prawie 3 mln 200 tys zł. dofinansowanie ze środków unijnych wyniosło prawie 1 mln zł, powiat opatowski wspomógł inwestycję kwotą 300 tys. zł. Gmina Iwaniska włożyła 1 mln 891 tys. zł. Kilka zdań o efektach rzeczowych tego targowiska z prawdziwego zdarzenia, przeznaczonego do sprzedaży produktów rolno- spożywczych, ekologicznych a także przemysłowych z naciskiem na promocję produktów lokalnych. Obiekt ogrodzony z powierzchnią asfaltowo-kostkową, oświetlany za pomocą hybrydowych latarni solarnych. Zasilanych w energię elektryczną i ciepłą przez słoneczne panele fotowoltaiczne i turbiną wiatrową co zapewnia 79 % zapotrzebowania na energię. Dla rolników wydzielono 26 boksów i kolejnych 6 dla producentów ekologicznych. Stragany to lekkie konstrukcje drewniane z dachem jednospadowym, umożliwiające łączenie ich w większe obiekty. Targowisko dysponuje budynkiem handlowo- gastronomicznym i parkingiem dla samochodów osobowych 48 miejsc, dla samochodów z większym gabarytem 4 miejsca oraz dwa miejsca dla osób niepełnosprawnych. Bezpieczny wjazd do i wyjazd z targowiska zapewniają dwie bramy usytuowane wzdłuż ulicy Kolejowej. Rada Gminy w Iwaniskach podejmuje w 2020 r. trzy uchwały dotyczące uzyskania przez miejscowość Iwaniska statusu miasta. Pierwsza z nich o Nr. XXXVIII/156/2020 z dnia 18 IX 2020 w sprawie podjęcia procedury związanej z nadaniem miejscowości Iwaniska statusu miasta. Druga Nr XXXIX/163/2020 w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Iwaniska konsultacji dotyczących wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska. Trzecia Nr XLII/177/2020 z dnia 30 grudnia 2020 w sprawie wyrażenia opinii w przedmiocie nadania statusu miasta miejscowości Iwaniska.

Kalendarium wydarzeń z historii Iwanisk.

Przełom XIII i XIV w.- prawdopodobnie założenie wsi Mnieszów lub Unieszów, nazwa przypisana do nazwiska właściciela Unieszowskiego herbu Janina z Unieszowa Opatowskiego będącej pierwowzorem miejscowości Iwaniska.

1400 r. – pierwsze datowanie dokumentujące historyczne przywileje dla cechu krawców w Iwaniskach,

1403 r. -założenie miasta przez Zborowskich, na gruntach wsi Onispówka,

1403 r.- istniał już drewniany kościół pod wezwaniem Świętego Piotra Apostoła,

1403 r.- wkopanie kamienia Węgielnego pod budowę kościoła parafialnego pod wezwaniem Bożego Ciała,

1415 r.- pierwsza pisemna wzmianka nazwy Iwaniska między innymi „Mathias de Iwaniska Herbu Łódzia,

1450 r.- Król Kazimierz Jagiellończyk nadaje prawo średzkie wsi Uniszów wchodzącej wówczas w skład okolicznych włości Jana Głowacza w Oleśnicy Wojewody Sandomierskiego,

1456 r.- Iwaniska przechodzą na własność Oleśnickich. Głowacz to brat Zbigniewa Oleśnickiego kardynała Polski,

1502 r. – najazd Tatarów i zupełne zniszczenie Iwanisk. Tatarzy, którzy przeszli Wisłę pod Zawichostem, palą i niszczą miasto. Wydarzyło się to jak pisał kronikarz w niedzielę przed dniem Świętego Marcina,

1520 r. – zorganizowanie w mieście Iwanisk cechu kowali,

1529 r. wydanie dokumentu „Liber retaxationum „, który stwierdza, że Iwaniska są własnością rodu Oleśnickich posiadają rolę, kmieci i karcznię,

1550 r. – wydanie przywileju dla miejscowych szewców przez Marcina Zborowskiego,

1552 r. przekształcenie kościoła katolickiego w Iwaniskach w zbór protestancki przez Piotra Zborowskiego,

1568 r.- w zapisach datowanych tym rokiem jest informacja o 17 Żydach w Iwaniskach,

1552 r. - odbył się synod Kalwiński w mieście Iwaniska z udziałem Jana Łaskiego znanego wówczas humanisty,

1578 r. - zapisy rejestru podatkowego od domów mieszkalnych dla Iwanisk, odnotowały 16 florenów szosy, co pozwala szacować liczbę na około 400 osób, w tym 44 rzemieślników i 15 komorników,

1584 r.-1588 r. dynamiczny rozwój Iwanisk, do rangi znaczącej wielkości miasta o charakterze handlowym. Pan Feliks Kiryk podaje Iwaniska posiadały w tym czasie ratusz oraz 36 domów w rynku, około 200 poza nim. Rzemiosło reprezentowane było przez :6-ciu kowali, 6-ciu rzemieślników, 9-ciu szewców, 7-miu piekarzy, 5-ciu garncarzy, 5-ciu tkaczy, 4 kuśnierzy, 3 krawców, 2 sukienników, 2 piwowarów stelmacha, łaziebника, stolarza i 19 gorzelników. Liczba mieszkańców mogła dochodzić do 1200 osób.

1603 r.- Iwaniska stają się własnością Sebastiana Ligenzy Podstolego Sandomierskiego, który likwiduje Zbór Kalwiński a kościół oddaje katolikom,

1605 r.- nowy właściciel Iwanisk stawia szkołę parafialną gdzie pierwszym nauczycielem jest Melchior z Ćmielowa,

1612 r.- nastąpiła ponowna konsekracja kościoła w Iwaniskach,

1618 r. – Umiera Sebastian Ligenza a jego syn Jan sprzedaje Iwaniska Janowi Zbigniewowi Ossolińskiemu wojewodzie sandomierskiemu,

1619 r.- przeniesienie siedziby parafii z Ujazdu do Iwanisk bo kościół w Ujeździe niszczy pożar,

1619 r.- Iwaniska wraz z Ujazdem zgodnie z wolą Jana Zbigniewa Ossolińskiego stają się własnością jego syna Krzysztofa Ossolińskiego, Podkomorzego Sandomierskiego,

1620 r.- istnienie zorganizowanej Gminy Wyznaniowej Żydów z własną Synagogą,

LATA 20 XVII w prawdopodobnie:

1620-1629 r.- W istniejących dostępnych źródłach historycznych, dotyczących społeczności żydowskiej w XVII wiecznych Iwaniskach jest zapis, o istnieniu tu w 1620 r. zorganizowanej

żydowskiej Gminy Wyznaniowej z własną Synagogą. Gmina ta posiadała w 1629 r. swoje podstawowe atrybuty wyznaniowe, tj.: Synagogę jako dom modlitwy „Mykwe”, Chedar” „Kirkut”. „Mykwą” nazywali Żydzi wielki zbiornik wody do rytualnych oczyszczeń. „Cheder” to nazwa szkoły tylko dla chłopców żydowskich. Natomiast „Kirkutem” nazywano cmentarz dla zmarłych wyznania „Mojżeszowego”,

1629 r.- spis podatkowy za ten rok wymienia ponad 20 rodzajów zawodów płacących podatek w Iwaniskach. W tym czasie Iwaniska płaciły większe podatki niż Ćmielów, Tarłów, Zawichost czy Waśniów,

1631 r.- 1644 r.- realizowana jest budowa zamku „ Krzyżtopór” w Ujeździe z Fundacji Krzysztofa Ossolińskiego, który od 1638 r jest Wojewodą Sandomierskim. Powoduje to dodatni wpływ na rozwój miasta,

1631 r.- Urząd miasta Iwaniska wystawia dokumenty, w których Zofia małżonka Senesa Laurensa natenczas architekta zamku „Krzyżtopór” zapisuje mężowi dożywocie dla całość swojego majątku.

1644 r- Krzysztof Ossoliński kończy budowę „Krzyżtoporu” zapisuje zamek w Ujeździe oraz miasto Iwaniska jedynemu synowi Krzysztofowi Baldwinowi Ossolińskiemu,

1646 r.- została założony i działał w Iwaniskach szpital parafialny, w którym przebywało wówczas 7 osób,

1649 r. - Krzysztof Baldwin Ossoliński ginie w bitwie pod Zborem w czasie Powstania Chmielnickiego bezpotomnie . Wobec tego Iwaniska przeszły na własność jego stryjów Jerzego i Maksymiliana ale i oni wymarli bez męskich potomków a Iwaniska stały się posagiem córek Jerzego Ossolińskiego , to jest Urszuli, Heleny i Anny. Córki stały się kolejno mężami Samuela Kalinowskiego, Aleksandra Michała Lubomierskiego i Zygmunta Denhoffa,

1652 r. – następuje ostateczny podział majątku Ossolińskich w wyniku, którego Iwaniska ostatecznie otrzymali Denhoffowie ,

1655 r.- ciężkie czasy dla Iwanisk podczas potopu szwedzkiego , kiedy miasto zniszczyli Szwedzi a więc załamanie się rozwoju miasta,

1657 r.- najazd wojsk księcia siedmiogrodzkiego Jerzego II Rakoczego, które plądrują, palą i niszczą miasto w kwietniu tegoż roku. Zniszczenia są tak wielkie, iż król Szwedzki Karol IX Gustaw, który miał w Iwaniskach spotkać się z Rakoczem, wybrał inne miejsce na to spotkanie,

1660 r.- po wojnie ze Szwecją synowie Zygmunta Denhoffa Karol i Franciszek odstąpili Iwaniska Kalinowskiemu, które znów stały się posagiem, tym razem Heleny Kalinowskiej, która została żoną Jakuba Władysława Borsztyna Wojewody Sandomierskiego,

1662 r.- po wojnach szwedzkich i przejściu chorobliwej zarazy następuje upadek świetności i znaczenia miasta Iwanisk. Pobory podatków w/w roku naliczają tylko 386 mieszkańcom,

1718 r.- Władysław Morsztyn Wojewoda Sandomierski nowy właściciel, funduje w Iwaniskach nowy drewniany kościół z drzewa modrzewiowego , Świątynię zapisano pod wezwaniem Świętej Katarzyny Panny Męczenniczki,

1747 r. – Kolejnym właścicielem Iwanisk zostaje Wawrzyniec Lanckoroński starosta stopnicki, poseł księstwa Zborowskiego i Oświęcimskiego,

1760 r.- Jan Michał Pac Marszałek Konfederacji Barskiej i generał wojsk litewskich jako nowy właściciel Ujazdu i Iwanisk przeprowadza częściową przebudowę „ Krzyżtoporu” zakłada Aleję Lipową która prowadzi do Planty,

1772 r.- rozbiór Polski, wynikiem którego Iwaniska znalazły się pod Austrią ,

1782 r- Kajetan Sołtyk Biskup Krakowski, kupuje dobra Krzyżtoporskie z Iwaniskami , którego rodzina należy do obozu reformatorskiego Polski w XVIII w.,

1787 r.- ostatni polski monarcha Król Stanisław Poniatowski odwiedza Iwaniska i Ujazd w ramach wizyty monarszej,

1788 r. - w wykazie miejscowości dawnej korony , uwidoczniło Iwaniska jako własność szlachecką składającą się ze 138 domów w których zamieszkuje 282 mieszkańców,

1817 r. - Kongres Wiedeński, decyduje o przynależności Iwanisk do królestwa Polskiego,

1817 r. Właścicielem Iwanisk jest Stanisław Sołtyk, którego siostra Anastazja była żoną Władysława Rudnickiego dziedzica Kobylan Opatowskich,

1827 r.- Iwaniska posiadają 167 domów, liczbę mieszkańców szacowano na 1088 osób, w tym 729 osób to katolicy, a 296 to żydzi,

1830 r.- Iwaniska drogą koligacji rodzinnych stają się własnością rodziny Łempickich. Pierwszym wzmiankowanym dziedzicem dóbr Planta-Iwaniska jest Ludwik Łempicki herbu Junosza. Pełni on funkcję radcy Departamentu Sandomierskiego i posła na Sejm 1825-2831 a od roku 1831 Senatora Kasztelana Królestwa Polskiego,

1850-1855 r.- wybudowano ratusz jako budynek na środku płaszczyzny –ryнку ,

1859 r.- wzrasta liczba mieszkańców Iwanisk do 1312 osób,

1866-1870 r.- według spisu w tych latach dobra Iwanisk składały się z Folwarku Planta, rozległości dominalnej, czyli duża posiadłość ziemska należąca do króla lub możnych rodów i wynosiły 2635 mórg w tym około 1750 mórg leśnych. Same Iwaniska to 938 mórg. Istniała tu szkoła powszechna czyli nauka czytania i pisanie,

1869 r.- Komitet urzędujący do spraw Królestwa Polskiego , jako naczelna władza rosyjska znosi odrębność Królestwa Polskiego i wprowadza instytucje rosyjskie. Ukaz carski likwiduje Iwaniskom prawa miejskie jak i 13 innym miastom w dawnym powiecie opatowskim,

1871 r.- Konstancja z domu Łempicka przekazała kompleks Planta- Iwaniska –Morawskim,

1898 r. płonie drewniany kościół modrzewiowy w Iwaniskach z Fundacji Władysława Morsztyna z 1718 r.,

1899 r.- rozpoczęto budowę nowego kościoła murowanego w Iwaniskach pod tym samym wezwaniem Świętej Katarzyny Męczennicy na tym samym miejscu . Projekt wykonał Antoni Wieczorkowski a budowę inwestorską prowadził ks. Marian Pinakiewicz,

1900 r.- poświęcenie i otwarcie nowego budynku administracyjnego dla Zarządu Gminy Iwaniska,

1905 r. – przedwojenna statystyka rosyjska określa liczbę mieszkańców Iwanisk na 3391 osób ,

25 listopad 1905 r.- to dzień odpustu ks. Henryk Skowierzak kończy oficjalnie budowę nowego kościoła parafialnego. Tego dnia odbyło się poświęcenie kościoła z udziałem prałata i dziekana z Kapituły Katedralnej w Sandomierzu ks. Wawrzyńca Szubartowicza w asyście 15 kapłanów,

1906 r.-Utworzona została Ochotnicza Straż Pożarna w Iwaniskach , jako instytucja użyteczności publicznej,

1909 r. - rośnie liczba mieszkańców Iwanisk do 3607 osób,

1912 r.- założenie przez Stanisława i Marię Dzierżykraj- Borowskich tartaku w Iwaniskach,

1914 r.- doprowadzenie do Iwanisk linii kolei wąskotorowej z tak zwanym rozjazdem kolejowym. Była to możliwość kontaktów komunikacyjnych z Bogorią a przez nią do Staszowa,

1916 r. na czele wyznaniowej Gminy Żydowskiej w Iwaniskach stoi: Icek, Jankiel, Widerman, Rabin Ortodoksyjny,

1916 r. przedłużenie linii kolejki wąskotorowej do Włostowa z inicjatywy Stanisława i Marii Dzierżykraj- Borowskich ,

1916 r.- został ukończony i oddany do użytku w Iwaniskach nowy dom modlitwy dla Żydów, czyli Synagoga. Na czele Żydowskiej Gminy wyznaniowej stał wtedy Icek Jankiel, Widerman. Był to ortodoksyjny rabin, który pilnował surowego przestrzegania przez współwyznawców zasad religijnych,

1914-1918 r.- Iwaniska znajdowały się wielokrotnie w strefie bezpośrednich walk frontowych I wojny światowej. Geograficznie bowiem leżały na obszarze frontu wschodniego, który był frontem ruchomym, co powodowało , że Iwaniska przechodziły z rąk do rąk przeciwnych stron,

1914 r. – pod koniec roku utworzono cmentarz wojskowy dla żołnierzy Austro-Węgierskich poległych na froncie wschodnim,

1917 r.- Konsekracja Kościoła w Iwaniskach dokonana przez Biskupa Sandomierskiego ks. Mariana Ryksa,

1917 r. - utworzenie w Iwaniskach przez Jana Kargulewicza Polskiej Organizacji Wojskowej oraz werbunek ochotników z Iwaniska i okolic do Legionów Józefa Piłsudskiego. Lokalna Kompania POW w Iwaniskach zorganizowana przez Jana Kargulewicza liczyła łącznie 146 ludzi.

1 listopada 1918 r. - Kompania POW rozbraja austriackie posterunki żandarmerii zdobywając uzbrojenie,

25 grudnia 1918 r.- Kompania POW w Iwaniskach wyrusza do Lwowa w składzie Batalionu Odsieczy Lwowskiej . Kompanią z Iwanisk dowodzi Jan Kargulewicz,

1920 r. - Kompania z Iwanisk walczy w wojnie polsko- bolszewickiej . W bitwie pod Berezyną zostaje ranny Jan Kargulewicz,

1921 r.- w osadzie było 254 domy, w których mieszkało 2803 osoby w tym 1518 stanowili Żydzi a 1285 Polacy. Iwaniska posiadały brukowane ulice , własną rzeźnię, szkoły i targowicę . Targi odbywały się co tydzień w poniedziałki,

13 stycznia 1929 r. - powołano do życia Kasę Stefczyka w Iwaniskach jako instytucję kredytową w formie spółdzielni,

1930 r. - spis ziemian woj. Kieleckiego tegoż roku wykazuje rodzinę Dzierżykraj- Borowskich jako właścicieli majątku Planta- Iwaniska,

1934 r.- Iwaniska stanowią już ważny ośrodek gospodarczo-społeczny regionu. Działa tu: kancelaria adwokacka Wacława Glibowskiego, usługi lekarskie i farmaceutyczne, istnieje siedmioklasowa Szkoła Powszechna. Naukę prowadzi się jednak aż w czterech miejscach w tym trzech wynajmowanych. Funkcjonuje Sąd Pokoju, posterunek Żandarmerii i Straży Skarbowej ,

1936 r. - Zarząd Gminy z Wójtem podejmują uchwałę o budowie murowanego budynku szkoły i wiosną rozpoczęto budowę budynku, zlokalizowanego przy ulicy Opatowskiej z uroczystym poświęceniem Fundamentów i wmurowaniem kamienia węgielnego,

1939 r. - na wiosnę stał już budynek szkoły w stanie surowym. Brak było jeszcze w nim dachu, okien i drzwi.

5 września 1939 r.- zaczęły się działania wojenne II wojny światowej dla Iwanisk. Samolot niemiecki zbombardował stację kolejki wąskotorowej . Ofiar w ludnościach nie odnotowano,

Nocą z 7 na 8 września 1939 r. wkroczyły do Iwanisk pierwsze oddziały wojsk niemieckich. Nastąpiło to od strony południowej od miejscowości Bogoria,

1939 r.- liczbę ludności w miejscowości Iwaniska szacowano na 4.300 osób w tym 1075 Żydów,

W miesiącu październiku 1939 r.- utworzono w Iwaniskach trzy niemieckie posterunki, to jest Żandarmerii Hitlerowskiej, Policji Granatowej i Straży Leśnej,

W listopadzie 1939 r.- okupanci hitlerowscy tworzą w Iwaniskach Getto dla Żydów z Iwanisk i terenu Gminy Iwaniska. Do 1942 r to jest do pożaru Iwanisk, który wybuchł w Gettcie i rozprzestrzenił się na dużą część Iwanisk, izolacja ludności w Gettcie nie była rygorystycznie stosowana.

Również w listopadzie 1939 r.- powstały w Iwaniskach pierwsze tajne organizację ruchu oporu. Była to „Służba Zwycięstwu Polski” a na początku 1940 r. „Odwet”. Służbą zwycięstwa Polski kieruje Jan Kargulewicz pseudonim „Orzeł” a „Odwetem” Henryk Podgórski pseudonim „Sieja”,

1940 r. - Organizacja Służba Zwycięstwu Polski zmienia nazwę na Związek Walki Zbrojnej, w którym poza wymienionymi wyżej działają jako przywódcy Antoni Pietrzyk pseudonim „Zagórski”, Adam Taborski pseudonim „Żegota”, Henryk Chodurski pseudonim „Majewski” Stanisław Bakas „Hasło znam Bakasa” i inni,

We wrześniu 1941 r. - powstaje siatka „Tajnej Komisji Oświaty i Kultury” na stopniu powiatu której reprezentantem w Iwaniskach zostaje Stefan Osys,

W lutym 1942 r. - reorganizacja ZWZ z której powstaje Armia Krajowa Batalionów Chłopskich i Narodowe Siły Zbrojne,

1942 r.- zaraz po pożarze, Żandarmeria Hitlerowska przeprowadziła 10-cio osobową grupę Żydów posądzonych o podpalenie, którą rozstrzelano na placu gminnym zwanym Błonie. Była to pierwsza egzekucja,

W październiku 1942 r.- całą ludność żydowską zgromadzoną w Iwaniskach wypędzono na rynek i ustawiono w kolumny marszowe. Następnie poprowadzono ją do punktu zbiorczego w Jasicach k/Ożarówka około 40 km od Iwanisk. Tam formowano transporty do Obozów śmierci głównie do Majdanka,

23 stycznia 1943 r. - odprawiono w kościele w Iwaniskach w nocy mszę w intencji poległych 9 stycznia partyzantów 2 oddziału Jędrusiów. Polegli wówczas: Władysław Jabłoński pseudonim „Jędrus” dowódca i twórca „Odwet” oraz Marcin Gorycki pseudonim „Polkier” i Antoni Toś pseudonim „Antek”. Mszę sprawował ks. Kazimierz Wiechecki ps „NN” członek „Odwet” „Jędrusiów” i AK,

W lipcu 1943 r.- umiera z ran odniesionych w walce z patrolem hitlerowców w grudniu 1942 r. Jan Kargulewicz Komendant AK w Iwaniskach,

Sierpień 1943 r.- - publiczna egzekucja 11 Polaków zakładników , dokonana pod budynkiem synagogi żydowskiej,

Czerwiec 1944 r. - wysiedlenie i ucieczka mieszkańców Iwanisk przed zbliżającym się Frontem Wschodnim,

5-7 sierpień 1944 r.- walki zbrojne o wyzwolenie Iwanisk z rąk hitlerowców. Wielkie zniszczenie materialne spowodowane użyciem przez Rosjan baterii dział radzieckich zwanych „Katuszami”,

7-8 sierpień 1944 r.- powstanie Gminnej Rady Narodowej w Iwaniskach, którą utworzono na zamku „Krzyżtopór” w Ujeździe z delegatów poszczególnych wsi już wyzwolonych,

Od sierpnia 1944 r do stycznia 1945 r. – Iwaniska znalazły się przy linii frontu, który przebiegał między innymi przez teren Gminy Iwaniska. W związku z tym były w zasięgu ognia armatniego wojsk hitlerowskich, bez przerwy prowadzących kontratak w celu odbicia Iwanisk,

9 sierpień 1944 r. – I posiedzenie GRN i powołanie Milicji Obywatelskiej jako Formacji dla utrzymania ładu i porządku publicznego,

9 sierpnia 1944 r. - rozpoczęcie działalności administracyjnej przez Biuro Zarządu Gminy z Wójtem i Sekretarzem,

12 stycznia 1945 r. – ruszyła ofensywa Armii Radzieckiej w tym z przyczółku Baranowsko-Sandomierskiego. Po przełamaniu obrony hitlerowskiej , walki przenoszą się daleko poza miejscowość i gminę Iwaniska,

13 stycznia 1945 r. - Zarząd Gminy Iwaniska, który miał dotąd siedzibę w Przyborowicach Gminy Bogorii przenosi się do Iwanisk. Zajmuje budynek po hitlerowskiej Straży Leśnej przy ul. Opatowskiej,

15 stycznia 1945 r.- Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa przenosi się również z Przyborowic do Iwanisk. Wynajmuje pomieszczenie w prywatnym budynku Pana Walentego Barwińskiego,

Luty- marzec 1945 r.- stopniowy powrót mieszkańców Iwanisk do swoich posiadłości,

Luty 1945 r.- zorganizowanie cmentarza wojennego dla poległych w czasie 5-cio miesięcznych walk, żołnierzy radzieckich w pasie frontowym. Ekshumacja ciał poległych z okolicy ponad 10 km od Iwanisk,

Marzec - Kwiecień 1945 r.- Zarząd Gminy w Iwaniskach przystępuje do skrupulatnego wdrażania uchwały Powiatowej Rady Narodowej z dnia 11 lutego 1945 r. Uchwała zobowiązywała Zarząd Gminy z terenu powiatu , do dopilnowania by rolnicy posiadający ponad 2 krowy, nadwyżkę przekierowali do dyspozycji Starostwa za odszkodowaniem i uzyskane w ten sposób zwierzęta przekazywano tym gospodarstwom, które ich nie posiadały,

1945 r.- wcielanie w życie dekretu PKWN o reformie rolnej ,

Wrzesień 1944 r. w tym celu utworzono w Iwaniskach Gminą Komisję Reformy Rolnej w sprawie parcelacji ziemi majątków dworskich , głównie w Plancie , Przepiórowie i Ujeździe,

Maj – czerwiec 1945 r.- parcelacja majątku w Plancie i obdzielenie ziemią wielu bezrolnych i małorolnych. W samych Iwaniskach ziemię z tak zwanego nadziału otrzymało ponad 50 rodzin,

Maj – czerwiec 1945 r.- uruchomienie i przekazanie do publicznego użytku tartaku i betoniarni w Iwaniskach przez Gminny Związek Samopomocy Chłopskiej,

Maj 1945 r.- wznowiona działalność kolejki wąskotorowej w Iwaniskach,

Czerwiec 1945 r.- odbudowa budynku administracyjnego Zarządu Gminy i wydzielenie jednego pomieszczenia dla Urzędu Poczty w Iwaniskach . Do tego czasu obsługę ludności w zakresie łączności prowadziła poczta w Opatowie,

Wrzesień 1945 r.- uruchomienie nauczania w Szkole Podstawowej w Iwaniskach,

Sierpień 1945 r.- Gminna Rada podejmuje uchwałę o przeznaczeniu murów po starej szkole na potrzeby Ośrodka Zdrowia,

18 październik 1945 r.- rozpoczęła działalność Handlowa Spółdzielnia Spożywców „Przyszłość” w Iwaniskach ,

8 grudnia 1945 r. - Gminna Rada Narodowa w Iwaniskach wybiera Wójta Gminy i Zastępcę oraz powołuje dwie komisje, tj. Komisję Oświaty i Komisję Kontroli Spółdzielni,

Czerwiec 1946 r. - powiększenie składu osobowego pracowników poczty o 3 osoby, a więc łącznie było to 4 osoby. Przeniesiono też siedzibę do innego budynku przy ulicy Staszowskiej,

22 lipca 1946 r. - Gminna Rada Narodowa w Iwaniskach uchwała poprawki do preliminarza budżetowego, zwiększając wydatki na cele społeczne, oświatowe i socjalne,

1947 r. - zaadoptowano budynek po starej szkole przy ul. Opatowskiej na zbiegu ul. Klimontowskiej i wybudowano Ośrodek Zdrowia w Iwaniskach,

1948 r. - Spółdzielnia Spożywców „Przyszłość” przenosi swoją działalność na ul. Kolejową w Iwaniskach. W tym roku odnotowano znaczący wzrost majątku tej instytucji, który wynosił ponad 2 miliony zł.,

1949 r. - obsada etatowa administracji gminnej wynosiła 10 osób,

W czerwcu 1949 r.- następuje połączenie w jedną całość dwie jednostki handlowe w Iwaniskach: Spółdzielni Handlowej „Przyszłość” i Gminnej Spółdzielni Spożywczej. Powstaje jedna instytucja pod nazwą Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska,

1949 r.- Rada Gminy w Iwaniskach zobowiązuje Zarząd Gminy do podjęcia starań o zatrudnienie w Ośrodku Zdrowia w Iwaniskach lekarza na stałe. Do tej pory bowiem pracuje na dojazd z Opatowa,

1950 r.- utworzono w Iwaniskach Urząd Stanu Cywilnego , którego akta zostały założone na bazie danych przepisanych z Ksiąg Parafialnych,

1952 r. – Rada Gminy w Iwaniskach, podobnie jak inne Gminy w kraju otrzymuje nowy zestaw uprawnień. Dotyczą one obrotu w zakresie skupu zwierząt , mleka zboża i ziemniaków,.

25 wrzesień 1952 r. - ustawa o reformie podziału administracyjnego w wyniku, której zlikwidowano Gminy i wprowadzono Gromadzkie Rady Narodowe. Przyniosło to w efekcie obniżenie znaczenia osady Iwaniska. Pojawiły się bowiem znaczeniowe dwie ważne miejscowości, które zostały również siedzibami Gromadzkich Rad, tj. Ujazd i Przepiórów,

1956 r. - w roku tym miejscowość Iwaniska zostaje zelektryfikowana , a więc otrzymuje dodatkowo poprawę warunków życiowych mieszkańców oraz szansę lepszego rozwoju,

1959 r - wybudowany został budynek dla Lecznicy Weterynaryjnej w Iwaniskach zlokalizowany na ul. Kolejowej . W budynku tym poza pomieszczeniami leczniczymi z salą operacyjną, znajdują się również pomieszczenia dla 2 rodzin pracowniczych,

1959 r. - jesienią tego roku zamknięto linię kolejki wąskotorowej w Iwaniskach jako mocno deficytową. Decyzja zapadła na stopniu powiatu w Opatowie,

1960 r.- Urząd Stanu Cywilnego w Iwaniskach przejmuje akta spisowe z zakresu USC zlikwidowanych Gromadzkich Rad w Marianowie, Przepiórowie , Stobcu i Ujeździe,

1963 r.- uchwalenie przez GRN tzw. agrominimum dla Iwanisk i wszystkich wsi na terenie GRN Iwaniska,

1966 r.- Iwaniska stają się największą i najbardziej znaczącą miejscowością w promieniu 10 km². Posiadają one podstawowe instytucje niezbędne do pełnienia pierwszoplanowej roli na terenie gminy.

Istniały tu między innymi : Apteka, Bank Spółdzielczy, Biblioteka, Biuro Gromadzkie zatrudniające Sekretarza i 10 pracowników. Gminna Spółdzielnia zatrudniająca 20 osób , Lecznica Weterynaryjna, Kółko Rolnicze, Parafia, Poczta, Posterunek MO , przystanek PKS, 3 piekarnie. 11 sklepów różnych branż, szkoła siedmioklasowa oraz Urząd Stanu Cywilnego. Działał jeden zakład Gastronomiczny z 60 miejscami konsumpcyjnymi,

1968 -1971 r. - w latach tych realizowano budowę strażnicy p/poż nazywanej potocznie remizą strażacką, którą zlokalizowano przy 2 ulicach od południa ul. Rakowskiej, od północy ul. Gęsia,

1976-1973 r.- w latach tych wybudowany został Dom Nauczyciela w Iwaniskach , w którym znajdowały się cztery mieszkania dla nauczycieli,

1970 r.- wybudowano i oddano do użytku zlewnię w Iwaniskach zlokalizowaną przy ul. Gęsiej,

26 październik 1971 r.- zniesiono obowiązkowe dostawy a więc wolny obrót w handlu, wzrost pozycji GS,

1 stycznia 1973 r.- Wojewódzka Rada Narodowa w Kielcach tworzy nową jednostkę administracji to jest Gmina Iwaniska z siedzibą w Iwaniskach. W jej skład weszły dawna Gromadzka Rada Narodowa w Iwaniskach oraz większa część GRN Przepiórowa i Zbelutki ,

Od 1 stycznia 1973 r. zreformowano również administrację Gminy. Za wykonanie całości zadań z zakresu administracji państwowej w gminie jako zadań I instancji odpowiadał jednoosobowy organ nazywany „Naczelnikiem Gminy” ,

8 maj 1973 r.- rozpoczęto przebudowę budynku administracyjnego Urzędu Gminy, który funkcjonował od 1900 r.,

1973 r.- już od połowy roku Gmina Iwaniska została zaliczona do tak zwanej gminy wzorcowej, których w województwie wytypowali kilka. Wywarło to na Gminie i miejscowości Iwaniska jakże pozytywny i korzystny wpływ. Dla gmin wzorowych bowiem bezpośrednio na ich konta z pominięciem powiatu wpływały poważne dotacje finansowe z przeznaczeniem na rozwój . Iwaniska otrzymywały 8 milionową kwotę rocznie,

1973 -1974 r.- opracowano kompletną dokumentację potrzebną do zrealizowania przebudowy rynku w Iwaniskach. Zakończono postępowanie odszkodowawczo - wywłaszczeniowe i rozpoczęto przebudowę,

Od czerwca 1975 r.- wprowadzono w życie na terenie państwa trzeci etap reformy terenowych organów władzy i administracji państwowej. Nowy dwustopniowy podział administracyjny likwidował struktury podstawowe, zwiększał kompetencję Gminy i zwiększał liczbę województw z 17 do 49 w kraju. Znacznie wzrosła rola Gminy i miejscowości z siedzibą władz a więc i u nas , efektem ubocznym mniej korzystnym dla samych Iwanisk była zmiana województwa . Iwaniska znalazły się w województwie tarnobrzeskim,

1975 - 1976 r. - Kontynuowano prace przebudowy rynku w Iwaniskach a w tym : rozbiórka prywatnego kompleksu gospodarczo- mieszkalnego, usytuowanego niemal w środku placu rynku, urządzenie parku, budowa jezdni i chodników, modernizacja światła ulicznego oraz przebudowa budynku administracyjnego Urzędu Gminy,

Z dniem 1 lipca 1975 r.- powołana została Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Iwaniskach z siedzibą przy ul. Rakowskiej, która zatrudniała 65 osób w tym 9 osób administracji. Powstała z połączenia 8 kółek Rolniczych z terenu gminy,

15 lutego 1975 r.- przekazano w użytkowanie budynek administracyjny Urzędu Gminy w Iwaniskach po kapitalnym remoncie,

1977 r.- wybudowano stację paliw płynnych na bazie SKR w Iwaniskach oraz 2 wiaty gospodarcze, zlokalizowane przy ul. Rakowskiej,

21 marca 1978 r.- wbudowano kamień węgielny pod budowę nowego budynku dla Ośrodka Zdrowia w Iwaniskach przy ul. Opatowskiej,

11 września 1978 r. - oddano do użytku pawilon handlowy w Iwaniskach na placu gminnym „Błonie,”

Maj 1979 r. - I stadium budowy budynku Spółdzielni Mieszkaniowej w Iwaniskach,

Listopad 1979 r. - uruchomienie I nitki wodociągu dla Iwanisk jako części inwestycji wodociągowej – Kobylany- Planta- Iwaniska,

1981 r.- zasiedlono budynek Spółdzielni Mieszkaniowej w Iwaniskach przy ul. Rynek, w którym znajdowało się pięć mieszkań oraz pomieszczenia dla Urzędu Pocztovo-Telekomunikacyjnego,

30 września 1981 r. - oddano do użytku nowy Ośrodek Zdrowia przy ul. Opatowskiej w Iwaniskach. Obiekt posiadał dwa gabinety lekarskie, jeden stomatologiczny, gabinet zabiegowy, aptekę oraz pięć mieszkań dla personelu medycznego,

13 grudnia 1981 r.- został ogłoszony stan wojenny w kraju, który powodował również dla Iwanisk określone obciążenia i kłopoty,

1982 r.- powstał kolejny obiekt handlowy GS w Iwaniskach branży odzieżowo- obuwniczej,

1983 r. - zakupiono budynek od osoby prywatnej na potrzeby Gminnej Biblioteki w Iwaniskach. Obiekt położony przy ul. Rynek w Iwaniskach,

W kwietniu 1983 r.- wybudowano zadaszenie na przystanku PKS w Iwaniskach przy ul. Opatowskiej,

30 grudnia 1922 r. - Wojewoda Tarnobrzesci decyzją powołał Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Iwaniskach ,

28 lipca 1993 r. - rozpoczęto prace przy budowie kanalizacji ściekowej w Iwaniskach,

8 maja 1994 r. - OSP Iwaniska otrzymała nowy wóz p/poż,

1994 r. - rozpoczęcie prowadzenia zorganizowanej gospodarki odpadami ,

22 września 1995 r. - przekazano do użytku oczyszczalnię ścieków w Iwaniskach,

26 październik 1995 r.- dokonano odbioru końcowego I –etapu kanalizacji ścieków w Iwaniskach,

W lipcu 1996 r.- utworzony został klub sportowy w Iwaniskach, w którym działały dwie drużyny piłki nożnej, to jest: seniorów i juniorów,

22 grudnia 1996 r. - ukazał się pierwszy numer gazety regionalnej pod nazwą „Wieści z Iwanisk” poświęcony miejscowości i Gminie Iwaniska,

8 grudnia 1997 r.- przekazano wyremontowane pomieszczenia dla potrzeb komisariatu Policji w Iwaniskach przy ul. Opatowskiej,

13 czerwca 1998 r.- został pochowany na cmentarzu w Iwaniskach Ks. Kazimierz Adam Kasprzyk wieloletni proboszcz Parafii Iwaniska,

1 października 1998 r.- oddano do użytku przebudowaną południowo-wschodnią część Rynku w Iwaniskach. Przebudowany obiekt usytuowany jest przed wejściem do biblioteki i budynku Spółdzielni Mieszkaniowej oraz bramy głównej Kościoła,

1 stycznia 1999 r- Iwaniska znalazły się ponownie w powiecie opatowskim i województwie świętokrzyskim,

11 marca 1999 r.- Rada Gminy w Iwaniskach uchwałą zakłada dwa gimnazja publiczne. Jedno główne w Iwaniskach i filialne Iwanisk w Mydłowie,

W czerwcu 1999 r.- Bank Spółdzielczy w Iwaniskach obchodził jubileusz 70-lecia powstania i działalności,

29 czerwca 1999 r.- wmurowano kamień węgielny w fundamenty budynku, w którym od 1 IX ma rozpocząć działania edukacyjne Gimnazjum Publiczne w Iwaniskach, usytuowane na ul. Opatowskiej,

10 czerwca 2000 r.- rusza prowadzona na dwie zmiany budowa budynku przeznaczonego dla Publicznego Gimnazjum przy ul. Opatowskiej,

5 lutego 2001 r.- nastąpiło przekazanie do użytku ukończonego budynku Gimnazjum w Iwaniskach,

24 lipca 2001 r.- miała miejsce wielka powódź w miejscowości i Gminie Iwaniska. Długotrwałe i intensywne opady deszczu, doprowadziły do wylewu Koprzywianki i zalania dużej części Iwanisk,

8 stycznia 2003 r.- wznowia działalność Komisariat Policji w Iwaniskach,

Od 4 do 15 maja 2003 r.- trwały etapowo uroczyste obchody 600- lecia Iwanisk,

31 lipca 2004 r.- przekazano do użytku po odbiorze technicznym nowy most na rzece Koprzywiance w Iwaniskach tuż obok budynku Banku Spółdzielczego. Stary obiekt funkcjonujący tu dawniej uległ zniszczeniu w czasie powodzi w 2001 r.,

8-10 październik 2004 r. - rozebrano stary budynek przy ulicy Opatowskiej w Iwaniskach zwany „Lamusem” blokował on bowiem teren przeznaczony pod rozbudowę Szkoły Podstawowej i budowę profesjonalnej sali sportowej w Iwaniskach,

7 kwietnia 2005 r.- odbył się w Iwaniskach tak zwany biały marsz jako wyraz szacunku dla zmarłego 2 IV 2005 Papieża Polski Jana Pawła II,

25 listopada 2005 r. - odbyła się uroczysta rocznica stulecia wybudowania murowanego kościoła w Iwaniskach,

7 maja 2006 r.- obchody 100 rocznicy powstania OSP w Iwaniskach,

13 grudnia 2006 r.- dokonano rekonstrukcji obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Ołtarzu Głównym Kościoła w Iwaniskach,

4 kwietnia 2007 r.- decyzją Wojewody Świętokrzyskiego Gmina Iwaniska staje się właścicielem Zamku „Krzyżtopór” w Ujeździe,

31 stycznia 2008 r.- w budynku Zespołu Szkół w Iwaniskach otwarto „Wioskę internetową” z możliwością kształcenia na odległość,

15 lipca 2008 r.- nastąpiła reaktywizacja Przedszkola w Iwaniskach po siedmiu latach od zawieszenia działalności,

17 lutego 2009 r. - umowa między Parafią w Iwaniskach a samorządem Województwa w Kielcach o współrealizacji projektu gospodarczego,

10 listopada 2009 r. - nadanie Gimnazjum Publicznemu w Iwaniskach imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego,

15 listopada 2009 r. - Uroczyste poświęcenie i oddanie do użytku przebudowanego dachu i innych prac w kościele w Iwaniskach przy współfinansowaniu z Unii Europejskiej,

24 lutego 2010 r. - umowa wstępna dotycząca zabezpieczenia i wzmocnienia konstrukcji kościoła w Iwaniskach,

9 kwietnia 2010 r.- Laur Świętokrzyski dla Iwanisk czyli nagroda Województwa Świętokrzyskiego „Gmina Roku 2009 r.”,

11 czerwca 2010 – VI Edycja Plebiscytu „Super Wójt Roku” dla Iwanisk,

24 czerwca 2010 r. – Rewitalizacja Rynku w Iwaniskach z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego,

10 sierpień 2010 r.- założenie Klubu Seniorów „Złota Jesień Życia” w Iwaniskach jako forma integracji społecznej,

12 wrzesień 2010 r.- I etap rewitalizacji Rynku w Iwaniskach zakończony.

Uroczysta Gala wręczenia „Euro Certyfikatu” dla Iwanisk,

15 grudnia 2010 r.- Likwidacja Gminnego Ośrodka Kultury w Iwaniskach i powołanie „Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór” w Ujeździe,

21 lutego 2011 r.- chleb z Iwanisk wpisany na listę produktów tradycyjnych „Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi”,

5 kwietnia 2011 r.- otwarcie punktu świadczonego pomocy żywnościową w Iwaniskach dla rodzin potrzebujących,

8 sierpień 2011 r. – zakończenie robót budowlanych zabezpieczających konstrukcję budynku Kościoła w Iwaniskach,

1 września 2011 r. - utworzenie Zespołu Szkół Publicznych w Iwaniskach jako nowej formy organizacyjnej szkolnictwa,

30 kwiecień 2012 r.- pogrzeb Proboszcza Iwanisk ks. Kan. Stanisława Kolasy zmarłego dn. 24 IV 2012 r.,

29 listopad 2012 r.- utworzenie w Iwaniskach stowarzyszenia „Unieszów” jako nowej instytucji społecznej,

5 styczeń 2013 r.- otwarcie nowego budynku Przychodni Zdrowia w Iwaniskach,

15 luty 2013 r.- zaczyna działalność Gabinet Rehabilitacji i Masażu „Iwa med.” w Iwaniskach ,

15 marzec 2013 r.- Certyfikat „Euro Renoma” dla Gminy Iwaniska,

6 maj 2013 r.- zakończenie prac konserwatorskich przy zamku „Krzyżtopór” w Ujeździe, w ramach projektu „Zamek Krzyżtopór markowym produktem turystycznym Województwa Świętokrzyskiego”,

11 kwiecień 2014 r. - nagroda srebrnego żurawia dla Zamku „Krzyżtopór” jako najlepszej inwestycji w powiecie opatowskim,

26 maj 2014 r. - otwarcie zamku „Krzyżtopór dla potrzeb turystycznych. Wspólna sesja dla 3 stopni samorządu terytorialnego,

30 maj 2014 r.- Iwaniska Super Gminą Roku ,

29 wrzesień 2014 r. - prace związane z gazyfikacją centralnej części Iwanisk. Pierwszy etap to koło 6 km sieci,

13 marzec 2015 r.- w Publicznym Gimnazjum w Iwaniskach im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, odbyły się eliminacje do „IV Świętokrzyskiego Turnieju Innowacji i Kreatywności”,

3 grudzień 2015 r.- Wójt Iwanisk najlepszym samorządowcem roku w powiecie opatowskim,

13 czerwiec 2016 r.- rozpoczęto prace remontowo budowlane przy budynku Urzędu Gminy w Iwaniskach po 41 latach użytkowania,

18 czerwiec 2016 r.- Iwaniska Super Gminą Roku 2015/2016 ,

1 lipiec 2016 r.- w Przychodni Zdrowia „Medicus” w Iwaniskach otwarto nową poradnię specjalistyczną,

17 X 2016 r.- przekształcenie Gminnej Biblioteki Publicznej w Iwaniskach w Gminne Centrum Biblioteki i Kultury w Iwaniskach,

22-29 październik 2017 r.- obchody stulecia konsekracji kościoła w Iwaniskach,

20 kwiecień 2018 r.- Prezydent RP Andrzej Duda wręczył samorządowcom Iwanisk, rozporządzenie uznające nowe obiekty zabytkowe za „Pomnik Historii” a wśród nich „Krzyżtopór” ,

9 luty 2020 r.- uroczyste przekazanie lekkiego wozu ratowniczo- gaśniczego dla OSP Iwanisk,

1 kwiecień 2020 r. – WIELKA AKCJA ODKAŻANIA w Iwaniskach jedna z form zabezpieczenia przed „Pandemią COVID-19”,

30 czerwiec 2020 r.- uroczyste otwarcie i przekazanie do użytku publicznego ” Targowiska” w Iwaniskach”,

30 sierpień 2020 r.- odsłonięcie odnowionej tablicy pamiątkowej w Iwaniskach w ramach projektu „Nie zatrzymamy w pamięci ofiar zbrodni wojennych z naszych stron”,

18 wrzesień 2020 r. - uchwała intencyjna Rady Gminy w Iwaniskach w sprawie odzyskania przez Iwaniska praw miejskich ,

3. Zabytki i Walory krajobrazowe

Spacer po zabytkach w Gminie Iwaniska.

1. Nazwa, położenie i ogólna charakterystyka obiektów zabytkowych na terenie Gminy Iwaniska.
2. Rys historyczny, dokładniejsza lokalizacja imienna i rodzaj zabytku.
3. Rola i znaczenie obiektów zabytkowych oraz nasz stosunek do nich.

Na terenie Gminy Iwaniska znajduje się kilka obiektów zabytkowych, powszechnie znanych i kilka mniej znanych. Do najbardziej znanych możemy zaliczyć:

Ruiny XVII wiecznego zamku „Krzyżtopór” w Ujeździe.

Kościół parafialny Rzymsko-Katolicki w Iwaniskach z początku XX wieku.

Figura przydrożna z początku XVIII w. w Woli Skolankowskiej.

Cmentarz wyznaniowy Rzymsko-Katolicki z I Połowy XIX w. w Iwaniskach.

Do mniej znanych zabytków można zaliczyć

Park podworski z aleją lipową z XIX wieku w miejscowości Planta.

Dworek pałacowy z parkiem również z XIX wieku w sołectwie Przepiórów.

Cmentarz wojenny z I i II wojny światowej w Iwaniskach.

Ponad 120 letni okaz Dębu Szypułkowego w miejscowości Wojnowice.

- a) Zamek „Krzyżtopór” w Ujeździe leży przy drodze wojewódzkiej Iwaniska- Klimontów w odległości 2 km od Iwanisk. Został on wzniesiony w latach 1631-1644 jako reprezentacyjna rezydencja wojewody sandomierskiego Krzysztofa Ossolińskiego, który był jego fundatorem i pierwszym właścicielem. Obiekt zaprojektował oraz nadzorował jego budowę włoski architekt Wawrzyniec Senes, który przybył specjalnie zaproszony przez fundatora. Budowlę zaprojektowano jako obiekt mieszkalno-obronny typu bastionowego tzw. „Palacco in Forteza” czyli pałac forteca. Do dziś zadziwia konstrukcją, ogromem pomysłowością technicznych rozwiązań, funkcjonalnością i wspaniałością. Na uwagę zasługuje fakt zaprojektowania części pałacowej jako odzwierciedlenia roku kalendarzowego

- 365 dni w roku i tyle samo okien,
- 4 baszty jako 4 pory roku,
- 12 sal reprezentacyjnych jako 12 miesięcy,
- Tyle pokoi ile tygodni w roku

Takie było prawdopodobnie osobiste życzenie fundatora, który zatwierdzał plan i dyktował poprawki architektowi.

- b) Zabytek sakralny wzniesiony w stylu neogotyckim na początku XX wieku, konsekrowany w 1905 roku jako świątynia Rzymsko-Katolicka pod wezwaniem Św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Budowa wykonana z cegły palonej o dwóch wieżach, głównej wyższej, która liczy 40 metrów wysokości zlokalizowanej w części frontowej budynku. Druga wieża jest znacznie niższa liczy około 25 metrów wysokości, która umieszczona jest we wschodniej części budowli. Wysoką wieżę zwieńcza łaćński krzyż zamontowany na bazie metalowej kuli wykonanej za stopu nierdzewnych metali. W wieży tej wbudowany jest zegar, który bije kwadransy i godziny oraz posiada możliwość dzwonienia i odtwarzania około 200 melodii i pieśni kościelnych. Pod nią znajdują się drzwi wejściowe zwane Wielkimi oraz chór z organami piszczałkowymi. Niższa wieża, sygnaturkowa posiada mały dzwon czyli sygnaturkę i znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie ołtarza głównego. Wnętrze świątyni charakteryzują sklepienia łukowo-żebrowe oparte na 6 kolumnach środkowych i 16 kolumnach przyściennych. Zewnętrzne mury wzmacniają przypory ścienne wykonane również z cegły. Świątynia nie posiada podpiwniczenia z kryptami i katakumbami. Budowę otaczają liściaste drzewa parkowe. Poza tym charakterystyczną cechą lokalizacyjną jest umieszczenie budowli na wzniesieniu widocznym za wszystkich okolicznych stron.
- c) Figura przydrożna z początku XVIII wieku w Woli Skolankowskiej. Powstanie tego obiektu datowane jest na 1710 rok ale już prawdopodobnie jako kopia jeszcze wcześniejszej bliźniaczej budowli pochodzącej z I połowy XVI wieku usytuowanej w tym właśnie miejscu. Dokładną historię jej powstanie trudno obecnie odtworzyć z uwagi na duże pomieszenie elementów faktograficznych z elementami legendy ustanej. Jest to budowa o smukłej wysokości na około 8 metrów sylwetce konstrukcji kamienno-ceglanej zdobiona rytami i napisami, a zwieńczona postacią Madonny z Dzieciątkiem Jezus na ręku. Na figurze wyryto herb w postaci szarej głowy lwa na błękitnym polu z którego otwartej paszczy wydobywa się 5 ognistych płomieni. Kronika Jana Długosza gdzie herb taki jest opisany stwierdza, że należy on do rodu rycerskiego Zadora. Nazwa pochodzi od rycerza, który go pierwszy przyniósł z Francji i zostawił dla potomnych. Takim herbem pieczętowali się począwszy od 1370 roku wszyscy kolejni właściciele Brzezia, miejscowości położonej przy drodze wojewódzkiej Opatów- Ożarów około 4 km za Opatowem w kierunku Ożarowa. Na wysokości oczu pod ozdobnym gzymsem i herbem widnieje na figurce napis :

„Święta Panno Dopomóż tu Na Woli Panować, A Po Śmierci Panno Święta Tobie W Niebie Hołdować. Mikołaj z Brzezia Russocki”

Figura ta to wotum dziękczynne za ocalone życie. Rejestr poborowy powiatu sandomierskiego z 1508 roku potwierdza prawa własności do części Brzezia Mikołaja Russockiego, a kronika Długosza informuje nas również, że 1512 roku nasz teren został ogarnięty najazdem Tatarów i bardzo spustoszony. Tyle mówią udokumentowane fakty, które rozwijają wokół figury legenda przekazywana ustnie z pokolenia na pokolenie wśród mieszkańców Skolankowskiej Woli. O to jej najbardziej popularna wersja:

„ Mikołaj z Brzezia Russocki w czasie walk z tatarami tego okresu był chorążym w kompanii wojsk koronnych przeznaczonych do obrony tego obszaru. Skolankowska Wola była miejscem tragicznej dla Mikołaja bitwy z Tatarami. Po rozbiciu i rozproszeniu jego oddziału, został sam w tej okolicy bez możliwości ucieczki, bowiem koń chorążego pada z wycieczenia. Czambuły Tatarskie już słychać w bliskiej odległości. Wówczas chorąży pada

na kolana na małym pagórku i zaczyna się modlić do Matki Bożej o uratowanie życia. W pewnym momencie modlitwy dostrzega tuż przed sobą głęboki dół w ziemi, rodzaj zapadliska, wykroku z wystającymi korzeniami zawalonych drzew. Russocki wpełza do otworu, który natychmiast oplata pajęczyna. Tatarzy, którzy właśnie nadjeżdżają widzą padłego konia więc poszukują jeźdźcy, którego ani śladu. Zasnuta na otworze ziemi pajęczyna utwierdza ich w przekonaniu, że tam nikogo nie ma i to pozwala przeżyć chorążemu. W podziękowanie za uratowanie życia Mikołaj z Brzezia Russocki funduje w tym miejscu figurkę Madonny z Dzieciątkiem Jezus na rękach, która stoi tu do chwili obecnej. Legenda mówi również iż zapobiegliwy Mikołaj przewiduje różne koleje losu dla swojej budowli, zabezpiecza więc jej dalsze istnienie nawet po zniszczeniu. W tym celu umieszcza pod fundamentami odpowiednią ilość monet bitych ze szczerego złota z przeznaczeniem na kolejne odbudowy i renowacje figury. W społeczności lokalnej krąży informacja, że obecna figura jest już drugą bliźniaczo podobną, wystawioną ze złotego zabezpieczenia chorążego Mikołaja właśnie w tym miejscu. Obecny stan techniczny figury, jej konstrukcja i wykonanie, upoważnia do postawienia tezy o wysokich kosztach jej wybudowania nawet 298 lat temu.”

- d) Obiekt założono w I połowie XIX wieku, dowodzi tego data 1933 wykryta na jednej z kaplic grobowych. Cmentarz znajduje się na wzgórzu nieco poza miejscowością Iwaniska przy ulicy Opatowskiej w ciągu drogi wojewódzkiej Staszów-Opatów po lewej strony jadąc od Staszowa. Cmentarz postawiono na planie prostokąta, który otoczony jest murem kamiennym, otynkowanym z dwiema bramami: Główną od strony północnej i drugą w narożniku południowo zachodnim. Alejki rozplanowane nieregularnie, brak ściśle wydzielonych kwater. W latach 1999-2000 wycięto większość zagrażającego bezpieczeństwu starodrzew, poprawiając znacznie bezpieczeństwo, widoczność i estetykę. Posiada on 2 klasyczne kaplice grobowe z kryptami, datami i inskrypcjami właściwymi dla tego typu i czasu budowli cmentarnych. Jedna położona na wprost bramy głównej z wyrytą nad wejściem datą 1833 to miejsce spoczynku zmarłych byłych właścicieli dworu w plancie z rodziny Łempickich-Dzierżykraj-Morawskich. Jest to budowla cmentarna średniej wielkości koło 20 m² powierzchni, murowana z cegły palonej. Główny akcent architektoniczno-plastyczny to fronton schodkowo zwieńczony. Na szczycie fasady znajduje się kamienny krzyż według wzoru łacińskiego. Nad gzymssem umieszczono 2 tablice nagrobne, poświęcone dwóm kobietom z rodziny Łempickich. Jedna Konstancji Łempickiej zmarłej w 1836 roku w wieku 42 lat, druga zaś Katarzynie Łempickiej żyjącej w latach 1830-1907. Po bokach usytuowano 2 epitafia, późniejszych właścicieli Planty, to jest Marii Zgiżyckich-Dzierżykraj-Morawskiej zmarłej w 1934 roku. We wnętrzu kaplicy wbudowano ołtarz kamienny oraz czarną płytę epitafijną Katarzyny Łempickiej. Na środku kaplicy zachowała się w dobrym stanie ciężka płyta kamienna z wyrytą datą 1963 i napisem ; „Żyliśmy razem zbaw nas wspólnie”. Płyta doskonale zamyka wejście do krypty, gdzie spoczywają zmarli z wyżej wymienionych rodzin ziemskich. W 2006 roku rodzina Morawskich przeprowadziła własnym sumptem remont obiektu, w wyniku którego poprawił się jego stan techniczny. Drugi znaczący obiekt na tym cmentarzu zlokalizowany obok kaplicy Łempickich-Morawskich to grób rodziny Orsettich, ostatnich właścicieli Ujazdu również w formie kaplicy jednak znacznie skromniejszy. Tablice epitafialne wbudowane w ściany budowli poświęcone są pochowanym tu osobą z wyżej wymienionych rodzin, to jest: Jan Orsettiemu żyjącemu w latach 1830-1929 oraz córce Jana, Helenie Roguskiej i jej zaledwie rocznej córeczce. Do połowy lat 70 XX wieku kaplice

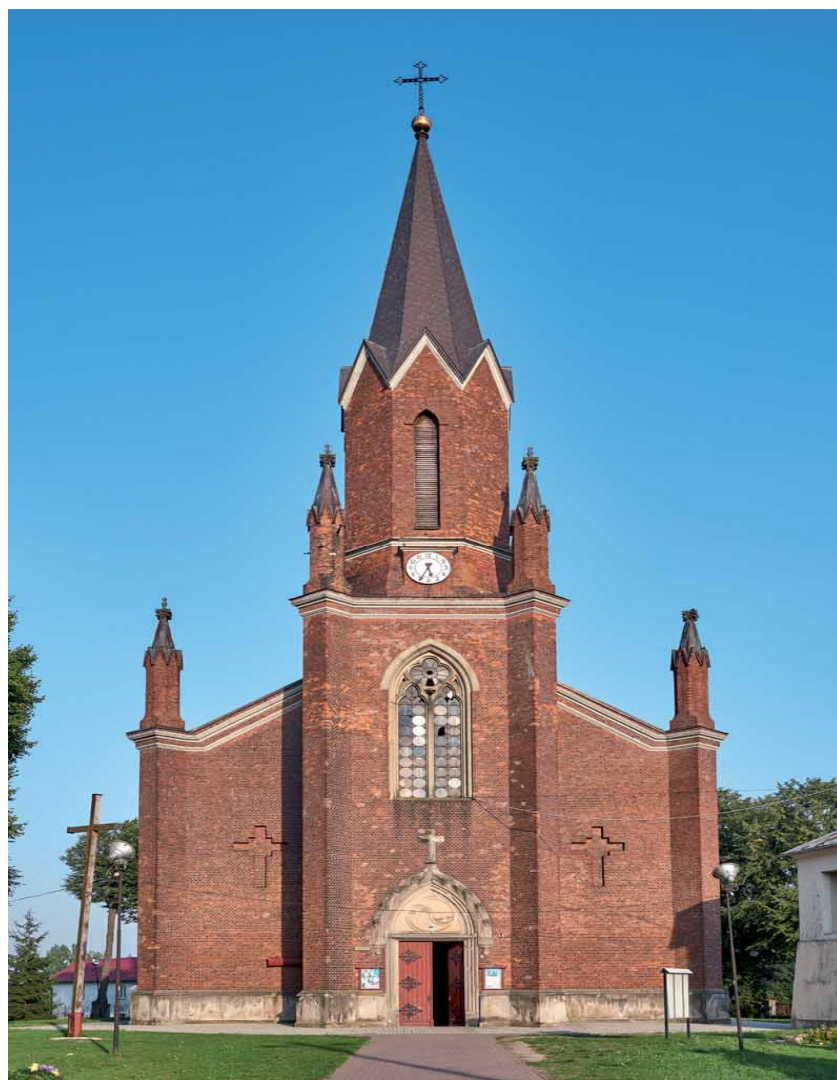
ozdabiał wspinały wielokolorowy witraż, który nieznani sprawcy wycieli nocą razem z jego konstrukcją. Obecny stan techniczny obiektu wymaga konserwatorskich renowacji w celu podtrzymania jego dalszego bytu. W niedalekim sąsiedztwie obu kaplic istnieje pomnik nagrobny ostatniego burmistrza Iwanisk Piotra Olszewickiego z inskrypcją nagrobną, datowaną na 1857 rok, przypominającą o miejskiej przeszłości Iwanisk.

- e) Kolejny obiekt zabytkowy to park podworski z aleją lipową z XIX wieku w miejscowości Planta. Mieści się on przy drodze wojewódzkiej Staszów- Opatów i drodze gminnej Iwaniska-Planta. Założony został przez właścicieli dworku i majątku Planta to jest Rodzinę Morawskich na początku XIX wieku składa się on w większości ze starodrzewu lipowego, którego poszczególne okazy liczą już ponad 200 lat. Park jako pomnik przyrody znajduje się pod ochroną i jest administrowany przez Urząd Gminy Iwaniska.
- f) Następny zabytek parkowo- pałacowy znajduje się w miejscowości Przepiórów, położony przy drodze powiatowej Iwaniska-Przepiórów. Obiekt wybudowano i park założono z fundacji rodziny Rytlów, właścicieli ziemskich z tego terenu, prawdopodobnie koło połowy XIX wieku. W parku rosną drzewa różnych gatunków jednak z przewagą drzew liściastych. W dworku pałacowym tuż po II wojnie światowej zlokalizowana została siedziba szkoły podstawowej w Przepiórowie, która funkcjonowała do 2015 roku, a następnie ze względu na postępujący niż demograficzny została zamknięta, a uczniowie uczęszczają do Mydłowa odległego o 2 km. Obecnie park i obiekt zaliczony jest również do zabytków i administrowany przez Urząd Gminy w Iwaniskach.
- g) Cmentarz założono w 1914 roku na planie prostokąta, otoczony ogrodzeniem metalowo ceglanym, który zmodernizowano w latach 2002-2003. Posiada murowaną ozdobną bramę przesklepioną dwu spadowym daszkiem. Na jej ścianie są tarcze herbowe austriackie i rosyjskie z orłami dwugłowymi nad wejściem i polskim orłem w koronie. W środku mieszczą się alejki przecinające się pod kontem prostym, wyznaczające 4 jednakowe kwadraty, w których jest po 20 symetrycznie rozmieszczonych mogił zbiorowych i pojedynczych. Mogiły są w ramach betonowych z tabliczkami i nazwiskami zidentyfikowanych, a niektóre posiadają fotografię poległych . Na końcu alejki prowadzącej od wyjścia znajduje się kamienny obelisk o wysokości około 3 metrów z pięcioramienną gwiazdą. Przy nim oraz prowadzącej do niego alejce, rosną szpalery tui, a nieco dalej w głębi młody drzewostan brzoź, limb, jarzębiny i klonów. Na cmentarzu tym spoczywają prochy żołnierzy armii austriacko-węgierskiej, niemieckiej, rosyjskiej, a w tym i Polacy z okresu I wojny światowej. Po zakończeniu II wojny światowej przeniesiono tu w latach 1945-1947 około 4 tysięcy poległych w okolicy podczas walk frontowych 1944-1945 żołnierzy Armii Czerwonej. W okresie 6 miesięcy, to jest od lipca 1944 do przełamania frontu w styczniu 1945, Gmina Iwaniska stanowiła część obszaru frontowego przyczółka Baranowsko-Sandomierskiego. Przez jej terytorium biegła właściwie linia frontowa rozcinająca gminę na 2 części, pomiędzy 2 walczące strony. Walki o utrzymanie przyczółka oraz walki ofensywne przełamujące niemiecką obronę na tym odcinku ciał na tak niewielki obszar (zaledwie 0.3 hektara) doprowadziło do zniszczenia niemal całkowicie dawnych mogił i dawnego rozplanowania cmentarza. Stan identyfikacji osób z ekshumacji ciał żołnierskich przeprowadzonych w latach 1945-1947 oraz identyfikacja teoretycznego logiczna trwając sukcesywnie, aż do dziś przeniosła znikome osiągnięcia. Na dzień dzisiejszy liczba

zidentyfikowanych wynosi zaledwie 461 nazwisk czyli tylko 11.5 % ogół pochowanych. Obiekt umieszczono na liście zabytków pod numerem 349/88 a jego administratorem jest Urząd Gminy Iwaniska.

- h) W miejscowości Wojnowice znajduje się ponad 120 letni Dąb Szypułkowy, usytuowany tuż przy drodze powiatowej Iwaniska- Baranówek, po prawej stronie drogi jadąc w kierunku Baranówka. Dąb ten to wolnostojący okaz zaliczony do pomników przyrody, oznakowany specjalną tabliczką znamionową i podlegający ochronie.

Każdy obiekt zabytkowy bez względu na jego wielkość i wiek odgrywa ważną rolę w życiu każdego społeczeństwa. Stanowi on bowiem materialny i widoczny element świadectwa i udokumentowanie coraz bliższego poznawania czasów minionych. Dotyczy to społeczności różnych narodów, państw, krain geograficznych oraz większych bądź mniejszych obszarowo regionów i ludzi, którzy w nich żyli przed nami. Naturalnym więc staje się przeświadczenie o konieczności znania, szanowania i dbania o zabytki, aby cieszyły i jak najdłużej nie ulegały czasowemu niszczeniu.

Kościół pod wezwaniem Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Iwaniskach

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Mydłowie

Obecny kościół pw. Wniebowzięcia NMP został wybudowany staraniem parafian w latach 1977-1979 wg projektu inż. Ludomiła Gyurkovicha z Kielc. Nad całością prac czuwał ks. Kazimierz Jarocho. Kościół został uroczystie poświęcony w 1982 r. przez bpa S. Sygneta. Świątynia była doposażona w latach 90-tych XX w. (ołtarze, ambona, chrzcielnica). Natomiast w początkach XXI w. przeprowadzono konieczne remonty.

Dwór w Przepiórowie

W Przepiórowie znajduje się położony w parku - dwór z XIX wieku, obecnie będący filią Gminnego Centrum Biblioteki i Kultury w Iwaniskach.

4. Przesłanki społeczno – gospodarcze i kulturalne

Iwaniska – stolica gminy jest centrum usługowo – handlowym zarówno dla mieszkańców gminy jak i dla turystów odwiedzających Gminę. Jest jednym z 27 sołectw gminy.

Iwaniska usytuowane są przy ważnym szlaku komunikacyjnym – przez miejscowość i teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 757 Opatów – Iwaniska - Staszów – Stopnica oraz droga wojewódzka nr 758 Iwaniska – Klimontów – Koprzywnica - Ciszycza przy której w miejscowości Ujazd znajdują się ruiny Zamku „Krzyżtopór”. Same Iwaniska są dużym lokalnym węzłem drogowym , z którego prowadzą drogi do Kielc, Opatowa, Ostrowca Świętokrzyskiego, Sandomierza i Staszowa.

Swoją siedzibę w Iwaniskach ma : **Rada Gminy ,Wójt Gminy ,Urząd Gminy ,jednostki organizacyjne gminy ,instytucja kultury, instytucje publiczne pełniące funkcje ponadlokalne.**

Zadania publiczne w tym obsłudze mieszkańców gminy wykonuje **Urząd Gminy** zatrudniający 47osób.

Zadania z zakresu gospodarki komunalnej wykonuje **Oczyszczalnia Ścieków w Iwaniskach.**

Na terenie Gminy wykonano 173 km. sieci wodociągowej z 1670 odbiorcami.

Na terenie Iwanisk wykonano 18,9 km kanalizacji z 332 odbiorcami.

O poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego tej miejscowości dowodzi różnorodność instytucji i podmiotów świadczących usługi dla mieszkańców.

Na terenie **Iwanisk i Gminy Iwaniska** swoje siedziby mają niżej wymienione stowarzyszenia :

1. OSP w Iwaniskach
2. OSP w Kamieńcu
3. OSP w Boduszowie
4. OSP w Ujeździe
5. OSP w Łopatnie
6. OSP w Przepiórowie
7. OSP w Stobcu
8. OSP w Mydłowie
9. Młodzieżowa Drużyna OSP w Iwaniskach
10. Gminny Klub Sportowy w Iwaniskach

Na terenie Gminy działa 8 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym 3 jednostki należące do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego oraz jedna Młodzieżowa Drużyna OSP w Iwaniskach.

Na terenie Iwanisk działają **placówki oświatowe:**

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach Klasy I-VIII wraz z Przedszkolem
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach Filia w Jastrzębskiej Woli - Klasy I-III + Przedszkole
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach Filia w Wygiełzowie - Klasy I-III + Przedszkole

Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach dysponuje 2 budynkami . Jeden po byłym gimnazjum z salą gimnastyczną i drugi wybudowany w latach 2001 -2004 r z pełnowymiarową halą sportową. Iwaniska posiadają również stadion sportowy.

Poza Iwaniskami na pozostałym obszarze funkcjonują 2 Publiczne Szkoły Podstawowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Ujeździe Klasy I-VIII wraz z Przedszkolem,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Mydłowie Klasy I-VIII wraz z Przedszkolem

W powyższych placówkach zatrudnionych jest łącznie 115 osób

Wszystkie jednostki oświatowe są dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy, multimedialny , sportowy, pomoce dydaktyczne oraz książki i czasopisma.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach

Publiczna Szkoła Podstawowa w Mydłowie

PSP w Iwaniskach- Filia im. Bp Jana Chrapka w Woli Jastrzębskiej

PSP w Iwaniskach- Filia w Wygietzowie

Obsługę administracyjną i finansowo- księgową placówek oświatowych gminy sprawuje **Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny w Iwaniskach** jako centrum usług wspólnych zatrudniający 5 osób.

Zespół taneczno-muzyczny „Dworzanie”

W 2005 roku na terenie Gminy Iwaniska zapoczątkował swe istnienie zespół taneczno-muzyczny „Dworzanie”. W tym czasie w występach wzięło udział ponad 800 uczniów. W ciągu jednego roku szkolnego grupa taneczno-muzyczna liczy około 60-70 artystów. W roku 2008 reprezentowali Polskę podczas Festiwalu Folkloru pt. „Barwinkove Kruzhole” w Winnicy na Ukrainie gdzie zmierzyli się ze słynnym zespołem „Barwinok”. Patronat

Koła Gospodyń Wiejskich

Na terenie Gminy Iwaniska funkcjonuje 12 Kół Gospodyń Wiejskich działających na podstawie własnego statutu

- Koło Gospodyń Wiejskich w Iwaniskach – działa od 2018r. i gromadzi 13 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Łopatnie – działa od 2018 r. i gromadzi 13 członków;

- Koło Gospodyń Wiejskich w Ujeździe – działa od 1964 r. i gromadzi 35 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kamiennej Górze – działa od 2018 r. i gromadzi 14 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Marianowie – działa od 2018 r. i gromadzi 33 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Stobcu – działa od 2018 r. i gromadzi 15 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Radwanie – działa od 2017 r. i gromadzi 31 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Przepiórowie – działa od 2018 r. i gromadzi 25 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Boduszowie – działa od 2017 r. i gromadzi 22 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kamieńcu – działa od 2018 r. i gromadzi 25 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Mydłowie – działa od 2018r. i gromadzi 35 członków;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kujawach - działa od 2018 r. i gromadzi 34 członków.

Świetlice wiejskie:

Świetlica Wiejska w Kujawach

Świetlica Wiejska w Ujeździe

Świetlica Wiejska w Radwanie

Świetlica Wiejska w Łopatnie

Świetlica Wiejska w Stobcu

Świetlica Wiejska w Marianowie

Świetlica Wiejska w Przepiórowie

Świetlica Wiejska w Boduszowie

Zadania Publiczne w zakresie wspierania i upowszechniania Kultury Fizycznej i Sportu realizuje w Gminie Iwaniska i Iwaniskach Gminny Klub Sportowy.

Gminny Klub Sportowy, który został założony w 1996 roku. Gminny klub sportowy wznowił działalność w 2019 roku. Obecnie posiada 3 grupy: 2 młodzieżowe : młodzik starszy i Żak Starszy oraz grupa Seniorska. Kadra Seniorów występuje w klasie B i obecnie zajmuje wysokie 3 miejsce w grupie. Trenerem wszystkich grup jest Konrad Tomaszewski

Place zabaw i siłownie zewnętrzne:

Dom Pomocy Społecznej w Przepiórowie

Kolejną ważną inwestycją, która już wkrótce powstanie w gminie Iwaniska jest Dom Pomocy Społecznej w Przepiórowie na pięknej działce, położonej w sąsiedztwie siedmiohektarowego parku i zabytkowego dworku, w którym obecnie znajduje się biblioteka. Będzie to jeden z najokazalszych Domów Pomocy Społecznej w regionie. Obiekt będzie przystosowany do leczenia, rehabilitacji i całodobowej opieki nad osobami starszymi i schorowanymi. **W dwupiętrowym budynku zamieszka 50 pensjonariuszy, a zatrudnienie znajdzie tam około 30 osób.**

Mieszkania socjalne w Krępie

Dwadzieścia mieszkań socjalnych powstało w przebudowanym budynku po byłej szkole w Krępie. Gmina Iwaniska zrealizowała tę inwestycję dzięki funduszom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego oraz z własnego budżetu. Jest to obiekt składający się z dwóch brył połączonych łącznikiem mieszczącym dwie kondygnacje nadziemne. W budynku powstało 20 mieszkań. W części południowej działki teren został zagospodarowany i znajduje się tam między innymi plac zabaw dla dzieci, nowoczesna oczyszczalnia ścieków oraz zbiorniki na gaz płynny.

Bazę gastronomiczno noclegową w Iwaniskach i okolicach stanowią

- Pensjonat „ Cyrkon „, w Kopcu ,
- Dom weselny Planta ,
- Gospodarstwo agroturystyczne „ Pod lipą „, w Plancie,
- Gospodarstwo agroturystyczne „ Krzyżtopór „, w Haliszce,
- Bazar smaku – Iwaniska
- Pizzeria Kebab – Iwaniska

Dzięki pozyskanym funduszom zostało wybudowane targowisko z prawdziwego zdarzenia. Targowisko „Mój Rynek” przeznaczone jest do sprzedaży produktów rolno-spożywczych, ekologicznych, a także przemysłowych, z naciskiem na promocję lokalnych produktów. Dla lokalnych rolników przeznaczono 26 boksów, dla producentów ekologicznych- kolejnych 6.

Osada Neolityczna w miejscowości Kopiec-miejsce, gdzie można poznać życie, kulturę i zwyczaje ludzi, którzy żyli na naszych terenach blisko 5 tys. lat temu.

Zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniający 6 osób. Opiekę zdrowotną zapewnia mieszkańcom Gminy Iwaniska **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej**

w Iwaniskach. Działalność zdrowotna: medycyna rodzinna, medycyna szkolna, szczepienia, rehabilitacja, położnictwo i ginekologia, USG.

Opiekę stomatologiczną świadczy gabinet stomatologiczny zatrudniający 2 lekarzy.

W Iwaniskach funkcjonuje pracownia fizjoterapii.

Instytucje otoczenia finansowego Iwanisk realizowane są przez Bank Spółdzielczy Staszów Oddział Iwaniska z bankomatem.

W Iwaniskach funkcjonuje również **Urząd Pocztowy**. Czynione są starania celem przywrócenia **Posterunku Policji**.

W katalogu podmiotów należy uwzględnić podmioty o różnorodnej specyfice działalności gospodarczej takich jak: 2 apteki, gabinety lekarskie, stomatologiczne, 2 piekarnie, liczne zakłady usługowe (fryzjerskie, kosmetyczne, stacja paliw, stacja diagnostyki, remontowo – budowlane)

Miejsca pamięci narodowej

Pomnik bohaterów boju o Przepiórów - znajduje się w niewielkiej odległości od XIX-wiecznego dworku. Ufundowany został w 95. rocznicę walk, w których brali udział legionści Piłsudskiego. Obelisk posiada **tablicę**

o stosownej **treści**: "Bohaterom boju o Przepiórów 23-24 maja 1915 r. W hołdzie społeczeństwo Gminy Iwaniska,

11 lipca 2010 r."

Miejsce pamięci narodowej w Gryzikamieniu

Pomnik w lesie przy szosie Staszów-Opatów. Napis na tablicy: Tu w Gryzikamieniu 3 sierpnia 1944 roku oddział partyzancki L. S. B. BCh pod dowództwem M. Kazimierskiego ps. „Orkana” stoczył walkę z żandarmerią niemiecką. Zginęło ośmiu Niemców. Partyzanci nie ponieśli strat.

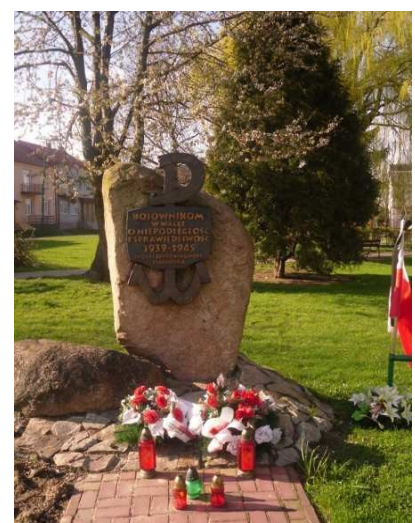

Miejsce pamięci w Haliszce

Wiosną 1944 roku rozstrzelane zostały przez hitlerowców 64 osoby, a o tym fakcie informuje pamiątkowa tablica na pomniku.

Pomnik poświęcony pamięci Polaków - ofiar II Wojny Światowej w Ujeździe przy Zamku Krzyżtopór w Ujeździe

Park w centrum Iwanisk, w którym znajduje się pomnik pamięci narodowej

Zabytkowy dziewiętnastowieczny pomnik poświęcony Piotrowi Olszewskiemu – jednemu z ostatnich burmistrzów miasta Iwaniska. Jego mogiła utrwalona została kamiennym nagrobkiem na zabytkowym cmentarzu parafialnym. Na postumencie zachował się czytelny napis: „ Piotrowi Olszewskiemu Burmistrzowi Miasta Iwaniska lat 63 mającemu zmarłemu 22 marca 1857 roku pozostała żona ten pomnik stawia prosząc o westchnienie”.

Na Iwańskim cmentarzu jest kilkanaście podobnych obiektów.

W Gminie Iwaniska działają 2 Instytucje Kultury:

- Gminne Centrum Biblioteki i Kultury w Iwaniskach
- Instytucja Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe

Zamek Krzyżtopór to trwała ruina, która znajduje się w posiadaniu Gminy Iwaniska, dzięki staraniom obecnego wójta Marka Stańka. Od 2008 roku administratorem obiektu jest Instytucja Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe. Krzyżtopór obecnie spełnia wszystkie standardy dotyczące obsługi ruchu turystycznego, jest właściwie zabezpieczony w trosce o bezpieczeństwo turystów, dysponuje bezpłatnym parkingiem i toaletami wewnątrz zamku z możliwością korzystania dla osób niepełnosprawnych dzięki zamontowanej windzie. Od roku 2019 osoby niepełnosprawne mogą zwiedzać również bastiony dzięki zamontowanej platformie przychodowej. Ruch turystyczny został uregulowany poprzez wyznaczenie pięciu tras zwiedzania o zróżnicowanym stopniu trudności. Odwiedzający zamek mogą również zakupić pamiątki w sklepiku z pamiątkami.

Instytucję Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe (z 11 osobowym stanem zatrudnienia) jest gminną instytucją kultury, której podstawowym celem jest prowadzenie całokształtu zadań związanych z zabezpieczeniem i konserwacją ruin zamku Krzyżtopór oraz zagospodarowaniem terenu wokół zamku a także prowadzeniem działalności gospodarczej do celów dydaktycznych, wychowawczych i kulturowych.

Do podstawowych działań instytucji należy między innymi wspomaganie działalności kulturalnej poprzez stworzenie warunków do rozwoju twórczości kulturalnej jednostki i grup społecznych, rozwój turystyki w gminie Iwaniska, praca z młodzieżą, organizowanie imprez kulturalnych.

Instytucja Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe w ramach powierzonych zadań organizuje zarówno imprezy historyczne skierowane do turystów z kraju oraz z zagranicy jak również imprezy o charakterze gminnym, konkursy i przeglądy muzyczne, uroczystości patriotyczne, kiermasze oraz spotkania okolicznościowe. Instytucja współpracuje z Urzędami z terenu województwa, powiatu oraz gminy przy organizowaniu konferencji, przyjmowaniu delegacji międzynarodowych oraz spotkań o charakterze promocyjnym. Jako jednostka kulturalna prowadzi współpracę ze szkołami z terenu gminy oraz powiatu, Kołami Gospodyń Wiejskich.

Każda z podejmowanych przez Instytucję inicjatywa ukierunkowana jest na promocję zabytku oraz potencjału turystycznego Gminy Iwaniska.

Imprezy historyczne odbywające się na zamku Krzyżtopór

- Majówki w Krzyżtoporze Każdego roku w pierwszy majowy weekend zamek Krzyżtopór imprezą plenerową z udziałem Bractw Rycerskich rozpoczyna nowy sezon turystyczny. Na zamkowym dziedzińcu prezentują się rycerze, odbywają się potyczki oraz pojedynki. Na przygotowanych stoiskach można obejrzeć rycerskie uzbrojenie, przymierzyć stroje dworskie, wziąć udział w pojedynku oraz postrzelać np. z łuku. Całość w pięknej szlacheckiej oprawie. W czasie majówki na zamku prezentują się również lokalne Koła Gospodyń Wiejskich z gminy Iwaniska ze swoimi regionalnymi potrawami oraz rękodziełem.

- Niedziele z historią w tle - plenerowe imprezy z udziałem grup rekonstrukcyjnych, odbywające się w czasie sezonu letniego,

W sezonie turystycznym na krzyżtoporskim dziedzińcu odbywają się imprezy plenerowe pod nawą „Niedziele

z historią w tle”. W czasie popołudniowych występów turyści mogą poznać historię XVII wiecznych pojedynków rycerskich, posłuchać rycerskich opowieści oraz nauczyć się tańca dworskiego. Turyści którzy odwiedzają zamek mogą podziwiać pokaz żonglerki chorągwiami w wykonaniu Bractwa Rycerskiego Miasta Nowa Dęba, Drużyny Eventów Historycznych SARMATA oraz Bractwa Rycerskiego Zamku Szydłów. Najmłodszy szkolą się w musztrze oraz tańcu dworskim, a całe rodziny mogły brać udział w zabawach i grach plebejskich. Na małych artystów czeka zamkowy artystyczny „Zakątek”, a w nim lepienie z gliny, malowanie gipsowych odlewów przedstawiających krzyżtoporskie legendy oraz kolorowanki. Na wszystkich czekają regionalne smakołyki przygotowane przez Koła Gospodyń Wiejskich, a na stołach same kulinarne pyszności, które zachwycają wszystkich smakoszy .

- Biesiady rycerskie oraz imprezy kulinarne z udziałem lokalnych Kół Gospodyń Wiejskich,

Kulinarne biesiady na zamku Krzyżtopór stały się już tradycją, każdego roku gościmy na zamkowym dziedzińcu szefów kuchni którzy gotują najwspanialsze tradycyjne polskie potrawy a przybyli turyści mogą je degustować i oceniać. Konkursom kulinarnym patronuje Wójt Gminy Iwaniska Marek Staniek który wspiera wszystkie inicjatywy, przyznaje nagrody oraz wyróżnienia.

Pikniki z okazji Dnia Dziecka.

Piknik z okazji Dnia Dziecka pod Patronatem Wójta Gminy Iwaniska Marka Stańka odbywa się każdego roku na zamku Krzyżtopór. Dzieci z gminy Iwaniska mogą skorzystać z licznych atrakcji przygotowanych przez Instytucje Kultury wspólnie z Samorządem Gminy Iwaniska. Przed zamkiem ulokowane jest miasteczko zamków dmuchanych, a na zamkowym dziedzińcu liczne atrakcje, malowanie twarzy, animatorzy, gry i zabawy dla dzieci. Wspólnie z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowane są warsztaty profilaktyczne oraz teatryk dla najmłodszych w wykonaniu Teatrów objazdowych. Wspólnie z Komendą Powiatowej Policji w Opatowie organizowane są pokazy oraz spotkanie z dzielnicowym. Przed zamkiem ustawione jest również miasteczko drogowe .

- Zakończenie wakacji z udziałem Teatrów Ognia.

Wielkim ogniowym pokazem w sierpniu Krzyżtopór ogłasza zakończenie wakacji. W blasku księżycy oraz krzyżtoporskiej iluminacji na eliptycznym dziedzińcu reprezentują swój program artystyczny Teatry Ognia Bohema i Amatum. Temat przewodni organizowanych pokazów jest każdego roku inny z uwzględnieniem tematyki regionalnej. Przykładowo tematem tegorocznym były legendy świętokrzyskie, można więc było spotkać czarownice, wiedźmy oraz samego Krzysztofa Ossolińskiego. Taniec z pochodniami w wykonaniu Teatru Ognia Bohema oraz pokaz laserowy w wykonaniu Teatru Ognia Amatum, które odbywają się w klimatycznej scenerii ze specjalnymi efektami jak ciężkie dymy sprawiają że widowisko jest pełne niesamowitych emocji i na pewno pozostaje w pamięci licznie zgromadzonych w Krzyżtoporze widzów.

W ofercie skierowanej do turystów Instytucja organizuje również:

- Nocne zwiedzania PREMIUM i STANDARD odbywają się w sezonie turystycznym od kwietnia do listopada w grupach zorganizowanych. Na turystów czeka dużo atrakcji, zwiedzanie z pochodniami w blasku iluminacji, spotkanie z duchem Białej Damy, w wersji PREMIUM goście mogą wziąć udział w pojedynkach na dziedzińcu eliptycznym, obejrzeć pokaz walki w wykonaniu Bractwa Rycerskiego oraz nauczać się tańców dworskich w sali balowej. Nocne zwiedzanie z przewodnikiem to również wiele wrażeń w zamkowych podziemiach, niesamowite legendy oraz historie związane z rodem Ossolińskich

-Sesje fotograficzne ślubne,

- Sesje komercyjne

- Wynajem sal konferencyjnych,

- Śluby w plenerze

W nowej ofercie pojawiły się dodatkowo :

- Noce z duchami
- Spotkania z historią przy ognisku

- Andrzejkowe noce magii i wróżb

- Warsztaty edukacyjno – artystyczne,

Grupy zorganizowane biorą udział w warsztatach edukacyjno – artystycznych. Zamkową przygodę rozpoczynamy od zwiedzania z przewodnikiem oraz poznania historii rodu Ossolińskich. Mali rycerze ozdabiają swoje miecze a damy dworu wykonają najpiękniejsze naszyjniki i bransoletki. Na starszaków czekają gipsowe odlewy z legendami. Wszystkich dzielnych uczestników zajęć na koniec pasujemy na zamkowym dziedzińcu na Rycerzy i Damy Dworu. Starsza młodzież może skorzystać z lekcji historycznych na których można poznać ciekawostki o życiu polskiej szlachty oraz poznać historię dworskich strojów.

Instytucja udostępnia pod wynajem sale konferencyjne z pełnym wyposażeniem na konferencję, szkolenia oraz spotkania biznesowe.

W sezonie 2020 dla turystów została udostępniona mobilna aplikacja, która przynosi w czasy świetności zamku pokazując wizualizacje wybranych punktów na obiekcie.

Współpraca Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór z lokalną społecznością.

Instytucja Kultury włącza się corocznie w uroczyste obchody Święta Niepodległości. Obchody Święta Niepodległości rozpoczynają się uroczystą mszą św. Za Ojczyznę w kościele parafialnym pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Iwaniskach. Cześć artystyczna odbywa się w Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe. Na scenie prezentują się dzieci oraz młodzież ze szkół z terenu Gminy Iwaniska.

Koncert Uczniów Zespołu –Instytucja Kultury współpracuje również ze szkołami nie tylko z terenu gminy oraz województwa. Na zamkowym dziedzińcu odbywają się koncerty oraz konkursy muzyczne. Przykładem może być koncert uczniów Państwowych Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach.

Na zamkowym dziedzińcu zaprezentowali się uczniowie szkoły muzycznej pod kierunkiem Pani Aliny Pełki oraz Pana Kamila Powrózka wykonując utwory największych kompozytorów: Elgara, Vivaldiego, Chopina. Wśród widzów zasiedli rodzice wykonawców, przyjaciele oraz turyści którzy w tym czasie zwiedzali zamek. Piękne wykonania największych dzieł polskich i europejskich kompozytorów wprowadziły uczestników w klimat muzyki klasycznej.

Na zamku Krzyżtopór odbywają się turnieje szachowe w ramach Grand Prix Gór Świętokrzyskich o Puchar Wójta Gminy Iwaniska. Turnieje organizuje Stowarzyszenie Szachowe HETMAN z Ostrowca Świętokrzyskiego przy współpracy z Wójtem Gminy Iwaniska oraz Instytucją Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe. W turnieju corocznie udział bierze ponad 100 szachistów z województwa świętokrzyskiego.

W Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór działa Klub Artystyczny „Zakątek” który skupia dzieci z terenu gminy Iwaniska na zajęciach artystycznych. Głównym celem zajęć jest organizacja czasu wolnego dzieci poprzez rozwijanie zainteresowań artystycznych. Klubowicze angażują się w wiele ciekawych plenerowych projektów oraz wykonują okazjonalne ozdoby i dekoracje. W okresie letnim mali artyści korzystają z uroków natury i realizują zajęcia „Ze szkicownikiem w plener”. Zajęcia mają na celu tworzenie prac z natury, wykorzystanie naturalnego środowiska oraz ćwiczenia rysunkowe na świeżym powietrzu. W okresie jesienno – zimowym realizujemy zaś program „W pracowni Mistrza” czyli zajęcia warsztatowe w sali.

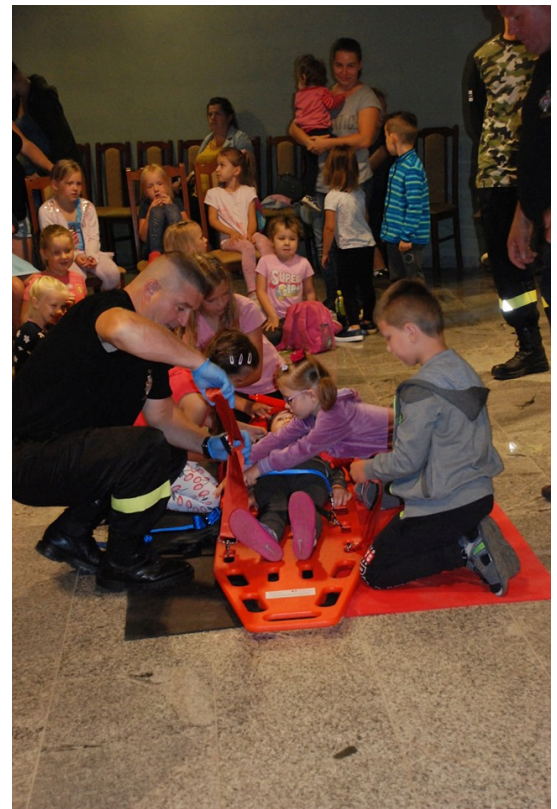
Corocznie Instytucja przygotowuje ofertę dla dzieci i młodzieży na ferie zimowe oraz wakacje z której korzysta ponad 150 dzieci. W ramach zajęć dzieci biorą udział w spotkaniach z ciekawymi ludźmi, wycieczkach krajoznawczych oraz zajęciach warsztatowych. Dla lokalnej społeczności prowadzone są również zajęcia fitness.

W czasie organizacji zajęć wakacyjnych współpracujemy z:

- Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z terenu gminy Iwaniska organizując pokazy ratownictwa medycznego,
- Komendą Powiatową Policji w Opatowie organizując warsztaty oraz prelekcje,
- Kołami Gospodyń Wiejskich organizując warsztaty kulinarne oraz świąteczne ,
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną
- w Opatowie.

Warsztaty świąteczne organizowane przez Instytucję Kultury Zamek Krzyżtopór dla szkół z terenu Gminy Iwaniska.

Instytucja w ramach współpracy ze społecznością lokalną przygotowuje świąteczne warsztaty. W warsztatach udział biorą uczniowie oraz nauczyciele ze wszystkich szkół z terenu gminy Iwaniska. Warsztaty dekorowania pierników oraz wykonania ozdób choinkowych poprowadzają panie z Kół Gospodyń Wiejskich.

Uczestnicy dekorują wykonanymi ozdobami swoje choinki wraz z Wójtem Gminy Iwaniska Markiem Stańkiem, Sekretarz Gminy Wiesławą Słowik oraz Dyrektorem IKZK w Ujeździe Elżbietą Charymską.

Magia Świąt w Krzyżtoporze- Świąteczne Spotkanie Wielopokoleniowe

W okresie przedświątecznym na spotkanie wielopokoleniowe zapraszają mieszkańców gminy Iwaniska Wójt Gminy Iwaniska Marek Staniek oraz Dyrektor Instytucji Kultury Zamek w Ujeździe Elżbieta Charymska. Spotkania są okazją do podsumowania całotygodniowych warsztatów świątecznych z udziałem dzieci, nauczycieli oraz Kół Gospodyń Wiejskich. Wszystkie pięknie udekorowane choinki, które dzieci ubierały wraz z gośćmi Wójtem Markiem Stańkiem oraz sekretarz Panią Wiesławą Słowik przez cały tydzień prezentują się cudownie w świątecznej scenerii zamku w czasie niedzielnej uroczystości na której liczne gromadzą się mieszkańcy gminy Iwaniska,

dzieci wraz z rodzicami, władze gminy Iwaniska. Uroczystość rozpoczyna się występem dzieci z terenu naszej gminy. Kolędy oraz pastorałki prezentują dzieci z ogniska muzycznego przygotowane przez Panią Magdalenę Szemraj:

Przeгляд Kolęd i Pastorałek – to jedna z wielu imprez z udziałem społeczności lokalnej odbywająca się na zamku Krzyżtopór w Ujeździe Piękne niedzielne popołudnie w Krzyżtoporze upływa przy dźwiękach kolęd i pastorałek które prezentują dzieci z terenu gminy Iwaniska oraz powiatu opatowskiego.

- W ramach współpracy z Instytucjami Kultury oraz szkołami z terenu powiatu opatowskiego Instytucja organizuje przeglądy piosenek z udziałem dzieci oraz młodzieży. Przykładem może być Przegląd Piosenki Dziecięcej który odbył się na zamku jesienią 2019 roku. Przed publicznością wystąpiły dzieci z gminy Iwaniska oraz powiatu opatowskiego.

Krzyżtopór gości również delegacje z innych krajów. Przez wiele lat gminę Iwaniska oraz zamek Krzyżtopór odwiedzała delegacja z Węgier.

Jesienią 2019 roku na zaproszenie władz wojewódzkich Gmina Iwaniska gościła

szefów misji dyplomatycznych akredytowanych w Rzeczypospolitej Polskiej

wraz z rodzinami. Goście poznawali potencjał gospodarczy oraz walory turystyczno-

krajoznawcze województwa świętokrzyskiego Krzyżtopór w blasku iluminacji zachwycił gości swoją potęgą i magią.

Nagrody i wyróżnienia

Złota Pinezka dla Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe

Specjalne wyróżnienie z okazji 15. rocznicy uruchomienia Map Google

Zamek Krzyżtopór – miejsce niezwykle i zaskakujące dla odwiedzających go po raz pierwszy. Rocznie Krzyżtopór odwiedza kilkanaście tysięcy turystów z kraju i z zagranicy, grupy wycieczkowe, seniorzy, dzieci oraz młodzież. Wszyscy z ogromnym sentymentem wracają tu po latach i dostrzegają zmiany które zachodzą w zamku z myślą o turystach i dla turystów.

Dlatego też przyznanie Złotej Pinezki przez Mapy Google jest dla Krzyżtoporu wielkim wyróżnieniem ale również docenieniem pracy samorządu Gminy Iwaniska oraz jednostki zarządzającej Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe. To właśnie dzięki pozyskanym przez samorząd środkom możliwe było udostępnienie obiektu turystom na najwyższym poziomie.

Dzięki opiniom użytkowników Map, Google wyłonił jedno najlepiej oceniane miejsce w każdym z 16 województw, które otrzymało statuetkę Złotej Pinezki.

Zamek Krzyżtopór jest również miejscem gdzie odbywa się wiele uroczystości gminnych między innymi: Jubileusze, Spotkania z Kołami Gospodyń Wiejskich oraz spotkania ze społecznością lokalną.

Gminne Centrum Biblioteki i Kultury w Iwaniskach

Samorządowa **instytucja kultury wraz z biblioteką** od 2011 roku mieści się w nowoczesnym funkcjonalnym obiekcie w centrum Iwanisk. To miejsce, w którym można wypożyczać książki, miło spędzać czas wolny a także rozwijać i kształtować swoje pasje. GCBiK organizuje różnorodne zajęcia dla dzieci, są to:

- konkursy (plastyczne, muzyczne, on-line)
- indywidualne lekcje śpiewu,
- nauka gry na gitarze,
- lekcje biblioteczne- dla szkolnych grup dzieci i młodzieży. Zajęcia dostosowane są nie tylko do wieku ale i do zainteresowań uczestników, dlatego też spotkania mają charakter warsztatów angażujących uczniów, wykorzystują różnorodne środki dydaktyczne i aktywne metody pracy, ponadto dysponujemy przygotowaną do celów edukacyjnych pracownią internetową ze sprzętem multimedialnym.

Od 2011 roku działa **Klub Seniora**- skupia on kilkunastu członków, którzy w aktywny sposób realizują cele i zadania klubu.

Podczas cotygodniowych spotkań seniorzy tworzą rękodzieło oraz własną twórczość, poznają nowe techniki artystyczne a także angażują się w przygotowanie kiermaszy i wystaw świątecznych oraz dzielą się swoimi umiejętnościami i doświadczeniem z młodym pokoleniem.

POD BIAŁO – CZERWONĄ

Gmina Iwaniska wzięła udział w projekcie „Pod biało-czerwoną”, który zakładał sfinansowanie przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zakupu masztów i flag w każdej z gmin w Polsce, po spełnieniu odpowiednich warunków. Aby wziąć udział w akcji, należało zebrać odpowiednią liczbę głosów poparcia *online* za pomocą serwisu gov.pl. Mieszkańcy oddali 746 na 100 wymaganych głosów, dzięki czemu gmina Iwaniska zajęła pierwsze miejsce w województwie świętokrzyskim.

Zaproponowany sposób zbiórki głosów poparcia *online* zakładał połączenie tradycji z nowoczesnością. Był jednocześnie całkowicie bezpieczny dla chcących się zaangażować w zbiórkę,

co w dobie pandemii ma kluczowe znaczenie. „Pod biało-czerwoną” to projekt, który miał na celu zjednoczyć nasz kraj i jego mieszkańców. Nie tylko uhonorować Poległych za wolność i niepodległość naszej Ojczyzny, ale także zachęcić do patriotycznych postaw i dumy z bycia Polakami.

Ta patriotyczna inicjatywa, realizowana pod honorowym patronatem Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego, opierała o zapal i działanie mieszkańców naszych Małych Ojczyzn.

Celem projektu było także godne upamiętnienie zwycięstwa wojsk Rzeczypospolitej nad armią bolszewicką w Bitwie Warszawskiej 1920 roku. Umieszczenie flagi na maszcie w wyjątkowym miejscu to dowód na to jak ważne są symbole narodowe w życiu Polaków. Te, za które życie w walce o wolność Ojczyzny poświęcali nasi przodkowie.

5. Infrastruktura techniczna, układ urbanistyczny i charakter zabudowy.

Iwaniska charakteryzuje **układ urbanistyczny** i komunikacyjny ,który jest typowy dla małomiasteczkowych układów przestrzennych. Iwaniska cechuje zwarta zabudowa typu miejskiego. W centrum znajduje się rynek ,który w ostatnich latach gruntownie zmienił swoje oblicze. Zmodernizowano park, który został uporządkowany. Dzisiaj jest dużo zieleni ,nowe oświetlenie i mała architektura w postaci fontanny. Wybudowano miejsca parkingowe . Stare chodniki z asfaltu i betonu zastąpiły trotuary z kostki brukowej. Wokół rynku znajdują się odbudowane kamienice ,których partery przeznaczone są na działalność handlowo-usługową , co czyni z niego jak dawniej miejsca skupiające uwagę zarówno mieszkańców jak i osób przyjezdnych .

Wszystkie ulice parkingi posiadają nawierzchnię asfaltową. Chodniki uliczne wyłożone są kostką brukową. Ciągi komunikacyjne są oświetlone. Iwaniska posiadają pełną infrastrukturę techniczną. Miejscowość jest skanalizowana i podłączona do oczyszczalni ścieków, posiada sieć wodociągową. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z własnego ujęcia . Każde gospodarstwo domowe jest zaopatrzone w pojemniki i worki na śmieci wywożone na wysypisko odpadów do Janczyc przez Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki ,którego Gmina Iwaniska jest członkiem założycielskim.

6. Demografia

W gminie Iwaniska według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku zamieszkuje 6.613 osób (w tym : 3.259 kobiet i 3.354 mężczyzn).

W wieku poniżej 18 lat – 1.208 , dorośli to 5.405 osób.

Poniższa tabela obrazuje, że co roku maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, natomiast w wieku poprodukcyjnym wzrasta.

Struktura ludności w Gminie Iwaniska w latach 2019 – 2020

Struktura ludności	Stan na koniec	
	2019	2020
Stan ludności ogółem, w tym:	6.709	6.613
Kobiety:	3.299	3.259
Mężczyźni:	3.410	3.354
Ludność w wieku		

przedprodukcyjnym:	1.312	1.208
Ludność w wieku produkcyjnym Kobiety (20-60 lat): Mężczyźni (20-65 lat):	K - 1.831 M - 2.348	K - 1.838 M - 2.330
Ludność w wieku Poprodukcyjnym Kobiety (powyżej 60 lat) : Mężczyźni(powyżej 65 lat) :	K - 815 M - 403	K - 817 M - 420

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Iwaniskach.

Podstawowe dane statystyczne dotyczące liczby ludności w miejscowości Iwaniska, wg. stanu na dzień 31.12.2020 rok.

Miejscowość Iwaniska ogółem zamieszkuje 1.278 mieszkańców.

Liczba ludności ogółem: 1.278, w tym kobiet : 655, mężczyzn : 623.

Liczba dzieci i młodzieży do 18 lat: 225.

Dorośli : 1.053.

Liczba kobiet w wieku 18 – 60 lat : 358.

Liczba kobiet powyżej 60 lat : 181.

Liczba mężczyzn w wieku 18 – 65 lat: 430.

Liczba mężczyzn powyżej 65 lat: 84.

7. Szacunkowe koszty jednorazowe i stałe wprowadzenia proponowanej zmiany .

Zmiana statutu gminy nie spowoduje stałych kosztów. Jednorazowe koszty związane z wymianą pieczęci , szyldów itp. Szacowane są na ok. 6000 zł. Z uwagi na fakt że granice miasta będą pokrywać się z granicami istniejącego obrębu ewidencyjnego Iwanisk ,nie przewiduje się utworzenia nowej jednostki ewidencyjnej w ewidencji gruntów i budynków.

8. Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Na podstawie uchwały Nr XXXIX/163/2020 Rady Gminy Iwaniska z dnia 7 października 2020 r. w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Iwaniska konsultacji dotyczących wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska oraz na podstawie Zarządzenia Nr 75/2020 Wójta

Gminy Iwaniska z dnia 30 października 2020 r w sprawie ustalenia kalendarza czynności w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Iwaniska konsultacji dotyczących wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska przeprowadzono konsultacje społeczne wśród mieszkańców Gminy Iwaniska w przedmiotowej sprawie.

Zbiorne wyniki z przeprowadzonych konsultacji społecznych w dniach do 04 listopada 2020 do 10 grudnia 2020 r w Gminie Iwaniska w sprawie wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska.

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba uprawnionych do udziału w konsultacjach	Liczba osób biorących udział w konsultacjach	WYNIKI KONSULTACJI		
				Liczba głosów „ZA”	Liczba głosów „PRZECIW”	Liczba głosów „WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ OD GŁOSU „
1.	Boduszów	105	20	20	0	0
2.	Borków	89	14	13	0	1
3.	Dziewiątle	113	5	5	0	0
4.	Gryzikamień	96	4	4	0	0
5.	Garbowice	107	22	22	0	0
6.	Iwaniska	1062	132	120	6	6
7.	Kamieniec	196	28	28	0	0
8.	Kopiec	47	13	13	0	0
9.	Kujawy	235	67	30	23	14
10.	Krępa	223	34	1	33	0
11.	Nowa Łagowica	30	19	19	0	0
12.	Stara Łagowica	116	53	29	21	3
13.	Łopatno	181	28	28	0	0
14.	Marianów	156	52	52	0	0
15.	Mydłów	259	58	37	7	14
16.	Przepiórów	187	12	12	0	0
17.	Radwan	171	61	49	0	12
18.	Stobiec	243	22	22	0	0

19.	Toporów	110	21	21	0	0
20.	Tęcza	316	68	52	5	11
21.	Ujazd	443	41	41	0	0
22.	Wojnowice	133	7	7	0	0
23.	Jastrzębska Wola	205	80	80	0	0
24.	Skolankowska Wola	163	28	27	0	1
25.	Wzory	289	3	3	0	0
26.	Wygiełzów	92	12	12	0	0
27.	Zaldów	86	26	11	15	0
28.	Punkt konsultacyjny Urząd Gminy Iwaniska Ul. Rynek 3		504	478	15	11

Wyniki konsultacji w Gminie Iwaniska.

Uprawnionych – 5453 osoby

W konsultacjach przeprowadzonych w dniach od 04 listopada 2020 r do 10 grudnia 2020 r. we wszystkich miejscowościach Gminy Iwaniska , w formie składania podpisów na listach konsultacyjnych , wzięło udział 1434 osoby co stanowi 26 % uprawnionych.

Za nadaniem miejscowości Iwaniska statusu miasta głosowało – 1236 osób co stanowi 86 % biorących udział w konsultacjach.

Przeciw – 125 osób co stanowi 8 %.

Wstrzymało się od głosu - 73 osoby co stanowi 5 %.

Wyniki konsultacji w miejscowości Iwaniska.

Uprawnionych – 1062 osoby,

Udział wzięło – 132 osoby co stanowi 12 % uprawnionych

Za nadaniem miejscowości Iwaniska statusu miasta głosowało – 120 osób co stanowi 90 % głosujących,

Przeciw – 6 osób co stanowi 4 %

Wstrzymało się od głosu- 6 osób co stanowi 4 %

Informacje opracowano na podstawie list konsultacyjnych sporządzonych dla poszczególnych sołectw.

Spełnienie kolejnych przesłanek przemawiających za nadaniem statusu miasta miejscowości Iwaniska określają załączniki do niniejszego wniosku.

Rada Gminy Iwaniska wyraża nadzieję ,że przedstawione uzasadnienie uwzględniające przesłanki historyczne , aktualny stan sfery społecznej, infrastruktury technicznej, układ urbanistyczny i charakter zabudowy miejscowości Iwaniska stanowić będzie ważny element w podjęciu pozytywnej decyzji. Przywrócenie statusu miasta byłoby zatem spełnieniem dążeń i aspiracji miejscowej ludności.

Załączniki dołączone do wniosku:

1. Zaświadczenie Starosty Opatowskiego potwierdzające zgodność danych o których mowa w ust, 1 pkt.3 z operatem ewidencyjnym;
2. Uchwała Nr XXXVIII/156/2020 Rady Gminy Iwaniska z dnia 18 września 2020 w sprawie podjęcia procedury związanej z nadaniem miejscowości Iwaniska statusu miasta;
3. Uchwała Nr XXXIX/163/2020 Rady Gminy Iwaniska z dnia 7 października 2020 r w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Iwaniska konsultacji dotyczących wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska.
4. Zarządzenie Nr 75/2020 Wójta Gminy Iwaniska z dnia 30 października 2020 r W sprawie ustalenia kalendarza czynności w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Iwaniska konsultacji dotyczących wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Iwaniska;
5. Uchwała Rady Gminy Iwaniska Nr XLII/177/2020 Rady Gminy Iwaniska z dnia 30 grudnia 2020 w sprawie wyrażenia opinii w przedmiocie nadania statusu miasta miejscowości Iwaniska;
6. Mapa topograficzna w skali 1: 25 000;
7. Opinia Głównego Geodety Kraju potwierdzająca przebieg dotychczasowych granic gminy ;
8. Zaświadczenie o braku planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego;
9. Informacja dotycząca struktury zatrudnienia w gminie;
10. Wykaz ulic miejscowości Iwaniska;
11. Foldery turystyczny – Gmina Iwaniska

BIBLIOGRAFIA:

1. ŹRÓDŁA

a) Rękopiśmienne (archiwalne)

- Jan Długosz –Kronika: Historia Polanica. „Historia Polski od najważniejszych czasów od 1480 r. „

- K. Niesiecki- „Herb szlachty polskiej” z 1841r.

- Michał Baliński, Tymoteusz Lipiński- „Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym opisana.” Tom. II str. 298, Warszawa 1844 r.

Hipolit Stupnicki – Herbarz Polski Lwów 1855 r.

- Spis posiadłości ziemskich z 1866 r. Bronisław Chlebowski- BCH Iwaniska w SGKP, Tom. III, Warszawa 1882 r.

- Słownik geograficzny Królestwa polskiego . Tom 3, Warszawa 1882 r.

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich z 1888 r.

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego. Tom 14 Warszawa 1895 r.

- Aleksander Jankowski „ Wycieczka po kraju” część II Opatów, Iwaniska, Ujazd, Klimontów, Ossolin, Sandomierz” Warszawa 1900 r.

- Encyklopedia Ilustrowana z 1903 r.

Ks. Jan Wiśniewski „ Dekanat Opatowski”, Radom 1907 r.

- Seweryn Uruski „Herbarz szlachty polskiej” Warszawa 1915 r.

- Franciszek Mirandola „Walki I Brygady 1914-1915” Kraków 1916 r.

- Przegląd działań wojennych „ Ziemia Lubelska” 1915 Nr. 162, str. 1

- Stanisław Czernik- „ Ziemia Dwutygodnik Krajoznawcy Ilustrowany Iwaniska” Nr. 8 str 118-119 1926 r.

- „Kwartalnik statystyczny” Departamenty nowo utworzone w 1810 r. Warszawa 1926 r.

- Maria Dobrowolska „ Osadnictwo Puszczy Sandomierskiej między Wisłą i Sanem”- uposażenia lokalnych kościołów, Kraków 1931 r.

- Polska Encyklopedia Szlachecka, Tom 12 Warszawa 1938 r.

- Protokoły z posiedzeń Opatowskiej Powiatowej rady Narodowej w Przyborowicach od Nr. 1 z dnia 24 X 1944 r. do Nr. 5 z dnia 22 XII 1945 r. Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Sandomierzu, Syg. 1a

- Zespół PRN w Opatowie i Zespół akt Starostwo Powiatowe w Opatowie w latach 1944-1950 r. Syg. od 1a do 64

- Rocznik Decyzji Sandomierskiej z 1960 r.

- „Miasta Polskie w Tysiącleciu”- opracowanie zbiorowe, zespół redakcyjny- Stanisław Pyzyra, Edward Rączka, Warszawa 1965 r.

- Wielka Encyklopedia Powszechna, Tom. 5 Wydawnictwo PWN Warszawa 1965 r.

- sprawozdania, rozliczenia finansowe „ Listy płac w latach 1960-1975 r. Archiwum Zakładowe Urzędu Gminy w Iwaniskach.

- „Słownik Etymologiczny Miasta Gminy” pod redakcją Stanisława Rospunda Ossolineum, Wrocław 1984 r.

- Kronika Gminy Iwaniska w latach od 1973-2020. Tomów IX

- Feliks Kiryk „Małopolskie miasta prywatne w XIII- XVI wieku: Rocznik Dziejów Społecznych i Gospodarczych, 2016, t.77

b) Źródła drukowane:

- Akty prawne wydane zarówno przez organy centralne jak i terenowe, w formie: ustaw, uchwał, rozporządzeń, zarządzeń i innych nośników praw. Dotyczące głównie: tworzenia, funkcjonowania, reformowania samorządów i podziału administracyjnego kraju. Publikowane sukcesywnie w latach: 1950, 1952, 1954, 1960 i 1972-1975 oraz w 1990 i 1999, które w większym lub mniejszym stopniu dotyczyły rysu historycznego Iwanisk.

II LITERATURA

- Jan Kaczor „Wspomnienia Ludowego Starosty” Warszawa 1961 r.

- Bolesław Dolata „Wyzwolenie Polski 1944-1945, Warszawa 1971 r.

- Piotr Matuszczyk- „Ruch Oporu na ziemi Opatowsko - sandomierskiej w latach 1939-1945, Warszawa 1976 r.

- Stanisław Florys, Henryk Glibowski, Stanisław Krakowiak, Stefan Mirowski „Oświadczenia wspomnieniowe lat 1939 -1945”, Iwaniska 1978 r.

- Przemysław Burchord „Pamiętki i zabytki kultury żydowskiej w Polsce” Warszawa 1990 r.

- Julian A. Chrościcki „W honor domu mego i pamięci” Program Genealogiczny na elewacjach rezydencji Krzysztofa Ossolińskiego w „Krzyżtoporze” Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. 1997 r. Tom III

- Józef Rawski- „Wybrane zagadnienia dotyczące administracji kościelnej w Widłach Wisły i Sanu” Tarnobrzeg 1997 r.

- Rocznik Statystyczny byłego „Województwa Tarnobrzemeskiego z 1998 r.” Tarnobrzeg 1999 r.

- Kazimierz Gul- „Wspomnienia z Iwanisk lata 1939-1945 r. Staszów „Szostak Druk” 2015 r.

- Julia Krajcarz „Tatarskie ślady w polskim krajobrazie. Legendy i Miejsca” Wrocław 2020 r.